

PÜHAJÄRVE VALD

PÜHAJÄRVE ÜMBRUSE ÜLDPLANEERING

ENTEC

PÜHAJÄRVE ÜMBRUSE ÜLDPLANEERING

PÜHAJÄRVE VALLA OSAÜLDPLANEERING

VASTUVÕETUD: 1998

KEHTESTATUD: 1998

23. JUULI 1998

AS ENTEC Rävala pst. 8
10143 Tallinn Estonia
registrikood: 10449959

tel. + 37 2-6466 570
faks + 37 2-6466 522
e-mail: entec@entec.ee

EESSÕNA

Pühajärve ümbruse osaüldplaneering on koostatud täpsustamaks arendustegevuse suundumusi ning valla maa- ning veealade kasutamistingimusi Pühajärve ümbruses. Üldplaneering koostati lähtudes lähima 10 aasta perspektiivist.

Käesolev üldplaneering on valminud 1998 aastal. Kuna Pühajärve vallal puudus seni üldplaneering, valmis esmalt üldplaneeringu lähteülesanne. Selle eesmärgiks oli selgitada välja kitsaskohad ja valupunktid, mis vajasis tähelepanu ning lahendamist kogu valda katva üldplaneeringu ja Pühajärve ümbruse üldplaneeringu koostamiste käigus.

Planeeringu koostamisse kaasati avalikkust planeeringupäevade ja arengustrateegiat koostanud tööruhmade vahendusel.

Töö koostamisel lähtuti paralleelselt töö all olnud valla üldplaneeringuga määratud üldisematest põhimõtetest.

Töö koostaja tänab kõiki üldplaneeringu planeerimisettepaneku koostamises vahetult osalenuid: Pühajärve vallavalitsuse töötajaid ja Pühajärve valla elanikke, spetsialiste Otepää Metskond-Looduspargist, Valga Maavalitsusest, Valga Maavalitsuse Keskkonnaosakonnast, Valga Muinsuskaitseametist, Otepää linnast ja Õiguskantsleri Kantseleist, samuti teisi planeeringu päevadest aktiivselt osavõtjaid ning kõiki kes jõu ja nõuga antud töö valmimisel abiks on olnud.

Tallinnas 23.07.1998.

Kaur Lass
AS ENTEC

arhitektuuri- ja planeerimisosaonia juhtaja

SISUKORD

SISUKORD	1
SISSEJUHATUS	7
1 PLANEERITAVA ALA OLUKORRA KIRJELDUS	8
1.1 Asend	8
<i>Joonis 1 Skeem planeeritava ala piiridest</i>	8
1.2 Elanikkond	9
1.3 Asustus	9
1.4 Looduskeskkond	10
1.4.1 Reljeef.....	11
1.4.2 Maavarad.....	12
1.4.3 Kliima	12
1.4.4 Taimestik	14
1.5 Põhja ja pinnavesi	15
1.5.1 Põhjavesi.....	15
1.5.2 Pinnavesi.....	16
1.5.3 Järved	17
1.5.3.1 Pühajärv	17
1.5.3.2 Pühajärve kallas.....	18
1.5.3.3 Neitsijärv	19
1.5.3.4 Neitsijärve kallas.....	20
1.5.3.5 Nüpli järv	20
1.5.3.6 Nüpli järve kallas.....	21
1.6 Kaitsealad	21
1.7 Maastikuhooldus	25
1.8 Rekreatsiooniressursid ja puhkevõimalused	25
<i>Joonis 2 Skeem piirkonna visuaalselt suletud ja avatud alade paiknemisest</i>	29
1.9 Vabaõhuüritused	29
1.10 Sportimisvõimalused	29
1.11 Kultuuriloo kajastamine ja vaatamisväärsused	30
1.11.1 Muuseumid	30
1.11.1 Ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestised	30
1.12 Päästeteenistus ja vetelpääste	31
1.13 Teed ja kommunikatsioonid	31
1.13.1 Teed.....	31
1.13.2 Parklad.....	32
1.13.3 Ühistransport.....	32
1.13.4 Veesõidukid ja sadamad.....	33
1.13.5 Telefoniside.....	33
1.13.6 Elektrivõrk	33
1.14 Hoonestus- ja kommunaalmajandus	34
1.14.1 Elamufond.....	34
1.14.2 Veevõrk, kanalisatsioon ja puhastusseadmed	34
1.14.3 Jäätmemajandus	35
1.15 Ettevõtlus	35
1.15.1 Teenindus ja kaubandus.....	35
1.15.2 Majutus ja toitlustamine	35
1.15.3 Põllumajandus	36
1.15.4 Metsamajandus.....	36
1.16 Kehtivad planeeringud	37
2 KESKKONNA PIKAAJALISEST JA SÄÄSTLIKUST KASUTAMISEST	38

3	ARENGUSTRATEEGIA PÕHISUUNAD AASTANI 2008	39
3.1	Põhieesmärgid.....	39
3.2	Asustustihedus ja rahvaarv.....	39
3.3	Maastikuhooldus.....	40
3.4	Turism, rekreatsioon ja sportimisvõimalused.....	42
3.5	Avalike veekogude kasutamine	44
3.6	Vabaõhuüritused.....	44
3.7	Päästeteenistus ja vetelpääste	44
3.8	Teed ja kommunikatsioonid.....	45
3.8.1	Teed.....	45
3.8.2	Parklad.....	45
3.8.3	Veesõidukid ja sadamad.....	45
3.8.4	Telefoniside.....	46
3.8.5	Elektrivõrk	46
3.9	Hoonestus- ja kommunaalmajandus	46
3.9.1	Ehitustegevuse põhisuunad	46
3.9.2	Veevõrk, kanalisatsioon ja puhastusseadmed	47
3.9.3	Jäätmemajandus	47
3.10	Ettevõtlus.....	47
3.10.1	Ettevõtluse põhisuunad	47
3.10.2	Teenindus ja kaubandus.....	48
3.10.3	Majutus ja toitlustamine	48
3.10.4	Põllu- ja metsamajandus	48
4	KEHTIVAD PIIRANGUD	51
4.1	Riikliku kaitse all oleva mälestise kaitsevöönd.....	51
4.2	Looduskaitsealuse objekti piiranguvöönd.....	51
4.3	Avalikult kasutatavad veekogud	52
4.4	Kalda ulatus, veekaitsevööndid ja veekogu ehituskeelualad.....	53
4.5	Metsakaitse kategooria	54
4.6	Maantee kaitsetsoon.....	55
4.7	Kõrgepinge õhuliinide kaitsetsoon.....	55
4.8	Puurkaevude sanitaarkaitsetsoon	55
4.9	Reoveepuhastite sanitaarkaitsetsoon	56
4.10	Kanalisatsiooni survevõrk	57
4.11	Farmide, tööstushoonete, ladude sanitaarkaitsetsoonid.....	57
4.12	Tuleohutusnõuded.....	57
5	MAA- JA VEEALADE KASUTUSPÕHIMÕTTED.....	58
5.1	Säilitamisele kuuluvad alad.....	58
5.1.1	Kaitse alla kuuluvad alad.....	58
5.1.2	Väärtuslikud looduspiirkonnad ja kooslused	58
5.1.3	Rekreatsioonialad	59
5.1.4	Tähelepanu vääriku kultuuri ja külamiljööga alad.....	59
5.2	Senise maakasutuse säilitavad alad (n.ö. "valged alad")	59
5.2.1	Osäldplaneeringu kaardil olevad valged alad	59
5.2.2	Senise kasutuse säilitavad alad.....	60
5.3	Maa reserveerimine ja sihtotstarbe määramine	60
5.3.1	Maa reserveerimise üldpõhimõtted	60
5.3.2	Elamu- ja suvilamaade reserveerimine.....	61
5.3.3	Äri- ja tootmiskaude reserveerimine ja määramine	61
5.4	Ehitamise printsüübid.....	62
5.4.1	Üldised põhimõtted	62
5.4.2	Olemasoleva keskkonnaga arvestamine	63

5.4.3	Keskkonnast tulenevate ehituspiirangute rakendamine	63
5.4.4	Tehnovõrgud	64
6	DETAILPLANEERINGUTE KOOSTAMISE SOOVITUSLIK JÄRJESTUS....	65
7	VARASEMATE PLANEERINGUTE TÜHITAMINE.....	65
	KASUTATUD KIRJANDUS	66
	LISAD.....	68
LISA 1	OTEPÄÄ LOODUSPARGI KAITSE-EESKIRI	69
	Otepää looduspargi kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine	69
	Otepää looduspargi kaitse-eeskiri.....	69
	I. Üldsätted	69
	II. Kaitsekorra üldpõhimõtted	70
	III. Sihtkaitsevöönd.....	71
	IV. Piiranguvöönd.....	76
	V. Kaitsealused pargid ja kaitstavad looduse üksikobjektid	77
	VI. Lõppsätted	78
	Otepää looduspargi välispiiri kirjeldus.....	78
LISA 2	PIIRKONNA LOODUSKAITSEALUSED OBJEKTID.....	80
LISA 3	KAITSET VÄÄRIVAD LIIGID JA KOOSLUSED	81
LISA 4	PIIRKONNA MUINSUSKAITSEKAITSEALUSED OBJEKTID.....	82
LISA 5	PIIRKONNA PUURKAEVUD	82
LISA 6	SPORDIINVENTAARI LAENUTUSED JA AJAVIITEVÕIMALUSED PÜHAJÄRVE ÜMBRUSES	83
LISA 7	MAJUTUSASUTUSED PÜHAJÄRVE ÜMBRUSES	84

SISSEJUHATUS

Käesolev Pühajärve ümbruse üldplaneering ehk Pühajärve valla osaüldplaneering on valminud Pühajärve vallavalitsuse tellimusel. Osaüldplaneeringu koostamise eest vastutasid AS Entec'i projekti-juht Kaur Lass, maastikuarhitekt Toomas Muru ja planeeringuspetsialist Valdeko Palginõmm, kaardimaterjali vormistas arhitektplaneerija Merje Muiso.

Osaüldplaneering on vajalik saavutamaks parimat planeeritava valla osa maa- ning veealade kasutamist ja see koostatakse lähtudes lähima 10 aasta perspektiivist. Valla osaüldplaneering käsitleb ühte territoriaalset osa vallast, kus valla tulevikuvisionid ning strateegiad maa- ja veealade kasutamisel vajavad täpsemat käsitlust kui seda võimaldab kogu valla üldplaneering, mis koostatakse terve valla territooriumi kohta. Tuginedes valla tulevikuvisionidele ning strateegiatele, loob osaüldplaneering eeldused planeeritava ala hoidmiseks soovitud arengu teel.

Vastuvõetud osaüldplaneering saab omakorda olema aluseks detailplaneeringute koostamisele, ehitus- ning maakorraldusele osaüldplaneeringuga hõlmatud territooriumil. Osaüldplaneeringu aktuaalsuse säilitamiseks peab kehtivat planeeringut perioodiliselt üle vaatama (näiteks iga 3 aasta järel) ja vastavalt elu käigule läbi uute detailplaneeringute või korduva üldplaneeringu protsessi muutma.

Töögrupp

Üldplaneeringu koostamisega tegeles töögrupp koosseisus:

Kaur Lass	AS ENTEC arhitekt-planeerija, projekti juht
Toomas Muru	AS ENTEC maastikuarhitekt
Valdeko Palginõmm	AS ENTEC planeeringuspetsialist
Tarmo Evestus	Otepää Metskond-Looduspargi esindaja
Riho Raave	Pühajärve vallavanem

Lisaks kaasati vastavalt vajadusele teisi vallavalitsuse töötajaid, valla elanikke ja valla volikogu liikmeid ja vallavolikogu juures tegutsevaid komisjone.

1 PLANEERITAVA ALA OLUKORRA KIRJELDUS

Selles peatükis käsitletakse Pühajärve ümbruse olukorda 1997/1998 aastavahetuse seisuga, kui tekstis ei ole märgitud teisiti.

1.1 Asend

Pühajärve vald asub Valga maakonna põhjaosas. Pühajärve valla pindala on 213,07 km². Oma pindala suuruselt on vald üks suuremaid Valgamaal. Pühajärve valla administratiivne keskus, mis paikneb Otepää kirikumõisas Otepää külas Otepää linna piiril, asub Tartu linnast 42 km, Valga linnast 47 km ja Tallinnast 226 km kaugusel.

Käesoleva osauüldplaneeringuga hõlmatav maa-ala asub valla keskosas. Osauüldplaneering hõlmab peamiselt Pühajärve ja Nüpli järve lähieümbriust ulatudes Otepää linna lõunapiirist kuni Sihva küla keskuseni (vt. joonis 1.). Piirkond on nii kodu kui välismaal tuntud kui suvise ja talvise puhkuse veetmise koht.

Joonis 1 Skeem planeeritava ala piiridest

Osaüldplaneeringu piir on määratletud osalt looduslike pinnavormide, kõlvikute piiride ja osalt tehislake joonelementide (teed, elektriliinid) kaudu.

1.2 Elanikkond

Planeeritavale ala hõlmab osaliselt Nüpli, Pühajärve ja Sihva külasid. Suurem osa Pühajärve ja Sihva küla pühasustusest jääb väljapoole planeeringu piirkonda. Kõik kolm eelnimetatud küla kuuluvad Pühajärve valla kuue suurema (üle 100 elanikuga) küla hulka.

Rahvaarvu dünaamika nendes külades on toodud tabelis 1.

Tabel 1 Rahvaarv külade kaupa

Küla	01.01.1959	01.01.1989	01.01.1994	01.01.1997		01.01.1998
				vald	ESA*	ESA*
Nüpli	214	178	105	113	114	116
Pühajärve	279	299	187	196	190	198
Sihva	167	371	384	432	430	432
Kokku:	660	848	676	741	734	746

ESA* - Eesti Statistikaamet.

Piirkonnas elab kokku 5...7% valla elanikest. Samuti on piirkonna vahetus läheduses (ca 2 km) Otepää linn oma 2480 elanikuga (01.01.1996 seisuga), kusjuures Otepää aedlinna majad asuvad Pühajärve kaldast 100-400 m kaugusel. Suvisel ja talvisel puhkeperioodi tippaajal ja suurte rahvaürituste ajal suureneb piirkonnas inimeste arv külastajate arvel ca 2 korda.

1.3 Asustus

Asustus piirkonnas on looduslikest ja ajaloolistest tingimustest lähtuvalt ebahütlane ja esineb peamiselt hajusate küladena. Liigestatud reljeefi tõttu puuduvad kõrgustiku keskosas suuremad põllualad.

Künklikul moreenmaastikul paiknevad vanemad asulad reeglipäraselt madalamates kohtades, jõgede või järvede ääres. Piirkonnas on kaks järveäärset asulat: Pühajärve ja Nüpli. Enamik veekogu äärseid asulaid on olnud varem mõisa keskused (Pühajärve mõisat on esmakordselt nimetatud 1417.a. ja Nüplit 1508.a.), mis viitab ka sellise asupaiga eeliste asulate rajamisel. Mõisa keskuste rajamisel vanadele asulakohtadele viimased kadusid.

Hiljem, 19. sajandil talude pärisostmise ja endiste riigimõisate (Nüpli) talukohtadeks tegemise ajal muutus vanade asulate struktuur hajusamaks. Järelejäänud mõisad (Pühajärve) aga suurenesid, liites enesega veel ümbruskonna talumaasid. Kõrgematel künklikel aladel leidub tavaliselt 2...5 perest koosnevaid õuede rühmi ning üksikperesid. Need on kujunenud kas vanemate asulate järkjärgulise hajumise tulemusel või selle sajandi 20. aastatel asundustalude rajamisel (nt. Marguse, Poslovitsa, Vahe-Eedi, Mäe-Eedi, Puustusmäe, Mülke, Tiido jt.).

Nõukogude okupatsiooni ajal koondati asustust jällegi suuremateks majandikeskusteks. Suunaks oli hajaasustuse järkjärguline likvideerimine ja endiste hajali asetsevate talude kasutusel võtmine spordi- ja puhkebaasidena. Sageli on tühjaksjäänud talukohast säilinud vaid haljastus.

Eesti vabariigi taasiseseisvumise järel on endised talud tagastatud õigusjärgsetele omanikele ja neid kasutatakse enamasti suvekoduna. Samuti soovitakse endisi talumaid osadeks kruntida ja uute elamute või suvilate ehituseks kasutada või müüa.

Kaasaegses Pühajärve valla asustusstruktuuris on märgatav mõju viimase poolsajandi kestnud protsessil, mille käigus liiklusteedest kaugemal asuvad, tootmis- ja teenindamisfunktsioone mitteomavad külad tühjenevad järk – järgult.

Kõige tihedam on asustus peamiste liiklusteede - suurte maanteedel lähikonnas ja nende sõlmpunktides. Osaüldplaneeringu ala asub valla tihedaimani asustatud kirde – edela suunalises vööndis. Valitsevaks asula tüübiks piirkonnas on hajaküla.

Tänapäeval kuuluvad piirkonna põhja ja ida osa Otepää linna esmatasandi mõjusfääri ja lõuna osa Sihva küla esmatasandi mõjusfääri. Kogu piirkonna jaoks on tugevaks teise ja kolmanda tasandi keskuseks Otepää linn (vt. Pühajärve valla üldplaneering ptk. 1.3 Asustus).

1.4 Looduskeskkond

Planeeritava ala paikneb Lõuna – Eestis, maastikuliselt tugevasti kultuuristatud Otepää künklikul kõrgustikul. Sellest tulenevalt on looduskeskkond väga liigestatud ja mitmekesine.

Kõrgustiku reljeefist tulenevat maastiku rahutut ilmet aitab suurendada ka taimkatte vahelduvus. Metsa leidub peamiselt kõrgendike lagedel ning järsemal nõlvul, kus maapinna liiga suur

kallakus on takistanud maa kasutamist põllu-, heina- või karjamaana.

1.4.1 Reljeef

Piirkonna pinnavormid on kujunenud 15 000 - 10 000 aastat tagasi Eestit katnud mandrijää korduval pealetungil ja taganemisel. Kogu kõrgustikuala aluspõhja moodustavad kesk ja ülemdevoni erineva tsementatsiooniastmega liivakivid. Need moodustavad kõrgustiku tuumiku absoluutse kõrgusega 80-120 m. Moreenkatte paksus on õige suur, mille tõttu aluspõhjapaljandid puuduvad. Pinnakate on seejuures väga kirju ning ühe kupli koosseisus võib sageli leida nii erineva koostisega savisid, kruusa kui ka liivasid.

Suurtes joontes meenutab Otepää kõrgustik sadulat, mis on Pühajärve vagumuse poolt jaotatud kaheks tiivaks – läänes Arula ning idas Vastse-Otepää ümbrus. Põhja suunas ühineb vagumus Elva jõe oruga, lõunas jätkub aga Väike-Emajõe oruna.

Planeeritav ala asetsebki peamiselt jääaja eelses liivakivi nõgumis, mille ümber viimasel jääajal kuhjus paks kate moreenist ja jääsulamisvee setteist. Mandrijää viimasel taandumisel tekkis praeguse Pühajärve kohale jääjärv, millest jäid järele viirsavikihid Pühajärve kaldaile, 15 - 16 m praegusest veetasemest kõrgemale.

Mõlemal pool Pühajärve nõgu on iseloomulik moreenist ja liustiku sulamisveesetetest keeruka ehitusega pinnavormid, mille suhteline kõrgus küünib 40-50 meetrini, absoluutne kõrgus üle 175 m ja nõlva kaldenurk 25-30° (Eesti Kaitsealad-Geoloogia ja vesi, 1996). Maapinna keskmine kaldenurk kogu piirkonnas on 4...5°.

Piirkonna absoluutne kõrguste vahe ulatub kuni 65 meetrini. Madalaimad on Väike-Emajõe ülemjooksu alad (absoluutne kõrgus ca 115 m) ja kõrgeim tipp on Haukamägi (absoluutne kõrgus 180,2 m). Piirkonnale on tüüpilised liitpinnavormid, kus moreensele aluskünkaile on sadestunud limno- ja fluvio-glatsiaalsed savi-liiv ja liiv-savi setted, moodustades tasase laega mõhnu (nt. Uue - Kolgamägi ehk Kiigemägi, Hobustemägi, Poslovitsa, Saartepäälne, Haukamägi jt.) millede järskudel nõlvadel võib leida sageli mitmeid erosiooni tõttu tekkinud uurdeid. Nüpli järve ümbruses leidub ka vahelduva kuju ning suure ja keskmise suurusega kupleid ja kühme. Positiivsete piinavormide vahele jäävad soode ja järvedega täidetud nõod. Pinnavormid, absoluutkõrgusega üle 160 m, on loetletud tabelis 2.

Tabel 2 Kõrgemad tipud piirkonnas on:

Nimi	Kõrgus üle merepinna
Haukamägi	180,2 m
Mülkemägi	178,2 m
Tedremägi	176,5 m
Kõivikmägi e. Sootalu mägi	170,8 m
Apteekrimägi	169,6 m
Hobusemägi e Hobustemägi	167,6 m
Mäe-Eedi Kam(d)si (kase)mägi	167,1 m
Kährimägi	167,0 m
Palava Sannamägi	164,5 m
Vahe-Eedi Sannamägi	164,1 m
Vahe-Eedi Liivamägi	163,0 m
Musimägi	162,9 m
Kõrgepalu Tsääramägi	160,5 m
Küljemägi	160,4 m
Rabamägi e. Tiidomägi	160,1 m

Üldjoontes on nii pinnavormide kui ka setete geneetiliste tüüpide levikule iseloomulik kirde-edelasuunaline vöödilisus ja konsentrilisus pinnavormide mõõtmete alusel.

1.4.2 Maavarad

Sapropeeli ehk järvemuda on leitud kõigis piirkonna järvedes (vt. tabel 3).

Tabel 3 Piirkonna sapropeeli varud (Ramst 1992)

Järv	Pindala	Keskmine paksus	Varu x10 ³
Neitsijärv	6,9	5,5	130
Nüpli järv	24,4	3,2	270
Pühajärv	288,1	2,2	3478

Järvedes esinev sapropeel sobiks kasutamiseks väetisena, kuid kuna varud asuvad kaitsealal, ei kuulu piirkonna järvedes esinev sapropeel tarbevaru hulka.

Piirkonnas majanduslikult väärtuslikke kruusa ja liiva varusid ei esine. Samuti puuduvad piirkonnas majandusliku väärtusega turbavarud.

1.4.3 Kliima

Otepää kõrgustik moodustab Eesti kliimaatilise rajoneerimise süsteemis omaette rajooni. Selle aluseks on kõrgustiku mõju, mille tekitab ümbritsevatest aladest suurem (100-150 m) kõrgus ja pinnamoe liigestatus.

Õhutemperatuuride keskmised suvel ulatuvad 15,2...15,5°C ja talvel -5,9-...-6,2°C, erinevus ümbritsevate aladega võib olla 1-3°C. Öökülmadeta periood kestab 120...130 päeva.

Taimikasvuks vajalik õhutemperatuur saabub keskmiselt 22. aprillil. Taimekasvuperiood kestab 175 päeva ning lõpeb tavaliselt oktoobri keskel, olles 5 päeva võrra lühem kui kõrgustikku ümbritsevatel tasandikel.

Päikesepaiste kestus suvekuudel on 52% võimalikust, summaarne kiirus 39 kcal/cm^2 . Nii suvel kui talvel on suhteliselt tuulevaikne. Tuulekiirus suvel on 3,0...3,1 m/s, talvel aga 3,8 m/s. Aastane sademete summa on 750...800 mm, kusjuures $\frac{2}{3}$ kogu aasta sademete hulgast langeb soojal aastaajal 67...69 päevase perioodi jooksul. Sademete hulk taimekasvuperioodil on 300...370 mm, s.o. umbes pool aastasest kogusest.

Lumekatte kestus on 110...115 päeva (10. dets. – 31. märtsini) ja suurim paksus kuni 40 cm. Otepää kõrgustik on üks Eesti lumerikkamaid paiku.

Lokaalkliimat mõjutava piirkonnas mitmed tegurid:

- Järvedel (eriti Pühajärvel kui suurel veekogul) on kliimat pehmendav mõju s.t. kevadel püsib piirkonnas jahedam õhk kauem ja sügisel püsib soe õhk pikemalt kui järvest eemale jäävatel aladel. Sügiseste varakülmade esinemine on sellest tingituna harvem. Suviti muudab päevaga akumulunud soojus öhtud ja ööd soojemaks.
- Metsa ja liigestatud pinnavormide kombinatsioonis esinemine tekitab suuri erinevusi valguse ja varju esinemises, temperatuuris ja tuule tugevuses. Kõrgematel pinnavormidel paiknevad puistud tekitavad suhteliselt suuri varjualasid, mis liiguvad koos päikese liikumisega taevavõlvil. Samal ajal takistavad sellised puistud maapinnalähedaste õhumasside liikumist. Tuulevaiksetel aladel on temperatuuri ööpäevased kõikumised suhteliselt suuremad kui liikuva õhuga aladel.
- Taimestikuga piiritletud soolad küngaste vahel, kuhu valgub jahedam õhk on külmalohkude alad. Külmalohkudes on suvine taimede kasvuperiood lühem kui piirkonna teistel aladel. Külmalohkudest liiguvad külmad õhumassid võimalusel edasi piki vooluveekogude kaldaid madalamatele aladele (planeeritava alal on selleks Pühajärv ja Väikese-Emajõe ülemjooks.

1.4.4 Taimestik

Otepää kõrgustik moodustab L. Laasimeri (1965) järgi omaette kuusikute ja kuusesegametsade allrajooni Ida- ja Kesk-Eesti geobotaanilises rajoonis. Looduslikku taimkatet leidub kõrgustiku alal aga piiratult. Algne metsade, järvede ja soode maastik on inimese põllumajandusliku tegevuse mõjul tugevasti ümber kujundatud.

Ajalooliselt on Pühajärve ümbrus olnud põline inimasustusega kultuurmaastikuala juba muinasajal, sh. mitu sajandit Ugandi maakonna keskne kihelkond. Esimese Eesti Vabariigi lõpu perioodist on säilinud mitmeid fotosid, kus nähtub, et enamuse Pühajärve ümbruse maadest on olnud põllu- ja karjamaadena kasutuses.

Kaasaja loodusilmeline väljanägemine on viimase poolsajandi maakasutuspoliitika tulemus. Seega puuduvad Pühajärve ümbruses põlismetsad ja teised kooslused kus inimese vahelesegamist pole olnud, va. Pühajärve saartel esinevad looduslikud pärnametsad (Keskkonnaekspertiis..., 1996). Ümbruskonna metsadest võib veel tänapäeval leida mitmeid märke endisest inimtegevusest.

Kaasaegse taimestiku struktuuri tekkimist on mõjutanud paljud tegurid. Et mitmesuguse kallakuga pinnad, nende erinev asend päikesekiirte langemise suhtes ja pinnakatte erinev koosseis loovad väga mitmesugused niiskus-, valgus- ja soojustingimused, esineb taimedel palju erinevaid kasvukohti ja kujunenud on suurte erinevustega kooslused, isegi ühe ja sama pinnavormi piires.

Planeeringuga hõlmataval maa-alal paiknevad laanemetsa ilmelised kuuse ülekaaluga kuuse-kase-haava metsad peamiselt Pühajärve keskosa ja Nüpli järve vahelisel metsaalal ning piirkonna lõunaosa kõrgematel pinnavormidel. Nende ümber, peamiselt aga lõunapoolsetel nõlvadel, kasvavad salu- ja salulaanemetsad. Nõukogude perioodil lisandus endistele metsaaladele mitmeid hektareid metsakultuure väheviljakatel ja masinatega raskesti haritavatel aladel (Otepää maastikukaitseala arenduskava 1986). Samuti jäid sõja, küüditamise jmt. asjaolude tagajärjel tühjaks paljud talud ja nende maad metsastusid.

Viimase poolsajandi jooksul on metsade ja võsa pindala Otepää looduspargi alal suurenenud enam kui 1,6 korda (Keskkonnaekspertiis... 1996), ja seda eeskätt endiste põldude ja rohumaade arvel. Eriti on vähenenud avamaastike (looduslike rohumaade, soostunud rohumaade ja puisniitude) osa. Kuna endised väiksemad

metsaosad on neid eraldanud põllu- ja rohumaade metsastumise (või metsastamise) tõttu liitunud terviklikeks metsamassiivideks, on vähenenud piirkonna maastikuline mosaiiksus ja lihtsustunud kõlvikuline struktuur.

Põllu- või karjamaad on jäänud püsima sinna, kus neid sai masinatega harida (kallakus alla 14...15°). Samas on paljud endised talupõllumaad muudetud kultuur-rohumaadeks. Madalamal kuplitevahelistes lohkudes ja lauskjamatel nõlvadel esinevad sürjaning kuivemad aruniidud, lodumetsad ja allikatoitelised madalsood. Soodel ja looduslikel rohumaadel kasvab sageli hõredalt puid või kohati ka tihedalt põõsaid. Samal ajal jätkub intensiivne võsastumine, ja seda nii rohumaadel, söödis põllumaadel kui ka teeserva kraavipervedel.

1.5 Põhja ja pinnavesi

Kogu piirkonna veestiku ringe protsessid on kõrgustikualale iseloomulikult kompleksed.

1.5.1 Põhjavesi

Pinnase- ja põhjavesi esineb kõrgustikul pinnakattes ja aluspõhjakiivimeis. Devoni põhjaveeladestu vesi paikneb 100...200 m sügavusel, Pärnu põhjaveeladestiku vesi aga 300 m sügavusel.

Positiivsed pinnavormid on enamasti infiltratsioonialad pinnaveele. Osa pinnavett valgub piki nõlvu madalamatele aladele ning pideva rohttaimestiku puudumisel tekitab see erosiooni. Pinnakattes on veerikkad moreeni peal ja vahekihtidena paiknevad liustikujõe tekkega kruusad ja liivad. Nõlvade madalamad alad ja orud on pinnase- ja põhjavee eksfiltratsiooni alad (allikad) ja nendesse kohtadesse moodustunud liigirikka taimestikuga allikasood (madalsood) on samas ka pinna- ja pinnasevete kogunemiskohad (puhveralad).

Pinnasevesi on piirkonnas kõige paremini kaitstud reostuse eest Nüpli küla kirdeosa kõrgematel põllu- ja rohumaadel ning Nüpli küla kagu osas nn. vana rolleriraja ja tugimaantee nr. 46 vahelisel alal (Otepää maastikukaitseala arenduskava, 1986).

Pinnaseveed on kaitsmata peamiselt Pühajärve nõgumis ja märgaladel (Mülke soo, Ubasoo, Laanesoo, Nüpli järve kalda märgalad, Sulaoja org).

1.5.2 Pinnavesi

Kõrgustik on veelahkme alaks ja sealt saavad alguse paljud jõed ja ojad.

Pühajärvest algav Väike-Emajõgi viib veed läbi mitme valla Võrtsjärve. Kõik piirkonna väiksemad ojad kuuluvad Pühajärve valgalasse. Planeeritaval alal asuvate või seda läbivate jõgede ja ojade andmed on toodud tabelis 4.

Lisaks tabelis 4 nimetatutele asuvad veel piirkonnas osaliselt või täielikult Sulaoja e. Valuoja, Mülke oja ja Kangru oja. Kõik suubuvad Pühajärve. Marguse oja esineb ka Painoja ja Kõveroja nime all.

Tabel 4 Piirkonna jõed ja ojad (Eesti NSV jõgede..., 1986)

Nr.	Nimi	Kogupikkus km	valgala km ²	suubub
28	Väike-Emajõgi	83	1380	Võrtsjärv
84	Marguse oja	5	13,7	Sulaoja e. Valuoja
86	Poslovitsa oja	3	17,4	Pühajärv
1598	Neitsijärve oja (kraav)	2,5	7,0	Pühajärv
1607	Nüpli oja	3	-	Poslovitsa oja

Piirkonnas on kolm suuremat järve (vt. tabel 5 ja piirkonna järvede kohta täpsemalt vt lisaks ptk.1.5.3 Järved). Pühajärv ja Neitsijärv on moodustunud vanasse jääajaeelsesesse orgu, olles piklikuma kujuga. Nüpli järv kuulub aga mõhnade ja moreenküngaste vahelistes nõgudes asuvate väiksemate ja ümarike järved klassi. Enamik viimastest on termokarstilise tekkega olles moodustunud hiidjäापanga sulamisel kujunenud sõlli. Järvede areng algas pärast ala vabanemist kohalike jääpaisjärvede alt. Käesolevaks ajaks on Neitsijärv tugevalt soostunud ja mudastunud.

Tabel 5 Piirkonnas asuvad järved

Järve nr.	Järve Nimi	Pindala ha	Sügavus max m	Läbi-vool	Läbi-paistvus	Kalastik	Taimestik
1046	Neitsijärv	7,5	2,5	hea	~ 1 m	6	12 (1)
1052	Nüpli järv	27,5	6	nõrk	1,4 m	11 ☒ 25 kg/ha	16
1053	Pühajärv	285,9	8,5	hea	1-1,7 m (suvel)	14+3 25 kg/ha	34

☒-vähipjärv

Nüpli järve vähipopulatsiooni pole peale 1935 aasta vähikatku enam taastunud.

Suuremaks paisjärveks piirkonnas on Marguse oja paisutus Marguse puhkebaasist lõunas.

1.5.3 Järved

Alljärgnevalt on kirjeldatud lähemalt piirkonna kolme suurema järve kasutust, nende kalda alade maakasutust ja kaldajoone iseloomu.

1.5.3.1 Pühajärv

Pühajärv on Eesti kauneimaid järvi. Ta on 3,5 km pikkune (põhjakirde-lõunaedela suunas) ja 1,6 km laiune, kogupindalaga 285,9 ha. Järve normaalne veetase asub 115 m kõrgusel merepinnast. Pühajärve suurim sügavus on ainult 8,5 m ja keskmine sügavus 4,3 m. Kõige sügavam on järve läänekalda keskosa, Angunina poosaare juures.

Pühajärv on üsna hea läbivooluga (vesi vahetub 13 kuu jooksul). Järvel on neli suuremat sissevoolu: Neitsijärve kraav, Sulaoja, Poslovitsa oja ja Mülke oja. Peale selle on veel mitmeid väiksemaid kraave. Rohkesti leidub kaldaallikaid, eriti idakaldal. Järve lõunasopist algab Väike-Emajõgi. Pühajärve on jääkattes keskmiselt 10. novembrist kuni 24. aprillini (Mägi, 1983). Aastate lõikes on keskmine veetaseme kõikumine 0,7 m piires, veerohkematel aastatel aga üle 1,00 m.

Pühajärve vesi on rohekaskollane või kollakasroheline, suvel vähe läbipaistev (tavaliselt 1-1,7 m), talvel suureneb läbipaistvus kuni 5 meetrini. Vesi seguneb ja soojeneb hästi ning on suvel hapnikurikas.

Mäemetsa andmetel (1977) on Pühajärve taimestik erakordselt liigirikas (34 liiki). Kõige pidevama vööndi moodustas kaldaveetaimestik, mis koosnes peamiselt järvekaislast ja pilliroost ning milles oli palju ka konnaosja, ahta- ja laialehist hundinuiat, suurt partheinat, kalmust jm. Ujulehtedega taimed kasvasid peamiselt lahesoppides; neist olid valdavalt kollane vesikupp ja ujuv penikeel, järgnesid vesi-kirburohi ja vesiroosid.

Pühajärve kalafauna on liigirikas. Mäemetsa andmetel (1977) domineeris selles latikas, palju leitud linaskit, roosärge ja haugi. Esinesid ka särg, ahven, koha, luts, koger, angerjas ja kiisk. Vähivarud on madalseisus juba sajandivahetuse aegsetest vähi- katku perioodidest alates.

Linnustik ei ole kuigi rikkalik. Iseloomulik haudelind on tuttpütt, pesitsevad veel vihitaja, sinikael-part ja kõrkja-roolind. Sagedased toitekülalised on hallhaigur, kalakajakas ja jõgitiir.

Pühajärv on Eesti kõige tüüpilisem rohketoiteline järv. Omades küll mõningast kalamajanduslikku perspektiivi, seisneb järve peamine väärtus puhkemajanduslikus kasutamises. Esinevad head tingimused supluseks ja kalapüügiks, sõude- ja purjespordiks, matkamiseks jne.

Pühajärve veekvaliteedi ja maastikulise ilu säilimiseks on loodud Otepää looduspargi Pühajärve sihtkaitse-vööndi majandatav alavöönd (vt. ptk. 1.6 Kaitsealad).

1.5.3.2 Pühajärve kallas

Kaldajoon on väga liigestatud, 16,4 km pikkune (ümberrõõdu suhe pindalasse on 2,74).

Järve ümbruses vahelduvad kõrged moreenkuplid lamedate kühmude ja lavadega. Kõrgemad alad on enamasti kaetud metsaga, madalamad põllustatud. Järve muudavad maaliliseks arvukad lahed ja käärud ning metsased saared.

Lahtedest on suuremad Mõisalaht ehk Puhkekodu laht järve põhjaosas, Sulaoja, Vana-Kolga ja Uue-Kolga laht idas, Poslovitsa käär, Saare laht ja Juusa käärud lõunas ning Kangru laht läänes. Poolsaartest on suuremad Pikk-kolk ja Majakolk (endine saar) idas, Saare poolsaar lõunas ning Angunina läänes. Saartest asuvad põhjaosas kahest saarest liitunud Sõsarsaared, lõunas Kloostri Saar (Kuuse- ehk Sõõriksaar), Suur Lepasaar (Pinnu- ehk Innusaar) ja Väike Lepasaar. Saarte kogupindala on 8 ha.

Pühajärve kaldad on enamasti järsud, kerkides järvepinnast kuni 7,7 m kõrgusele. Kaldavööde on enamasti kruusane või liivane, mudast kallast ja õõtsikut leidub vaid lahesoppides ja kääruks. Sügavamal katab põhja kuni 5,5 m paksune hallikasmusta muda kiht, mille all leidub järvelupja. Leidub ka kivist põhja.

Järskudest kallastest tingituna ei esine häid supluskohti kogu kaldajoone ulatuses. Enamus järvega seotud puhketegevus paikneb järve ida- ja põhjakaldal. See on tingitud kallaste iseloomust ja lõuna- ning õhtupäikesega alade paiknemisest.

Järve põhja- ja kirdekaldal asub põline Pühajärve park (vt. ptk. 1.6 Kaitsealad), puhkekodu, restoranihoone, suurema parkla, supelranna ja paadilaenuetus-sadamaga.

Supelrannale (maa-ala on välja toodud osaiüldplaneeringu kaardil) taotletakse *sinilippu*, näitamaks kasutajatele ranna puhtust ja keskkonnasõbralikkust. 1998 aasta rannahooajaks andis Euroopa Sinilipu Komisjon erandina tunnistuse ka Pühajärve rannale, mis täielikult ei vasta veel kõigile nõuetele.

Kolga poolsaarel asub Kolga puhkemaja ja Saare poolsaarel asuvad Saare talu koos Saare puhkemajaga. Mõlemad puhkemajad on käesoleval ajal Otepää Metskond-Looduspargi hallata. Majakolga poolsaarest lõunas, Poslovitsa käärus Varikmäe jalamil asub Poslovitsa telkimiskoht. Järve lõunatipus, Väike-Emajõe suudmest lääne pool paikneb Sihva külakeskusele lähim supluskoht, nn. Koolirand. Teised enam kasutatavad ujumiskohad asuvad Vana-Kolga lahes paadisadama lähedal, Kolga lahes Põlend-Kolga majakoha lähedal, Armuallika lähedal, Poslovitsa käärus telklaagri asupaigas, Saare poolsaare läänekaldal, põhjapoolsemas Juusa käärus ja Murumetsa kaldal Sõsarsaarte läheduses. Head kalda-alad supluseks asuvad aga lisaks avalikule supelrannale veel vaid Kolga lahes ja Pikk-Kolga poolsaare läänekaldal.

Suhteliselt vähe leiab kasutamist järve läänekallas. Peamisteks kasutajateks lisaks maavaldajatele on jalutajad – matkajad Murumetsas.

Pühajärve unikaalse kaldajoone, kalda-alade maastikuilme ja kallastel kulgevate matkaradade paremaks säilitamiseks on otstarbekas piirata edasist kallaste hoonestamist ja kehtestada avalikkuse kontroll kaldatsoonis toimuva ehitustegevuse üle.

1.5.3.3 Neitsijärv

Neitsijärv on Pühajärvest ainult 150 m põhja pool asuv kinnikasvav järv. Neitsijärve pindala on 7,5 ha ja sügavus ligi 2,5 m (sellest vett vaevalt meetri jagu). Järve piirab soostunud niit, veepeeglit ümbritseb õõtsik, põhja katab pruun sapropeel. Rikkalikust veetaimestikust tingituna on vaba veepinda suhteliselt vähe. Järve kagunurgas asub õõtsikust lahtirebitud saar.

Neitsijärv on läbivooluga, ühendades mitmed väiksed põhjapool asuvad järved kinnikasvava kraavi kaudu Pühajärvega. Vesi on kollakaspruun, mudani läbipaistev, hästi segunev ja soojenev.

Järv on veetaimi täis kasvanud. Leidub ka mitmeid haruldasi taimi. Neitsijärv on olnud tuntud oma rikkaliku linnustiku poolest juba sajandivahetusest saadik. 1980 aastate inventeerimise aegu oli järve linnustik liigirohkeim piirkonnas (Keskkonnaekspertiis..., 1996). Lindudest pesitseb järvel kalakajakas, sinikael-part, piilpart, rägapart, luitsnokk-part, punapeavart, tuttvart, tuttpütt ja lauk.

Kaldataimestikus pesitseb arvukalt värvulisi. Järvel on tegutsenud ka saarmas. Kaladest leidub haugi, kokre, särge, ahvenat, roosärge ja latikat. Järves käivad kudemas paljud Pühajärve kalad, kuid kevadise veetaseme kiire langemise tõttu sureb hulk maime enne, kui nad Pühajärve jõuavad.

Neitsijärv kuulub Mäemetsa andmetel (1977) kihistumata kalgiveeliste segatoiteliste järved hulka, olles jõudnud oma arengu lõppjärku.

1996 aastal käivitus Otepää linnavalitsuse initsiatiivil ideeprojekt Neitsijärve renoveerimiseks. Selle raames oli kavas tõsta veetaset ja suurendada tema puhkemajandusliku väärtust kaldataimestiku kujundusraiate abil.

Esmakordselt võeti Neitsijärv looduskaitse alla juba 1930. aastail (Keskkonnaekspertiis..., 1996). Käesoleva Otepää looduspargi kaitseeeskirjaga kuulub Neitsijärv kõige leebema kaitsekorruga piiranguvööndisse.

1.5.3.4 Neitsijärve kallas

Järve kaldaid piirab õõtsik ja soostunud niit. Neitsijärvest lääne pool, otse kaldatsooni piiril asub Neitsijärve võõrastemaja koos telkimisväljakuga. Võõrastemaja vastas üle järve asuvad kaldatsooni piiril endised biotiigid. Neitsijärvest põhja pool kasvab saja-aastane euroopa lehise tukk (jäeb planeeringu alalt välja).

Neitsijärve suhteliselt järskude ja lagedate kallaste maastikuilme paremaks säilitamiseks on otstarbekas piirata edasist kallaste hoonestamist ja kehtestada avalikkuse kontroll kaldatsoonis toimuva ehitustegevuse üle.

1.5.3.5 Nüpli järv

Nüpli järv on Otepäält 2 km lõuna pool asuv 27,5 ha suurune kaunis järv, mis on Eesti kunstnike tähelepanu köitnud samal määral kui Pühajärv. Varem on järv ulatunud palju kaugemale edelasse, nüüd on ta märgatavalt vähenenud ja soostunud. Suurim sügavus on 6 m ja keskmine sügavus 4,6 m.

Läbivool on väike. Vett toovad allikaline oja ja neli kraavi, samuti on põhjaallikaid järve kaguosas. Väljavooluks on edelanurgast lähtuv Nüpli oja, mis suubub Poslovitsa oja kaudu Pühajärve. Veepind kõigub 0,75 m ulatuses. Vesi on kollakasroheline, vähese läbipaistvusega (1,4 m), üsna hästi segunev ja soojenev.

Taimedest on domineerivaks kaldaveetaimestik, peamiselt järvekaisel, pilliroog ja konnaosi. Ujulehtedega taimedest esineb rohkem kollast vesikuppu, vähem esineb ka ujuvat penikeelt ja valget vesiroosi.

Kalafaunast domineerib Mäemetsa andmetel (1977) latikas, esinevad särg, ahven, kiisk, koha, roosärg, mudamaim, haug, linask ja hink. Järv kuulub latika-koha järvede hulka ja võib kala anda kuni 25^{kg/ha}. Varem oli järv ka üsna vähirikas.

Veelindudest on siin pesitsenud tuttpütt, kõrkja-roolind ja sinikael-part.

Nüpli järv kuulub tüüpiliste rohketoiteliste järvede hulka, olles tähtis puhkekohana ja õngespordiks sobiva veekoguna, eriti aga kauni maastikuelemendina.

Käesoleva Otepää looduspargi kaitse-eeskirjaga kuulub Nüpli järv kõige leebema kaitsekorruga piiranguvööndisse.

1.5.3.6 Nüpli järve kallas

Järve ümbruse muudavad kauniks kõrged metsased kuplid: Tedre-, Saare- ja Küljemägi, samuti põllustatud kuplid: Laane- ja Välgimägi. Küljemäelt avaneb vaade järvele ja seda ümbritsevale maastikule. Tedremägi on aga tuntud oma kõrge kuusemetsa poolest.

Järve kaldad on lausad ja madalad, enamasti mudased. Väiksemaid liivase põhjaga kuid järsema kaldaga ujumiskohti on järve põhjaosas. Kirdenurgas, Tedremäe jalamil on hästi laugja kruusase põhjaga supluskoht. Kagukaldale on ehitatud suur karjalaut, mis kaasajal laguneb kasutuna. Järve kagusopis asub aga kivine madalik (Kivisaar). Lõuna- ja edelakallas on soine ja esineb õõtsikut.

Gustav Wulff-Õis'i kodukoht, Lõhmuse talu, asub Nüpli järve edelakaldal.

Nüpli järve, kui kauni maastikuelemendi suhteliselt järskude ja lagedate kallaste maastikulme paremaks säilitamiseks on otstarbekas piirata edasist kallaste hoonestamist ja kehtestada avalikkuse kontroll kaldatsoonis toimuva ehitustegevuse üle.

1.6 Kaitsealad

Kogu osaüldplaneeringuga hõlmatav territoorium jääb Otepää maastikukaitseala piiresse. Kaitseala eesmärgiks on Eesti ühe looduskaunima ning rohkete ajalooliste sündmustega väärtustatud piirkonna rikkaliku taimestikuga ja loomastikuga alade, väärtuslike maastikuüksuste, maakultuuri, veekogude jt. säilitamine ja tutvustamine. Looduspargi kaitse-eeskirjaga soodustatakse säästliku arengu põhimõtetele tuginevat puhkust looduses. Eeskiri on kohustuslik kõikidele looduspargi maa-alal elavatele või

tegutsevatele juriidilistele ja füüsilistele isikutele, samuti aga looduspargi külastajatele. Kaitseala keskus asub Otepää Metskond-Looduspargis Otepää aedlinna kagupiiril.

Looduspargi kaitsekorra üldpõhimõtted keelavad järgmised tegevused kogu looduspargi maa-alal:

- 1) veemootorsõidukitega liiklemine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, ning looduspargi valitseja nõusolekul ühe mootorpaadi kasutamine Pühajärvel ja Kaarnajärvel turistide ja veesportlaste teenindamiseks;
- 2) jalgratastega liiklemine väljaspool selleks ettenähtud teid ja radu;
- 3) mootorsõidukitega liiklemine ja nende parkimine väljaspool selleks ettenähtud teid ja parklaid, välja arvatud teaduslikel välitöödel, järelevalve- ja päästetöödel ning käesoleva kaitseeeskirjaga lubatud metsa- ning põllumajandustöödel, samuti mootorsaanidega liiklemisel looduspargi valitseja nõusolekul selleks määratud paikades turistide teenindamiseks ning suusaradade hooldustöödel.

Terviklik ülevaade piirangutest ja lubatud tegevustest, mis kehtivad kogu looduspargi maa-alal, on ära toodud *lisas 1*.

Looduspargi maa-ala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks vööndiks: piiranguvööndiks ja sihtkaitsevööndiks. Piiranguvöönd on looduspargi piires olev maa-ala, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

Piiranguvööndis on lubatud looduskaitseõuetega kooskõlas olev majandustegevus, välja arvatud kaitse-eeskirja üldpõhimõtete alusel keelatud ning järgmised keelatud tegevused (vt. ka *lisa 1*):

- 1) uute maaparandussüsteemide rajamine;
- 2) maavarade ja maa-ainese kaevandamine, välja arvatud:
 - a) aktiivseteks varudeks kinnitatud ja kaevandamisloaga leiukohtades kõrgusega vähem kui 150 m üle merepinna looduspargi valitseja nõusolekul,
 - b) maa-ainese, liiva ja kruusaliiva võtmine eraõiguslikul maal oma tarbeks looduspargi valitsejaga kooskõlastatud kohtades;
- 3) lõppraie, välja arvatud turberaie ning raie looduspargi valitseja nõusolekul vaadete avamiseks;
- 4) prügi ja heitmete ladustamine, välja arvatud kohaliku olmeprügi ladustamine kohaliku omavalitsuse ja looduspargi valitseja juures registreeritud kohtades ja oma kinnisasja piires looduspargi valitsejaga kooskõlastatud kohtades;
- 5) väetiste ja mürgkemikaalide kasutamine:
 - a) veekogude veepiirile lähemal kui 25 m,

- b) üleujutatud aladel ja külmunud pinnasel,
- c) metsamaal ja looduslikul rohumaal;
- 6) looduspargi valitseja nõusolekuta uute teede, õhuliinide ja muude kommunikatsioonide rajamine, rajatiste püstitamine (välja arvatud karjaaiad), kusjuures looduspargi valitsejal on õigus esitada looduskaitsealistest ja maastikuarhitektuurilistest kaalutlustest lähtuvaid tingimusi ja ettekirjutusi;
- 7) jahipidamine Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalites 12, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 ja 27 ning Kärnjärvel ja *Neitsijärvel*;
- 8) kulu põletamine, välja arvatud keltsalt.

Sihtkaitsevöönd on kaitseala eeskirjaga jagatud majandatavaks ja mittemajandatavaks alavööndiks. Kõik looduspargi metsad kuuluvad hoiumetsade kategooriasse.

Planeeritaval alal paiknevad kaks sihtkaitsevööndit – Lepasaare ja Pühajärve.

Lepasaare sihtkaitsevöönd (mittemajandatav, pindala 2 ha) on loodud Pühajärve saarte loodusliku ilme – metsakoosluse ja loodusliku mitmekesisuse pikaajaliseks säilitamiseks ilma inimese majandusliku sekkumiseta (sihtkaitsevööndi piirekirjeldus on toodud kaitse-eeskirjas; vt. *lisa I*).

Mittemajandatavas sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, välja arvatud:

1. marjade ja seente korjamine;
2. ulukite arvukuse reguleerimine looduspargi valitseja nõusolekul;
3. võõrpuuliikide raie looduspargi valitseja igakordsel nõusolekul;
4. õpperadade rajamine ning veekogude, teede ja jalgradade hooldustööd looduspargi valitseja nõusolekul.

Piirangutest täieliku ülevaate saamiseks vt. *lisa I*.

Pühajärve sihtkaitsevöönd (majandatav, pindala 590 ha) on loodud Pühajärve ja tema ümbruse maastikuilme ning bioloogilise mitmekesisuse hoidmiseks (sihtkaitsevööndi piirikirjeldus on toodud kaitse-eeskirjas; vt. *lisa I*).

Sihtkaitsevööndi majandatavas alavööndis on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, välja arvatud:

- 1) marjade ja seente korjamine;

- 2) teede, jalgradade, õhuliinide ja rajatiste hooldustööd ning looduspargi valitseja nõusolekul õppe- ja suusaradade rajamine;
- 3) harrastuslik kalapüük spinningu, vedeli, ankurdamata unna ja mitme käsiõngega;
- 4) ulukite arvukuse reguleerimine, **välja arvatud Pühajärve, Kukemäe ja Lüüsjärve sihtkaitsevööndites**;
- 5) valikraie looduspargi valitseja igakordsel nõusolekul, kusjuures looduspargi valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja, puidu väljaveo ning puistu lõppkoosseisu ja täiuse osas;
- 6) poollooduslike koosluste ilme ja liigilise koosseisu säilitamiseks vajalik tegevus, kusjuures looduspargi valitsejal on õigus esitada nõudeid tööde läbiviimise aja ja kasutatava tehnoloogia suhtes;
- 7) kraavide hooldustööd looduspargi valitseja nõusolekul;
- 8) mittetootmisliku iseloomuga ehitiste rajamine **Pühajärve** ja Kääriku **sihtkaitsevööndis** looduspargi valitseja nõusolekul, välja arvatud veekogude kallastel paiknevas ehituskeeluvööndis.

Otepää Looduspargi loomisest alates kuni käesoleva ajani on lahendamata jäänud eraomanike maadel asuvate sihtkaitsevööndites kaitse-eeskirja nõudmiste elluviimine. Seni puudub era-omaomanike saamata jäänud majanduskasu hüvitamise seaduslik alus. Küll on aga lahendatud maamaksu soodustuse andmine maaomanikele, kui nende maal asuvad teed või veekogud on avalikuks kasutamiseks.

Planeeritaval territooriumil asuvad mitmed kaitstavad looduse üksikobjektid, millest enam teatud ja tuntud on 400 aastane Pühajärve sõjatamm, Armuallikas ehk Veriläte ja põlispuude rühmad Kloostri- ja Sõsarsaartel. Täielik kaitstavate loodusobjektide ametlik nimikiri on toodud *lisas 2*.

Intensiivse kasutusega Pühajärve park on samuti looduskaitse all. Park on kaheosaline. Läänepoolne pargiosa on seotud Pühajärve puhkekoduga. See pargiosa rajati 19. sajandi esimesel veerandil koos esimese härrastemaja ehitamisega. Sajandi lõpus mõisahoone rekonstrueerimisel kujundati ümber ka park. Kaasajal ühendab pargi keskne telg omavahel puhkekodu terrassi, suurt pargiaasa ja vaadet Pühajärve Sõsarsaartele. Pargi idapoolne osa, mis paikneb ida pool Neitsioja ja ulatub välja kuni Otepää aedlinnani, kujutab endast peamiselt salumetsa ja mitme rekreatiivse rajatistega rahvaparki. See pargiosa kujundati looduslähedaseks jalutuspargiks juba 19. sajandil.

Otepää kõrgistikul esineb mitmeid kaitset väärivaid liike ja kooslusi, mis mujal Euroopas on hävimas ning mille olemasolu siin näitab siinse looduse suurt väärtust Euroopa mastaabis. Piirkonnas puuduvad küll Euroopa Liidu CORINE programmi raames kaitset väärivad biotoobid (CORINE biotoobid Eestis, 1998). Samuti puuduvad andmed I kategooria kaitstavate taimeliikide esinemisest planeeritavas piirkonnas (Keskkonnaekspertiis..., 1996). Kaitset väärivad liigid ja kooslused on ära toodud *lisas 3*.

1.7 Maastikuhooldus

Üks esimesi põhjalikumaid Pühajärve ümbruse maastikukujundusprojekte koostati Hugo Sepa poolt (1965), mille kujundusraiate osa suures ulatuses ka realiseeriti. Aastatel 1984-89 hooldati maastikuhooldustööde käigus Kiigemäe ja Hobusemäe ümbrust, korrastati Saare poolsaar, ehitati kalurimaja Saarel, puhastati Pühajärve kaldad Murrumetsa ääres 1971 a. veepinna tõstmisega sinna langenud puudest, korrastati Poslovitsa telklaagri ümbrust, kaardistati kõik Otepää ümbruse rahva-spordirajad ja tehti teisi töösid. Otepää maastikukaitseala reorganiseeriti 1997 aastal. Sellega seoses kadus ka senine riigi finantseerimine maastikuhooldustööde läbiviimiseks.

Pühajärve puhkekodu ümbrusele on koostatud kujundusprojekte mitmete autorite poolt (nt. H. Otlot, N. Tammoja, E. Brafmann). Vahelduva eduga on neid ka ellu viidud. Viimati rekonstrueeriti Pühajärve parki aastatel 1985-86 vastavalt TUI SKB arhitekti, Anne Kaaveri (1985) poolt koostatud Pühajärve puhkekodu territooriumi projektile.

1996 aastal valmis Otepää linna ja Pühajärve puhkekodu tellimisel Pühajärve põhjakaldal asuva pargiala maastikukujunduse ideekavand ("Landscape Improvements to Combined Otepää Town, Park and Pühajärve Resort Hotel Grounds"). Ideekavandi autoriks on Clive L. Justice, Kanada pargimajanduse spetsialist.

Hetkel on töös Pühajärve ümbruse projekt, mille projektijuhiks on Otepää Metskond – Looduspark ja koostööpartneriteks on Otepää linn ja Pühajärve vald. Projekti peamisteks eesmärkideks on:

- Pühajärve vee-ökosüsteemi korrastamine veetaseme muutmise abil;
- õppe- ja matkaradade taastamine ja korrigeerimine;
- Pühajärve pargi dendroloogiline uuenduskava koostamine;
- puhkekohtade ja mänguväljakute kujundamine;
- rannaatraktsioonide, s.h. hüppetorni rajamine.

1.8 Rekreatsiooniressursid ja puhkevõimalused

Valla looduslik omapära (reljeefi liigestatus, maastike vaheldusrikkus, veekogude rohkus, kliimatilised tingimused jt), kohalik kultuuripärand ja arenenud infrastruktuur loovad eeldused kõige

mitmekesisema aastaringse kasutusega puhkemajanduse ja turismi arendamiseks.

Informatsiooni piirkonna puhke- ja turismivõimaluste kohta annab Otepää Turismiinfokeskus Otepää linnas (Lipuväljak 13, Tel. (276) 55364)

Puhkevõimalused piirkonnas on väga mitmekesised, esineb nii päevast (puhkajad üle Lõuna-Eesti, kuid põhiliselt kohalikud, sh. Otepää elanikud), nädalalõpu kestusega kui ka pikema ajalise puhkuse veetmist (puhkajad nii Eestist kui välismaalt). Tänapäevaks on Pühajärv vallast kujunenud arvestatav turismipiirkond. Turismihooaeg on kahesessioone – suvine ja talvine. Prognooside kohaselt külastab kogu Otepää – Pühajärve piirkonda ca. 70 tuhat inimest ühel puhkesessioonil. Neist $\frac{2}{3}$ külastavad lühemat või pikemat aega ka planeeringu ala. Suur osa piirkonna suvisest külastajaid peatub Pühajärve, kui piirkonna sümboli ja hea supuskoha juures 1...2 tundi ja liiguvad siis edasi.

Põhirõhk rekreatiivsete teenuste pakkumisel on asetatud keskkonnasõbralikule turismile ja puhketegevusele, hajutades tegevust võimalikult laiale alale. Sellele vaatamata on teatud piirkonnad eriti intensiivse rekreatiivse tegevusega koormatud: Otepää linna ja Pühajärve lähiümbrus ja eriti järve põhjaosas asuv Pühajärve park, samuti osaüldplaneeringuga käsitletavast alast väljapoole jäävad Väike-Munamäe ja Marjamäe suusakeskused, Kääriku ning Kuutsemäe puhkekeskused.

Suvel on põhiline puhkajate hulk koondunud kahe biotoobi piirile – veekogude kaldajonele ja metsaservale. Samal ajal jätkub külastajaid ka rohkearvuliste vaatamisväärsuste juurde ning neid ümbritsevatele radadele. Talvel on põhiliseks tõmbenumbriks suusatamiseks sobiva reljeefiga nõlvad (ettevalmistatud suusarajad ja mäesuusakeskused), metsarajad, lagendikud (nendest ka paremaid vaatekohti pakkuvad). Samuti on talvel suhteliselt rohkem koormatud hea läbipääsevusega metsad ja metsasihid.

Puhketegevused on seotud nii loodusturismiga (matkamine, jalgrattasõit, ratsutamine, kanuu ja paadisõit, kalastamine), rahvaspordi (murdmaa-, mäe- ja rullsuusatamine, orienteerumine, mägi- ja BMX jalgratastel sõitmine, rulluisutamine, Safari sõitmine (suvel kolme- ja neljarattaliste ATV maasturitega ja talvel mootorsaanidega), ujumine, purjetamine, purilauasõitmine, staadionsport, minigolfi mängimine, sportlaskmine) ja kultuuriturismiga (kultuurilooliste vaatamisväärsustega tutvumine, vabaõhuüritused, muuseumite külastamine). Suurimaks konflikti allikaks võib

lugeda mootorsõidukite (safari sõitmine) kasutamine loodusturismi viljelemise aladel (seda eriti Pühajärve ümbruses).

Looduspargi kaitse eeskirjaga (vt. *lisa 1*) on sätestatud mitmeid piiranguid rekreatiivsele tegevusele looduspargi aladele jääva valla territooriumi osale. Inimeste viibimist looduspargis, kalastamist ja seene - marjakorjamist oluliselt ei piirata. Samas on keelatud mootorpaadid ja skootrid veekogudel ning autode ja jalgrataste liiklus väljaspool üldkasutatavaid teid.

Ette on valmistatud ka mitmed avalikke õppe-, suusa-, suusamatka- ja ratsamatkaradu (vt. tabel 6) ja telkimiskohti.

Pühajärve vaatamisväärsustega tutvumiseks on koostatud Pühajärve looduse õpperada, mille lühem variant on 8 km pikk ja pikem variant 13 km pikk (Looduse õpperajad, 1986). Õpperada algab järve põhjatipust ja kõigi 33 punkti asjalikumaks vaatamiseks kulub kokku 4...5 tundi.

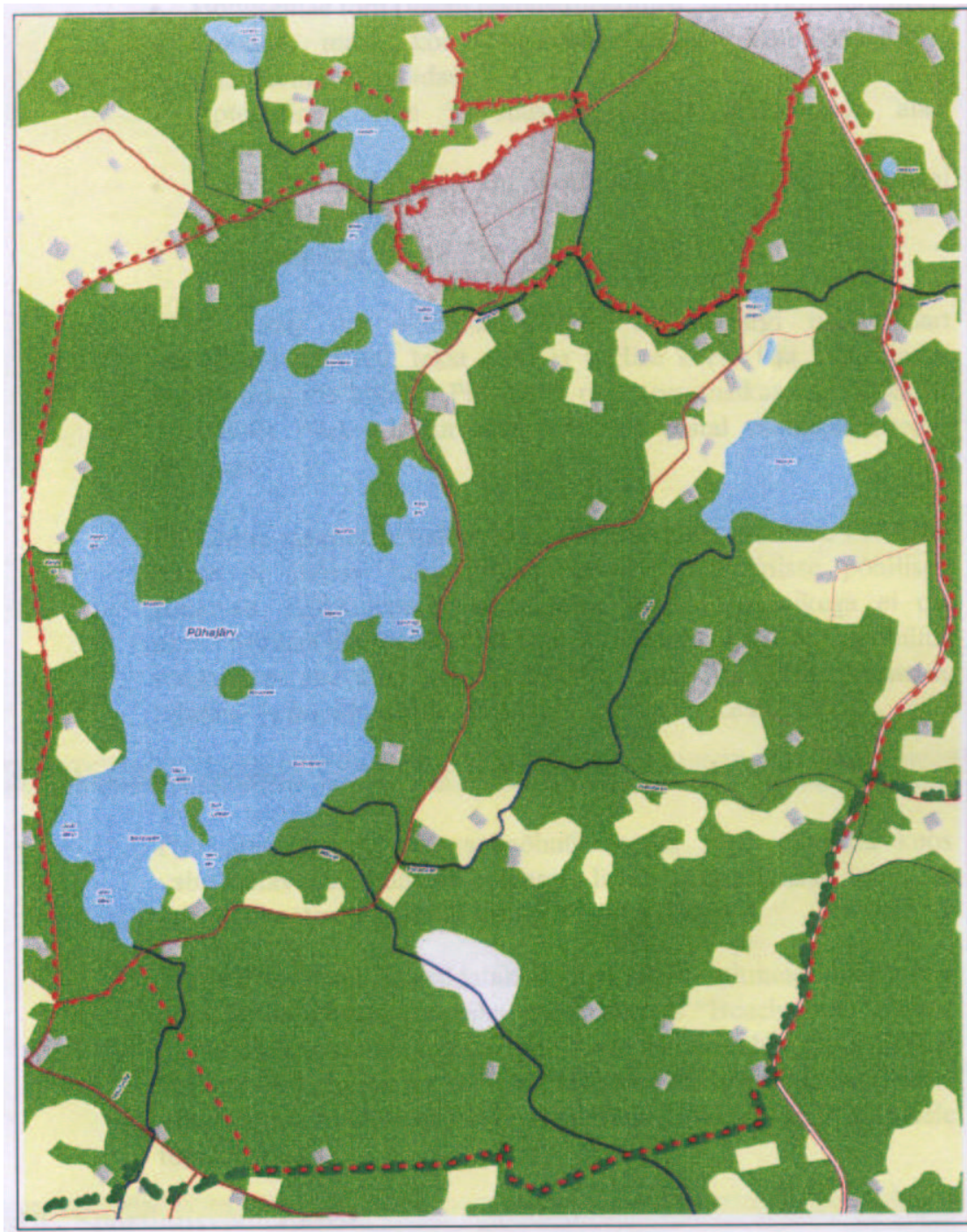
Tabel 6 Suuremad matka- ja teised rajad planeeritaval alal:

Raja või marsruudi nimi	Alguspunkt	Märkused
Matkarada ümber Pühajärve	Pühajärve park	8 – 13 km
Ratsamatkarada Vidrike – Väike-Munamägi – Pühajärve - Vidrike	Vidrike ratsabaas	1 päev, osaliselt planeeringu alal
Mootorkelkude rada Väike Munamägi - Kääriku - Kuutsemägi	Väike-Munamägi	osaliselt planeeringu alal
Tartu maratoni suusarada		osaliselt planeeringu alal

Poslovitsa telkimiskohas Poslovitsa käärus Varikmäe jalamil on ruumi ca 100 inimesele. Telklaagri mahutavuse oluline suurendamine pole Pühajärve lähedusest tingituna otstarbekas. Mitteametlikud telkimiseks sobivad alad asuvad ka Kiigemäe lael, Varsamäel (planeeringuala edela osas) ja Neitsijärve läänekaldal.

Seal puuduvad aga lepingud maaomanikega, samuti on lahendamata käimlate, veevõtupunktide ja prügikogumise vajadus.

Piirkonna maastiku visuaalselt suletud (metsad ja võsastikud) ja avatud (põllu-, heina-, karja- ja teised maad) alade paiknemisest annab ülevaate joonis 2.

Joonis 2 Skeem piirkonna visuaalselt suletud ja avatud alade paiknemisest

Piirkonnas on mitmeid vaatetorne ja teisi suure vaateväljaga kohti:

- Housedemäe torn (vajab rekonstrueerimist, seisukord eluohtlik);
- Q-GSM mast koos vaateplatvormiga Väike-Munamäel (planeeringu alast idas);
- Apteekrimäe torn ja suusahüppemägi (planeeringu alast põhjas);
- Kiigemäe lagi (vaade Pühajärvele idast, vaadet piiravad nõlval kasvavad puud);
- Kolgamäe lagi (vaade Pühajärvele kirdest).

1998 aastal on valminud Otepää Looduspargi turismikaart (mõõtkava 1:75000, tekst eesti ja inglise keeles) ja 1996 aastal kogu piirkonda hõlmav Pühajärve orienteerumiskaart (mõõtkavas 1: 15000). Piirkonda tutvustab ka 1994 aastal valminud Otepää piltkaart.

Piirkonna maaomanikud on seni suhtunud massiürituste korraldamisse ja puhke- ning turismitegevuse arendamisse põhiliselt soosivalt. Kokkulepete saavutamine eramaa omanikega ei ole olnud ürituste läbiviimisel takistavaks teguriks. Küll on aga oluline kokkuleppe saavutamine enne massiürituste ning radade – trasside rajamis- ja hooldustööde läbiviimist maaomanike maadel.

1.9 Vabaõhuüritused

Pühajärve pargis asub vabaõhuüritusteks sobiv maa-ala koos vabaõhulavaga. Pühajärve pargi laval korraldatakse mitmeid vabaõhukontserte ja muid üritusi soojal aastaajal.

Traditsiooniliselt korraldatakse piirkonnas mitmeid suurüritusi nagu juuni alguses muusika- ja rannapidu “Beach Party” Pühajärve ääres, jaaniõhtu pidu jmt. Neile on lisandunud ka talvine Pühajärve kalapidu ja suvine Pühajärve suveõng. Kohalik ettevõtlus tegeleb aktiivselt uute massiürituste arendamise ja üldsusele tutvustamisega.

1.10 Sportimisvõimalused

Otepää maastik ja ümbruse infrastruktuur pakuvad suurepäraseid võimalusi erinevate spordivõistluste korraldamiseks. Siin korraldatakse nii rahvusvahelisi kui ka üleriigilisi võistlusi suusatajatele, kahevõistlejatele, jalgratturitele, triatleetidele, allvee-

orienteerujatele, orienteerujatele, võrkpalluritele, autorallsõitjatele jt.

Talispordikeskusena on Otepää piirkond tuntud üle poole sajandi. Esimene suusahüppetrampliin Apteekrimäele (planeeringu maaalast põhja pool) ehitati 1934.a. Kaasajal on hüppemäel kunstkate, mis võimaldab selle aastaringset kasutamist.

Rahvaspordiüritusena korraldatakse Otepää kõrgustiku aladel rahvusvaheliselt tuntud Worldlopeti sarja kuuluvat Tartu suusamaratoni, mille trass läbib algusosas ka käesoleva osaüldplaneeringu territooriumi. Samuti korraldatakse traditsioonilist jaanijooksu ümber Pühajärve ja rannavõrkpalli sarja "Rannavolle" etappe Pühajärve rannas. Üle Pühajärve ujumisega algab ka "TransEstonia" triatlon, millele järgneb jalgrattasõit Kose-Ristini (Harjumaal) ja jooksuetapp Piritani (Tallinnas).

Suvespordirajatistest on piirkonnas kaks tenniseväljakut (20x40 m) Pühajärve Puhkekodu juures ja 1998 aastal valminud 2 tenniseväljakut Bernhardi hotelli juures Otepää aedlinnast lõunas.

Talispordirajatistest läbivad piirkonda, lisaks Tartu maratoni trassile ka talvised mootorsaania rajad (vt. tabel 6).

Mitmed puhke ja spordikeskused nii planeeringu alal kui selle lähiümbruses laenutavad spordivarustust ja pakuvad treeningu võimalusi (vt. *lisa 6*).

1.11 Kultuuriloo kajastamine ja vaatamisväärsused

1.11.1 Muuseumid

Piirkonnas asub üks muuseum: Eesti Kirjandusmuuseumi G. Wulff-Õis'i majamuuseum Nüpli külas. Muuseumis säilitatakse luuletaja loomingut ja korraldatakse kirjandusnimeste kokkutulekuid. Samuti on võimalik talukompleksis saada öömaja (10 voodikohta).

1.11.1 Ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestised

Piirkonnas on mitmeid talurajatisi, kus on säilinud autentne taluhoonete arhitektuur ja paigutus. Sellised taluhooned paiknevad Poslovitsa (elumaja ehitati 1867), Saare, Kolga ja Lõhmuse talukohal. Kõigil neil taluhoonetel on ka kultuurilooline väärtus.

Samuti on planeeringu alal kolm registreeritud muinsuskaitsemälestist: üks asulakoht ja kaks kivikalmet Nüpli külas.

Arhitektuurimälestistest on piirkonnas vaid Pühajärve mõisa härrastemaja asemele peale teist maailmasõda ehitatud Pühajärve puhkekodu peahoone.

Samas leidub maastikus mitmeid otseseid ja kaudseid märke eelmiste inim põlvete tegutsemisest ja maa-kasutamisest.

Kaitsealuste objektide ametlik nimekiri on toodud *lisas 4*.

1.12 Päästeteenistus ja vetelpääste

Pühajärve vald tervikuna kuulub Otepää Tuletõrje ja Päästeameti tööpiirkonda, mille operatiivkeskus asub Otepää linnas.

Pühajärve rannahoones töötab vetelpääste punkt Pühajärve supelranna ametliku hooaja kestel (15. mai –15. september). Vetelpäästepunkt teostab rannavalvet Pühajärve ametlikus supelrannas ja abistab Pühajärvel hätta sattunud veesõiduki kasutajaid.

1.13 Teed ja kommunikatsioonid

1.13.1 Teed

Üheks suuremaks valda läbivaks teeks on Tatra-Otepää-Sangaste tugimaantee nr. 46. Piki seda maanteed kulgeb ka osäüldplaneeringu idapiir. Osäüldplaneeringu läänepiir kulgeb piki teist suuremat maanteed piirkonnas, ühendades Otepää aedlinna Sihva küla keskusega.

Piirkonnas, Pühajärve ja Nüpli järve vahelisel alal asub veel kaks asfalteeritud riigiteed. Üks neist algab Otepää aedlinnast ja kulgeb rööbiti Pühajärve idakaldaga (nn. Pühajärve ringtee) ja teine ühendab Otepää linna kagunurka ning eelnimetatud teed Poslovitsa talu juures (nn vana rolleri rada).

Ainsaks piirkonnasiseseks vallateeks on Väikese-Munamäe suusakeskust ja Tamme talu ühendav 0,72 km pikkune puuduliku kruusakattega teelõik Nüpli külas.

Riigiteid hooldab Valga Teedevalitsus ja vallateid hooldab vald. Põhiline ülesanne on talvine lumetõrje teostamine valla masinapargiga, milleks sõlmitakse lepingud vastavat tehnikat omavate firmadega.

Lisaks on piirkonnas arvukalt väiksemaid üldkasutatavaid kruusa- või muldkattega teid, mis on enamasti Otepää metskonna või talude hooldada.

Suhteliselt palju on ka mittehooldatavaid metsateid ja radu, millel on peamiselt puhkemajanduslik funktsioon. Nende teede ja radade säilumine või kadumine sõltub sellest kui intensiivselt puhkajad neid kasutavad ja kuivõrd tehakse maastikuhooldustöid piirkonna erinevatel matkaradadel.

1.13.2 Parklad

Peamiseks avalikuks parklaks piirkonnas on Pühajärve põhjatipus asuv Pühajärve restoranihoone alune parkla, kus on ca 50 parkimiskohta sõiduautodele. Samas parklas peatuvad ka Pühajärve külastavad ekskursioonibussid ja supelranna kasutajad. Samuti on peamiselt oma külastajate tarbeks parklad kõigil piirkonna majutusasutustel. Lisaks eelnevatele on rajatud mitmeid parkimiskohti (2 – 4 autole) olulisemate Pühajärve ümbruse vaatamisväärsuste juurde (Pühajärve sõjatamm, Kiigemägi, Saare talu). 15 – 20 sõiduautot mahutav parkla on ka Kolga talu sadama juures.

Planeeringu alast välja jääv, kuid piirkonda teenindama hakkav suurem parkla (ehitusjärgus) asub ka Otepää Metskond Looduspargi administratiivhoone juures Otepää aedlinna kaguservas. Selle planeeritav suurus on võrreldav Pühajärve restoranihoone aluse parklaga.

Avalik parkla asub ka Poslovitsa telklaagri juures. Kuigi see on mõeldud rohkem telklaagri kasutajatele, saavad seda kasutada ka ujumiskoha külastajad jt.

1.13.3 Ühistransport

Kohalik ühistranspordi marsruudid kulgevad piki suuremaid riigiteid planeeringupiirkonna ida- ja läänepiiril. Bussiühendus Otepää - Sihva - Kääriku vahel on rahuldav (ca 7 bussi päevas); planeeringu alale jääb 4 peatuskohta, milledest olulisim on Pühajärve Puhkekodu alune. Tugimaanteel nr. 46 sõidab päevas 2...3 bussi marsruudil Otepää – Sangaste (- Valga). Ühistransport on arvestavaks liikumisvõimaluseks nii kohalike elanike kui ka puhkajate - turistide jaoks. Piirkonna külastavad puhkajad ja turistid kasutavad lisaks ka tellitud ühistranspordivahendeid. Bussiühendus Eesti teiste linnadega toimub läbi Otepää linna.

Pühajärve puhkekodu alune bussiootepaviljon on erastatud ja sinna tuleb uus ootepaviljon koos välikohvikuga.

Lähimad raudteejaamad Tartu – Valga marsruudil, milledest on võimalik ka jalgrattaga Pühajärve piirkonda pääseda, asuvad Paluperas (ca 16 km Pühajärve põhjatipust) ja Pukas (ca 17 km Pühajärve põhjatipust).

1.13.4 Veesõidukid ja sadamad

Pühajärvel asub üks registreeritud väikelaevade sadam, lisaks sellele on veel üks paadilaenus sadam Pühajärve rannast idas. Rohkem sadamaid vallas pole. Juurdesõit sadamale veesõidukite maha ja pealelaadimiseks käib Pühajärve ringtee kaudu läbi Otepää aedlinna.

Pühajärvel on, lähtudes looduspargi kaitse-eeskirja § 8 (vt. *lisa 1*), üldjuhul lubatud kasutada ainult mootorita veesõidukeid. Erandina võidakse veemootorsõidukeid kasutada järelevalve- ja päästetöödel, ning looduspargi valitseja nõusolekul ühte mootorpaati Pühajärvel turistide ja veesportlaste teenindamiseks.

1.13.5 Telefoniside

Piirkonda teenindab AS Eesti Telefon. Pühajärvel asub 50 ja Sihval 150 numbriline telefonijaam. Eesti Telefoni kaarditaksofonid asuvad Pühajärve puhkekodu fuajees ja Sihva küla keskses (planeeringu maa-alast lõunas).

Piirkonnas asub kolme Eestis tegutseva mobiilsideoperaatori võrgu katvusalas. Eesti Mobiiltelefoni NMT-GSM mobiilside mast asub otse Pühajärve kaldal Savikingul, teiste operaatorite (Radiolinja ja Q GSM) GSM mobiilside mastid asuvad väljaspool planeeringu piirkonda.

Avalikud internetipunktid piirkonnas puuduvad.

1.13.6 Elektrivõrk

Piirkonda varustav alajaam paikneb Otepääl – Otepää 35/10 kV alajaam 8 MVA. Elektrisüsteem kuulub Eesti Energia Lõuna Elektrivõrkude piirkonda. Elektrienergia müüki ja liinide teenindamist teostab Valga Elektrivõrk, kellel on vanem-meistrijaoskond Otepääl.

Elektrivarustus ei ole käesoleval ajal probleemiks puhkemajanduse ja vabaõhuürituste läbiviimisel.

1.14 Hoonestus- ja kommunaalmajandus

1.14.1 Elamufond

Puuduv selge ülevaade, millised hooneid piirkonnas on võimalik kasutada aastaringsete elamutena ja millised on sobilikud vaid ajutiste elamiskohtadena (suvisel ja talvisel puhkeperioodil). Piirkonnas munitsipaalaluruumid puuduvad, kogu elamufond on eramanduses ja kasutatakse ainult lokaalkütte süsteeme. Tsentraalkütte katlamaju planeeritavas piirkonnas pole.

1.14.2 Veevärk, kanalisatsioon ja puhastusseadmed

Devoni põhjaveeladestu vesi paikneb 100...200 m sügavusel. Elanikkond tarbib valdavalt maapinnalähedast põhjavett 3...10 m sügavustest kaevudest. Keskuste elamud, laudad ja farmid tarvivad vett 130...180 m sügavustest puurkaevudest devoni veeladestust. Piirkonna puurkaevude nimekiri on toodud *lisas 5*.

Piirkonnas on 3 puhastusseadet, milledest momendil töötab vaid üks. Teised puhastusseadmed on kas rekonstrueerimist vajavad (Kolga-Oru) või oma ülesande minetanud. Puhastusseadmete nimekiri ja andmed on toodud tabelis 7.

Pühajärve puhkekodu ja Otepää aedlinn on ühendatud Otepää vee puhastussüsteemi.

Veestikule ohtlikumaks objektiks on momendil Puustusmäe piimakarja lauta, mille silohoidla reoveed valguvad ümbruskonna madalamatele aladele.

Tabel 7 Puhastusseadmed planeeringu alal

Asukoht	Valdaja	Puhasti tüüp	Võimsus BHT5/d	Ekspl. aasta	Eesvool	Märkused
Kolga-Oru		Biotiik	-		Pühajärv	Pole kasutuses
Ojamäe	EPMÜ Marguse puhkemaja	Biotiik	-		Marguse oja	Otepää linna piires
Luhasaar, Otepää aedlinn		Biotiik			Sulaoja e. Valuoja	Pole kasutuses; Otepää linna piires

Piirkonnas on üks suurem lagunenu laudarajatis Vägimäel Nüpli järve kalda-alal, mille keskkonnaohtlikkus seisnebki hoone järkjärgulises lagunemises. Maaomanik soovib hoone rekonstrueerida.

1.14.3 Jäätmemajandus

Pühajärve vallas ei ole kasutuses oma prügimäge. Prügiveo teenust pakuvad AS Ragn-Sells ja OÜ Arbor lepingute alusel. Kasutatakse Laguja prügimäge Nõo vallas Tartumaal.

Ohtlike jäätmete käitlemise kohta valmis koostööprojekt naaberomavalitsustega 1997 aastal.

1.15 Ettevõtlus

Pühajärve valla maafondist (21304 ha) on põllumajanduslikku maad 32,5% ehk 6930 ha, metsamaad 47,5% ehk 10130 ha ja muud maad 19,9% ehk 4244 ha.

Põhilised ettevõtluse liigid on seotud puhkemajanduse ja turismiga: majutus, toitlustus, sporditarvete laenus. Registreeritud turismitalusid planeeritavas piirkonnas pole.

Suuremad ettevõtted piirkonnas on Pühajärve puhkekodu ja OÜ Ternes (piimakarja pidamine).

1.15.1 Teenindus ja kaubandus

Nii planeeritava piirkonna kui ka kogu valla kaubandus ja teenindus on tihedalt seotud Otepää linnaga. Enamus teenindus-ettevõtteid asub linnas, sh. pangad (rahaautomaadid), apteegid, kosmeetiku äri, haigla-polikliinik jt.

Kaks üldkasutatavad tanklat asuvad Otepää linna põhjapoolsel piiril (Neste ja AS TECHNE Töökoda), mõlemad planeeritavast piirkonnast väljas.

Piirkonnas on 2 jaemüügi punkti: Pühajärve suures parklas ja Rannahoones (avatud rannahooajal).

1.15.2 Majutus ja toitlustamine

Majutus, toitlustamine ja muude teenuste pakkumine puhkajatele on enam arenenu teenindusharuks kogu Pühajärve vallas. Piirkonnas on 8 erinevat majutus- ja toitlustusasutust (vt. *lisa 7*), kes pakuvad teenuseid puhkajatele nii talvel kui ka suvel. Neile

lisaks üle 10 ettevõtte Otepää linnas. Koos kodumajutusega on kogu Otepää - Pühajärve piirkonnas ca 2000 majutuskohta. Suurimaks puuduseks on Pühajärve põhjatipus asuvate toitlustuskohtade vähesus ja sellest tulenev nõrk konkurents. Olukorrale mõjuks tervendavalt Pühajärve restorani taasavamine toitlustusasutusena.

Aktiivse puhkuse võimalust pakuvad mitmed piirkonna ettevõtjad. Pakutakse selliste teenuseid nagu suuskade, jalgrataste, rulluisukude, sõudepaatide ning vesijalgrataste laenus j.t (vt. *lisa 6*).

1.15.3 Põllumajandus

Pühajärve vallas olevast 6930 ha põllumajanduslikust maast on haritavat maad on 76,7% ehk 5317 ha (sellest oli 1996 a. kasutuses 811 ha ja 1997 a. 2187 ha ehk 41%). Looduslikke rohumaid on 23,3% ehk 1613 ha. Osäüldplaneeringu piirkonnas asuvad põllumaad peamiselt edela, ida ja kagu osas.

Kõrgustiku pinnamoe ehituse tõttu on põllumaade kvaliteet kogu kõrgustiku maa-alal oluliselt madalam riigi keskmisest. Mullaviljakus haritaval maal on 33-39 hindepunkti. Mullaliikide arv 1km² kohta on keskmiselt 16...17, maksimaalselt 21...22. Kuigi muldade lõimis (liivsavi, saviliiv) on enam-vähem ühesugune, erinevad mullad siiski harimisvõimalustelt, viljakuselt ning erodeerituse ja erosiooniohtlikkuse astmelt. Vahelduv reljeef takistab suurte põllumassiivide loomist ja nende kõrgelt mehhaniseeritud harimist.

Planeeritaval maa-alal paiknevad põllud jäävad kõik erosiooni-ohtlikku tsooni ja on oma mõõtmetelt vähemastaapsed.

Piirkonnas tegutseb OÜ Ternes Puustusmäel Nüpli külas, kus peetakse lüpsikarja. Piirkonnas on moodustatud 12 põllumajandusliku tootmisega tegelevat talu. Tegutsevatest taludest on tugevaid talusid 1...2.

1.15.4 Metsamajandus

Pühajärve vallas olevast 10130 ha metsamaast on riigimetsa 22,8% ehk 2306 ha ja muud metsamaad või erametsa 77,2% ehk 7824 ha. Talumetsa on 9,9% kogu metsamaast ehk 1000 ha.

Planeeringuga hõlmataval maa-alal paiknevad laanemetsa ilmelised kuuse ülekaaluga kuuse-kase-haava metsad peamiselt Pühajärve keskosa ja Nüpli järve vahelisel metsaalal ning piirkonna

lõunaosa kõrgematel pinnavormidel. Nende ümber, peamiselt aga lõunapoolsetel nõlvadel, kasvavad peamiselt salu- ja salulaanemetsad. Nõukogude perioodil lisandus endistele metsaaladele mitmeid hektareid metsakultuure väheviljakatel ja masinatega raskesti haritavatel aladel (Otepää maastikukaitseala arenduskava, 1986). Samuti jäid sõja, küüditamise jmt. asjaolude tagajärjel tühjaks paljud talud ja nende maad metsastusid.

Otepää looduspargi piiridesse jääv riigimets kuulub hoiumetsa kategooriasse, riigimetsa haldab Otepää Metskond - Looduspark. Hoiumetsa majandamise peamine eesmärk on puhkepiirkonna metsade hooldamine puhketegevuseks paremate tingimuste loomiseks. Puhketegevusega kaasneb metsade tavalisest suurem tuleoht, eriti kuivematel aastaegadel.

1.16 Kehtivad planeeringud

Osaüldplaneeringu maa-alal kehtisid seni Pühajärve vallavolikogu otsusega järgmised varasemad planeeringud:

- Otepää maastikukaitseala planeerimisprojekt (RPI "EMP", 1990);
- Otepää kõrgustiku puhkepiirkonna planeerimisprojekt (RPI "EMP", 1976);
- Pühajärve puhkeodu generaalplaan (RPI "EMP", 1986).

Osaüldplaneeringu maa-alal on üks kehtiv detailplaneering:

- Metsjärve kinnistu detailplaneering Nüpli külas (AS ENTEC); kehtestatud volikogu 24. 09. 1998 otsusega nr. 23.

2 KESKKONNA PIKAAJALISEST JA SÄÄSTLIKUST KASUTAMISEST

Eesti Vabariigi põhiseaduse järgi on igaüks kohustatud säästma elu- ja looduskeskkonda ning hoiduma sellele kahju tekitamast. Looduskeskkond on ressursiks, mida tuleb kasutada läbimõeldult ja säästvalt. Riigikogu poolt on heaks kiidetud *Eesti keskkonnastrateegia*, kus on määratletud looduskasutuse ja keskkonnakaitse arengusuunad ja põhiülesanded aastani 2000 ja 2010.

Meie heaolu üheks aluseks on looduskeskkonna säilimine. Rikutud looduskeskkonna puhul osutub võimatuks valla elanikkonna kindlustamine võimalikult heade elu-, teenindus-, töö- ja puhketingimustega. Seega on oluline, et kogu maakasutus ja valla arengustrateegia harmoneeruksid meid ümbritseva looduskeskkonnaga. Selleks on vajalik igale konkreetsele kohale eelistada just sinna sobivat maakasutuse vormi ja ulatust. Juhul kui valla üldise arengu nimel ongi vaja kuhugi paigutada saastavama iseloomuga maakasutust (tööstust jms.), siis võib seda teha vaid seal, kus keskkonnale tekitatud kahju on kõiki keskkonda mõjutavaid faktoreid arvestades kõige väiksem. Vastavalt "Säästva arengu seadusele" (RT I 1997, 26, 390) võib omandi käsutamise ja ettevõtlusega tegelemise õigust kooskõlas seadustega kitsendada, seda lähtudes vajadusest kaitsta loodust kui inimkonna ühisvara ja rahvuslikku rikkust.

Üks viis kavandatava tegevuse keskkonnamõjude ulatuse selgitamiseks on nõuda keskkonnamõjutuste hinnangu tegemist detailplaneeringutele, mille alusel võidakse võtta maid kasutusele saastavama loomuga tööstuse vms. jaoks. Juhul kui sellest nõudest kinni ei peeta, tuleks koostöös Valga Maakonna keskkonnanosakonnaga/ Eesti Keskkonnaministeeriumiga nõuda selliseid rajatisi hõlmavate detailplaneeringute ja projektide keskkonnanekspertiisi.

Planeerimine võimaldab efektiivselt mobiliseerida ressursse ja selgitada, mida soovitakse. Seega teha ümberkorraldusi mõtestatumalt ja väiksemate kulutustega. Kokkuvõtvalt võib öelda, et üldplaneeringu ja kogu planeeringusüsteemi peamiseks ülesandeks on halbade otsuste vastuvõtmise vältimine. Ja seda eelkõige looduskeskkonna suhtes.

3 ARENGUSTRATEEGIA PÕHISUUNAD AASTANI 2008

Käesolevas peatükis on leidnud kajastamist prognoosid ja piirkonna arenguperspektiivid järgnevas 10 aastaks. Lähtutud on Pühajärve ümbruskonna arengueeldustest, mis selgusid Pühajärve puhkekodus 5. novembril 1997 läbiviidud Otepää - Pühajärve SWOT analüüsi kokkuvõttena (vt. Pühajärve valla üldplaneering, AS Entec, 1998, ptk. 3 Otepää piirkonna ja Pühajärve valla SWOT analüüs).

Käsitatud on teisiti öeldult seda, kuidas ja kuhu suunas allpool toodud valdkonnad arenema peaksid. Peatüki taustainformatsioon on esitatud osaüldplaneeringu peatükkides 1 Planeeritava ala olukorra kirjeldus ja 2 Keskkonna pikaajalisest ja säästlikust kasutamisest.

3.1 Põhieesmärgid

Säästliku arengu põhimõtted peavad olema lähtekohaks iga-sugusele tegevusele osaüldplaneeringu piirkonnas.

Puhkemajanduse ja turismi arendamisel peetakse oluliseks loodussõbralike tegevuste soosimist intensiivsete kasutusviiside ees.

Piirkonnas soositakse põllumajanduslikku tegevust, mis loodussõbraliku tootmistegevuse läbi hoiab ära eksisteerivate avatud alade võsastumise ja maastiku visuaalse suletuse suurenemise piirkonnas.

Lähtuvalt piirkonna võimalustest ja eripärast soositakse elamuehitust hajaasutusviisil, kui sellega kaasneb püsielanikkonna arvukuse kasvamine piirkonnas.

3.2 Asustustihedus ja rahvaarv

Vald soosib hajaasustuse püsimist ja edasist arengut osaüldplaneeringuga hõlmataval maa-alal.

Planeeritaval alal tiheasustuse rajamist ei soosita, v.a. Otepää aedlinnast loodesse jääv maa-ala, mis reserveeritakse aedlinna laiendamiseks elamuehitusele.

Domineerivaks keskuseks on ja jääb Otepää linn kui tugev III astme keskus maakonnas, mille tagamaa ulatub üle valla piiride. Tugevaks esimese astme keskuseks piirkonnale jääb ka Sihva küla.

3.3 Maastikuhooldus

Suurendamaks inimeste arusaamist maastikust ja seal toimuvatest protsessidest on oluline teadvustada kultuurmaastikus esinevad väärtused. Maastik on puhkemajanduslikult väärtuslik, kui seal esineb avatud ja suletud (puistud) alade vaheldumist, samuti mitmekesisus taimestikust ja biotoopides (sh. servaalades) ning rohkesti märgalasid (sood, rabad, ojad, tiigid, jõed, järved). Oluline on väärtustada aastaegade muutusega toimuvad protsessid maastikus.

Ajaloolised jäljed maastikus, mis võimaldavad inimestel mõista varasemat piirkonna maakasutust, väärtustavad puhkemaastikku. Oluline on säilitada inimeste juurdepääs väärtuslike kultuurmaastiku ja loodusalade juurde (kahjustamata sealjuures väärtuste säilumist).

Töötada välja *piirkondlik maastikuarenduskontseptsioon*, mis käsitleks järgmisi punkte:

- eri huvigruppide seisukohad maastiku kasutamisel ja maastikukaitse kriteeriumid
- maastikuökoloogiliste struktuurielementide kirjeldamine (biotoobid, servad/ piirid, koridorid, mosaiigid), piirkondlike ökoloogiliste printsiipide sõnastamine ja rakendamine maakasutuse detailplaneerimisel,
- tuumikbiotoopide ja ökoloogiliste koridoride täpsem paiknemine piirkonnas ja suhe ümbruskonna ökoloogilistesse struktuuridesse,
- pärandmaastiku elementide liigitus ja kaitse vajadused,
- avatud maastiku struktuuri ja iseloomu muutuste väljaselgitamine,
- maastikus esinevate serva-alade (teede servad, puistute servad, kaldajooned) struktuur ja soovitusel nende kujundamiseks,
- maastikuhooldustööde organiseerimine koos põllumajandusliku tootmisega (lähtudes Põllumajandusministeeriumi ja Euroopa Liidu poolt käivitatud pilootprojekti tulemustest Jõgevamaal),
- jmt.

Kuni *Maastikuarendus kontseptsiooni* väljatöötamiseni lugeda piirkonna tuumikbiotoopideks järgmised alad:

- sihtkaitsevööndid,

- soolad,
- ojade ja kraavide kaldad avatud maastikes,
- järvede ja Väike-Emajõe ehituskeelualad,
- suuremad metsa massiivid (Vidrike – Annimatsi suunal).

Ökoloogilistest printsiipidest tuleb kuni täpsustamiseni pidada oluliseks:

- vähendada loodusbiotoopide omavahelist vahemaad,
- eelistada suuremaid biotoope väiksemate ees,
- eelistada ümaraid (kompaktseid) biotoobi kujusid piklike (venitatud) kuju ees,
- eelistada biotoopide suuruse ja kuju varieeruvust ühetaoliste biotoopide ees,
- pidada oluliseks eri biotoope ühendavaid ökoloogilisi koridore, püüdes neid ehitustegevusega mitte lõhkuda,
- soosida puhveravööndi tekkimist oluliste biotoopide ümber inimrajatiste ja loodusliku ala vahele,
- soodustada biotoopide mitmekesisust üheübaliste monokultuuride ees,
- eelistada eksisteeriva haljastuse säilimist ehitiste ümber vastandina uue haljastuse rajamisel.

Kuni **Maastikuarendus kontseptsiooni** väljatöötamiseni lugeda piirkonna **pärandmaastiku elementide** hulka kuuluvaks järgmised objektid:

- autentse hoonestusega talukohad (Poslovitsa, Saare, Kolga, Lõhmuse),
- säilinud väikesed traditsioonilise kasutusega põllu-, heina- ja karjamaad,
- vanad teadaolevad ja oluliste muudatusteta ühendusteel talukohtade, nende lahusmaatükkide ja Otepää asulakohaga,
- säilinud põllu- või metsamajanduslikud rajatised või nende osad mis on vanemad kui 50 aastat,
- põlispuude ja avamaastikus esinevad suurte puude grupid.

Esmajärjekorras vajavad hooldust planeeringu maa-alal paiknevad looduslikud heinamaad.

Võtta arvele kõik üksikpuud, millede tüve rinnasdiameeter (1,3 m kõrgusel juurekaelast) või mitmeharulise puu harude rinnasdiameetrite summa on suurem kui 40 cm. Kõik toimingud selliste puude peaks toimuma valla keskkonnakaitse spetsialistiga kooskõlastatult ja ainult äärmisel vajadusel.

Riigil ja vallal tuleks leida võimalus maastikuhooldustööde toetamiseks.

Maastikuhoolduse meetmete elluviimiseks teha koostööd kohalike maaomanikega.

Jätkata koostöös Otepää Metskond Looduspargi ja Otepää linnaga Pühajärve ümbruse projekt koostamist (vt. ptk. 1.7 Maastikuhooldus).

Jätkata koostööd Otepää Metskond Looduspargiga piirkonna looduse ja kultuurmaastiku säilitamiseks.

3.4 Turism, rekreatsioon ja sportimisvõimalused

Otstarbekas on koostada koostöös naaberomavalitsustega *Otepää piirkonna turismi, spordi ja puhkemajanduse arengukava* kus toodaks välja konkreetsed ettepanekud:

- kergliikluseks (sh. jalgrattad) ja mootortranspordiks mõeldud teede ja radade võrgustiku loomiseks;
- suusa- ning matkatrasside (sh. Tartu suusamaratoni trassi) rajamiseks ja hooldamiseks;
- uute loodussõbralike puhketegevuse tutvustamiseks ja soodustamiseks;
- uute parkimiskohtade, telklaagrite, kämpingute, puhkekohtade, vaatetornide paigutamise tingimuste saamiseks;
- informatsioon levitamiseks kohapeal (siltidega ja/ või infolehtede - skeemidega paberil);
- jmt arendustööks.

ja nende ettepanekute teostamise võimalused ning ajagraafik.

Piirkonna arendustöös lähtutakse põhimõttest, et osäüldplaneeringu maa-ala jääb Pühajärve valla ekstensiivse puhketegevusega piirkonda. Mootortranspordi kasutamist tekitavad tegevused tuleks viia miinimumini. Soosida tuleks kergliikluse põhimõtteid kasutavat turismi, spordi ja puhketegevust.

Selleks on otstarbeks välja töötada koostöös Otepää Metskond Looduspargi ja Eesti loodusturismi propageerivate organisatsioonidega *metsade mitmekülgse kasutamise põhimõtted*. *Eelkõige tuleks toetada piirkonda läbivate pikamaa matkamarsruutide ettevalmistamist ja rahvaspordi suusaradade taastamist piirkonnas; metsade hooldamisel tuleks arvestada matkamarsruutide ja suusaradade kasutamise vajadusi.*

Jätkata koostööd Otepää turismiinfo punkti ja Otepää Looduspargi keskusega piirkondliku info paremaks levitamiseks nii kohapeal kui ka väljaspool valda. Konfliktide vältimiseks on oluline tutvustada puhkajatele ja maaomanikele ka seadustega sätestatud nn. **igäüheõiguse** põhimõtteid.

Kindlustada Otepää Apteekrimäe metsa lähirekreatsiooniala avalike teeradade jätkumine Nüpli järve ja Pühajärve põhjatipu suunas. Vältida tuleks selliseid uusehitisi, mis takistaksid kergliiklusele Apteekrimäe metsa ja sellest lõuna pool paiknevate põllualade vahelist ühendust nii suvel kui talvel.

Kindlustada majutusasutuste juurest kergliiklusvahendite juurdepääs puhkealadele nii suvel (supluskohad, matkarajad) kui talvel (suusatrassid Tartu Maratoni trassini ja vajalikud ühendused nii võistlus kui ka suusamatkaradadeni väljaspool planeeringu piirkonda).

Säilitamist, tähistamist ja senisest läbimõeldumat eksponeerimist (lähtudes valla soovist arendada turismi), vajavad kõik piirkonna ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestised (vt ka eelmist peatükki).

Esmajärjekorras vajab rekonstrueerimist Hobusemäe vaatetorn. Koostöös maaomanikega on otstarbekas kaaluda Kiigemäele vaateplatvormi rajamist.

Ametlikuks telkimiskohaks piirkonnas on Poslovitsa telkimisväljak. Soosida tuleb väikesearvulist telkimiskohtade rajamist eksisteerivate majutusasutuste juurde.

Mitteametlikud telkimiseks sobivad alad asuvad ka Kiigemäe lael, Varsamäel (planeeringuala edela osas; vt. ka järgmist lõiku) ja Neitsijärve võõrastemaja juures. Seal oleks (kokkuleppel maaomanikega) vajalik, rajada käimlad ja veevõtupunktid ning organiseerida prügikogumine.

Autokaravani laagripaigaks on reserveeritud kaks võimalikku asukohta:

- Varsamägi ja
- Maandumägi - Laane.

Otstarbekas on rajada laagripplats ainult ühele neist kohtadest lähtuvalt maaomanike soovidest. Laagripaiga rajamisel on oluline territooriumi hea kontrollitavus, elektri olemasolu, joogivee olemasolu, sanitaarhügieeni- ja köögiploki ehitamise võimalus Samal ajal tuleks koostöös Otepää linnaga eelistada Otepää aedlinna, kui autokaravani laagripaiga võimalikku asukohta.

3.5 Avalike veekogude kasutamine

Avalike veekogude kaldaalal on oluline säilitada avalikkuse juurdepääs ja kindlustada kallasraja kasutamise võimalust. Oluline on mitte lubada uute **hoonete** ehitamist avalike veekogude ehituskeelualale (ehituskeeluala on laiendatud osaüldplaneeringuga, vt. osüldplaneeringu kaart ja käesoleva planeeringu ptk. 4.4).

Supelrandade rajamisel soosida eelnevalt olemasolevate ja traditsiooniliste supelkohtade (vt osüldplaneeringu kaart) korrastamist ning kasutusvõimaluste parendamist. Kindlustada kergliiklusvahenditega (jalgsi, jalgrattad, lapsevakrid) liiklejatele juurdepääs Pühajärve lõunatipus asuvas nn. Koolirannale ja Nüpli järve kirdenurgas asuvasle supelkohale. Otstarbekas on rajada Pühajärve supelranda vähemalt üks liikumispuuetega inimeste vettemineku koht.

Jätkata Pühajärve supelrannale sinilipu taotlemist. Selleks tuleb koostada rannakaart ja infosüsteem ning paigaldada suunaviidad.

Nüpli järve lõuna- ja läänekaldale võib rajada kalapüügi purded, milledele tuleb kindlustada juurdepääs suurematelt järve ümbritsevatelt teedelt. Neitsijärve läänekaldale võib rajada linnuvaatluspaviljon, millele tuleb kindlustada juurdepääs.

Soosimaks mootorita veesõidukite kasutamist avalikel veekogudel, tuleb kindlustada Pühajärve sadamaala territoriaalsed vajadused eelnimetatud eesmärgi täitmiseks. Vastavalt looduspargi kaitse-eeskirja § 8., on keelatud mootoriga veesõidukite kasutamine osaüldplaneeringu maa-alal rekreatiivsetel eesmärkidel v.a. looduspargi valitseja nõusolekul ühe mootorpaadi kasutamine Pühajärvel turistide ja veesportlaste teenindamiseks (nt. ühe väikelaeva kasutamine lõbusõitudeks).

3.6 Vabaõhuüritused

Peamiseks vabaõhuürituste toimumiskohaks on ja jääb Pühajärve pargi idapoolne osa koos laululava ja supelrannaga. Selle piirkonna optimaalseks lühiajaliseks koormustaluvuseks on ca 6000 inimest (sel juhul on loodusele tehtavad kahjustused veel suuresti isetaastuvad).

Välja tuleb töötada tingimused ja rutiinsed tegevusjuhised vabaõhuürituste läbivijatele, mis arvestavad piirkonna keskkonkaikaitseliste tingimuste, kohalike maavaldajate ja püsielanike vajadustega.

Senisest enam tuleks rõhku panna veega seotud vabaõhuüritustele. Toetada uute veega seotud vabaõhuürituste arendamist Pühajärvel.

3.7 Päästeteenistus ja vetelpääste

Päästeteenistuse ja vetelpäästepunkti koostöös tuleb luua turvaline keskkond piirkonas elamiseks, töötamiseks ja puhkamiseks. Selleks tuleb välja töötada teiste avalike supluskohtade turvalisuse tagamise tingimused (side vetelpäästepunktiga).

Jätkata koostööd piirkondliku Päästeamaeti ja Otepää Metskond Looduspargivahel metsade tuleohutuse tagamiseks kuivadel aastaaegadel.

3.8 Teed ja kommunikatsioonid

3.8.1 Teed

Olemasolev teedevõrk piirkonnas on piisavalt tihe. Esmatähtsaks on piirkonna ainsa vallatee lõigu olukorra parandamine. Teises järjekorras tuleb parandada väiksemate, puhketegevuslikel eesmärkidel kasutatavate teede, nii era- kui ametkondlike, seisukorda ja läbitavust, kooskõlastades eelnevalt tehtavad tööd maaomanikega. Samuti vajavad korrastamist teed vaatamisväärsuste juurde. Tuleb vältida suuri reljeefi sisselõikeid teede rajamisel või korrastamisel. Võimalusel tuleks olemasolevad sisselõiked katta kuivkivimüüriaga.

Jalgrattateedeks on kuni *Otepää piirkonna turismi, spordi ja puhkemajanduse arengukava* väljatöötamiseni otstarbekas kasutada Pühajärve ringteed, vana rollerirada ja nende omavahelisi ristühendusteid koos ühendusteedega suuremate riigimaanteedeni (vt. osaüldplaneeringu kaarti). Era- ja ametkondlike teede kasutamine toimub vastavalt seadusandluses sätestatud nn. igapäevase põhimõtetele (Igapäevase 1996).

3.8.2 Parklad

Olemasolevaid parklaid tuleb säilitada praeguses suurus. Laiendamist vajab Pühajärve restorani alune parkla. Lisaks tuleb rajada parkimistasku (2-3 autole) Murumetsa juurdepääsu tee lähedusse Pühajärve – Sihva – Kääriku maanteele.

Pühajärve lõunatipus, Väikese-Emajõe lättekoha lähedal asub eramaal tasane kõva pinnaga plats, mida maaomanikuga kokkuleppel oleks võimalik kasutada Pühajärve lõunaosa teenindava avaliku parklana.

3.8.3 Veesõidukid ja sadamad

Ainsaks avalikuks sadamaks piirkonnas jääb Kolga sadam, millele kindlustada vajaminev territoorium veesõidukite vettelaskmiseks ja transpordivahendite manööverdamiseks.

3.8.4 Telefoniside

AS Eesti Telefonile tuleb teha ettepanek Pühajärve supelranna piirkonda telefoniautomaadi paigaldamiseks.

Samuti peaks vald tegema kõik endast sõltuva, et piirkonna majutusasutused saaksid varustatud digitaalsideliinidega, mis võimaldaksid interneti ühendust ja puhkajatele senisest enam kättesaadavaks olemist.

3.8.5 Elektrivõrk

Tuleks kaaluda oluliste maastiku vaatekohtade juures õhuliinide kaabeldamise otstarbekust.

Arvestada maastikupildi terviklikkuse säilitamise olulisust piirkonnale, paigutada uute elektriliinide rajamisel need võimalusel reljeefi madalamatesse kohtadesse nii, et need ei kulgeks domineeriva elemendina üle positiivsete pinnavormide.

3.9 Hoonestus- ja kommunaalmajandus

3.9.1 Ehitustegevuse põhisuunad

Elamuehituseks konkreetsete kruntide eraldamise põhimõtted on esitatud peatükis 5 Maa- ja vee-alade kasutuspõhimõtted. Lisaks seal toodud põhimõtetele tuleb lähtuda nõudlusest ja võimaluse piires iga krundi taotleja soovidest.

Piirkonda võib rajada vaid suvilaid, ühepereelamuid või paarismaju. Suuremaid suvilaid ja elamuid (rohkem kui 2,5 kordsed ja suuremad kui 300 m² üldpinnaga) ning kortermaju (üle kahe korteri) ei tohi osauildplaneeringu maa-alale rajada ilma detailplaneeringuta.

Otstarbekas on koostada piirkonnas esinevate *suvilate ja aastaringsest kasutatavate elamute register* ning välja töötada ehituslikud (sanitaartehtnilised, materjalikasutus) kriteeriumid suvilate ja elamute jaoks.

Vald pooldab vanade talukohtade taas kasutusele võtmist maaomanike poolt aastaringse elamispiinnana.

Ehitustegevus Pühajärve, Neitsijärve, Nüplijärve ja Väike-Emajõe kalda-alal (vt. osauildplaneeringu kaarti ja ptk. 4 Kehtivad piirangud), **Pühajärve pargis või Pühajärve sihtkaitsevööndis võib toimuda ainult eelnevalt kehtestatud detailplaneeringu alusel. Vald võib nõuda detailplaneeringu koostamist ka teiste veekogude kalda-alale ehitamise puhul.**

3.9.2 Veevärk, kanalisatsioon ja puhastusseadmed

Planeeringu piirkonnas, va. Otepää aedlinnast loodesse jääva maa-ala ja Pühajärve puhkekodu puhul pidada joogiveega varustamisel otstarbekaks kasutada lokaalseid puurkaeve. Puurkaevud, mida ei kasutata, tuleb täita täies ulatuses saviga.

Samuti tuleb eelnimetatud piirkonnas lahendada heitvete puhastamine lokaalsete väikepuhastus-süsteemidega.

Otepää aedlinnast loodesse jääva perspektiivse elamuehituse maa-ala ja Pühajärve puhkekodu ja rannahoone puhul tuleb teostada joogiveega varustatust ja heitvete puhastamist koostöös Otepää linnaga, kasutades linna olemasolevaid süsteeme.

Osauildplaneeringu maa-alale ei tohi rajada uusi üle dimensioneeritud kanalisatsioonitrasse, mis võimaldaks tulevikus uute asumite rajamist väljaspool eelnimetatud piirkonda.

3.9.3 Jäätmemajandus

Prügikastide üleseadmise põhimõtted puhkepiirkondadesse tuleb sätestada Otepää piirkonna turismi, spordi ja puhkemajanduse arengukava raames.

Elanikkonna ja teenindusasutuste olmeprügi käitlemist tuleb reguleerida *Pühajärve valla jäätmemajanduse arengukavaga* (vt. Pühajärve valla üldplaneeringu ptk. 4.7.4 Jäätmemajandus).

3.10 Ettevõtlus

3.10.1 Ettevõtluse põhisuunad

Hetkeks on vald välja kujunenud kahesesonseks puhkealaks. Ettevõtlus (teenindus, kaubandus, põllu- ja metsamajandus jt.) peavad juhinduma eelkõige turul olevast nõudlusest. Vallapoolne vahelesegamine on oluline juhul, kui need valdkonnad muutuvad oma loomuliku arengu läbi ohustavaks piirkonna arengu põhi-eesmärkidele, loodusele ja/või elukeskkonnale.

3.10.2 Teenindus ja kaubandus

Teeninduse ja kaubanduse osas tuleb lähtuda olemasolevast nõudlusest. Heatasemelise teeninduse ja kaubanduse arendamisel tuleb vallas prioriteetseks lugeda nii teeninduse kui ka kaubanduse arendamist keskasulates (sealsed teenindus- ja kaubandusasutused varustavad enamikku valla territooriumist).

Otstarbekas on seniste bussioote-paviljonide asukohtade kasutamine ka teenindus-kaubandus sfääris. Bussioote paviljonide korrastamiseks on otstarbekas need erastada ja seeläbi võimaldada seal kõrvaltegevuste arendamist.

3.10.3 Majutus ja toitlustamine

Uute majutuskohtade rajamist piirkonnas soositakse ainult nn. vanast rollerirajast ida poole jääval maa-alal.

Vald pooldab Pühajärve rannahoones olemasoleva müügipunkti laiendamist rannakohvikuks.

Poslovitsa telkimiskohast peaks kujunema kõiki järve lähedusest tulenevaid kaasaegseid keskkonnakaitsetelisi ja teeninduslikke nõudeid arvestatav kämping.

3.10.4 Põllu- ja metsamajandus

Vallapoolne vahelesegamine ja täpsustavad ettekirjutused põllu- ja metsamajanduslikule tegevusele peavad vajadusel lähtuma järgnevatest põhimõtetest:

- säilitada olulisemad ökoloogilised protsessid;
- kaitsta looduslikku mitmekesisust;
- kaitsta veekogusid ja kaitseta pinnasevee alasid reovete ja väetiste kahjuliku mõju eest;
- kindlustada liikide ja looduskoosluste säästev kasutamine.

Igal võimalusel tuleks toetada põllumajanduslikku tegevust piirkonnas, mis aitab kaasa eksisteerivate põllu-, karja- ja heinamaade säilumisele, ja seega ka avatud maastikuruumide püsimisele. Kui endisi põllumaid tuleb siiski metsastada, on vajalik arvestada järgmiste aspektidega:

- tuleb arvestada maastikuruumi proportsioonidega;
- väikeste avatud maastikuruumidega (metsalagendike, põllu-, heina- ja karjamaatükkidega) on seotud suur osa kohalikust

elustikust, nende metsastamisel on suur mõju loodusele ja maastikuilmele;

- põllumajandusmaad asuvad tavaliselt hästi nähtavates kohtades ja nende metsastamine avaldab mõju paljudele elanikele ja piirkonna külastajatele;
- metsastamisel tuleb jälgida reljeefi iseärasusi, uued puistud ei tohi varjata iseloomulikke reljeefivorme, vaateid maastikule ja olulistele üksikobjektidele maastikus;
- puistu kujuna tuleks eelistada korrapäratut ja looduslikku piirijoone, nt. veekogude kaldaääri ja samakõrgusjooni järgivat kuju, vältides korrapäraseid (ristküliku, ruudu jms.) puistu kujusid;
- puuliikide valikul kasutada ainult kohalikke lehtpuu- ja põõsaliike;
- loomulik metsauuendus on alternatiiviks kultuurpuistutele;
- teede servad vaatega ümbritsevale ja põlispuude (puugruppide) ümbrus tuleb hoida avatuna.

Säilitada tuleks põllukultuuride liigiline mitmekesisus. Järsematel kallakutel asuvate põllumajanduskõlvikute avatuna hoidmise eesmärgil, peaks vald talupidajate lambakasvatuse arendamist toetama (nt. konsultatsioonipäevade organiseerimine).

Uute karjamaade tarastamine planeeringu alal tuleb kooskõlastada Otepää Metskond Looduspargiga. Otstarbekas on saavutada maaomanikega kokkuleppe järgmiste printsiipide rakendamiseks:

- suve matkamarsruutide puhul rajada karjamaa taradest üleronimisredelid või kasutada isesulguvaid väravaid,
- talviste suusatrasside kulgemise alal kasutada karjamaadel elektrikarjuseid või teisi talveks avatavaid tاراosaid.

Vald soosib Nüpli külas Puustusmäel olemasolevate tootmis- hoonete kasutamist lüpsikarja pidamiseks, selleks et kasutada kohapealseid hooneid ja infrastruktuuri ning luua tingimused avamaa karjatamisele planeeringu piirkonnas. Osäüldplaneeringuga on selleks reserveeritud vajalik teenindus maa-ala. ***Edasise tegevuse eeltingimuseks on eksisteeriva punktreostuskolde (silohoidla mahlad) likvideerimine ning kaasaegsetele nõuetele vastavate puhastusseadmete rajamine.***

Metsa majandamise seisukohalt on oluline lähtuda metsades säästlikust metsa majandamisest (püsimetsade majandamine) ja metsade mitmekülgsest kasutamisest. Selles osas tuleb teha koostööd ***Otepää piirkonna turismi, spordi ja puhkemajanduse arengukava*** metsade kohta käiva osa koostamisel Otepää Metskond Looduspargiga.

Käesoleva üldplaneeringuga põllu- ja metsamajandusmaade täiendavat reserveerimist või kasutuselevõttu ette ei nähta. Senised põllu- ja metsamaad säilitavad valdavalt oma senised maakasutuse juhtfunktsioonid (sihtotstarve).

4 KEHTIVAD PIIRANGUD

Maa- ja veealade kasutamise põhimõtted juhinduvad ühelt poolt juba eksisteerivast maakasutusest ja keskkonnast ning teisalt seadusandluse poolt kindlaks määratud piirangutest. Siin peatükis kajastatakse kehtivast seadusandlusest ja määrustest johtuvad piirangud.

Nimetatud on piirangut kehtestav seadusakt ja piirangu üldise-loom. Piirangute rakendamiseks või nendega põhjalikumalt tutvumiseks on vajalik toodud seadusaktidega vahetu tutvumine.

4.1 Riikliku kaitse all oleva mälestise kaitsevöönd

Alus: Muinsuskaitse seadus (RT I 1994, 24, 391)

Kinnismälestise kaitseks kehtestatakse kaitsevöönd, millele laienevad kaitsekohustuses esitatud kitsendused. Kui mälestiseks tunnistamise aktis ei ole märgitud teisiti, on kaitsevööndiks 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates.

Muinsuskaitseameti loata on mälestise ja selle kaitsevööndi alal keelatud:

- 1) maaharimine, ehituste püstitamine, teede, kraavide, trasside rajamine, muud mulla- ja ehitustööd;
- 2) puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine;
- 3) keelatud on kinnismälestiste ümberpaigutamine, ümber- ja sisseehitamine, konserveerimine, restaureerimine, remontimine, mälestisele seda kahjustavate või ilmet muutvate objektide paigaldamine, samuti muul viisil mälestise ilme muutmine.

Kitsenduste leevendusi võib teha seaduse alusel.

4.2 Looduskaitsealuse objekti piiranguvöönd

Alus: Kaitstavate loodusobjektide seadus (RT I 1994, 46, 773; 1998, 23, 323)

Asjaõigusseadus (RT I 1993, 39, 590; 1995, 26 – 28, 355)
Vabariigi valitsuse 18. märts 1997. a. määrus nr. 63
“Otepää looduspargi kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” (RT I 1997, 25, 38; 1998, 66, 1036)

Looduskaitsealusest objektist johtuvad kitsendused maaomanikule on toodud Kaitstavate loodusobjektide seaduses (RT I 1994,. 46, 773; 1998,. 23, 323).

I kategooria kaitsealuse liigi seni kaitsmata kasvukoha või pesapaiga (püsielupaiga) avastamisteate saamisel saadab keskkonnaminister maaomanikule või -valdajale kaitsekohustuse teatise täita käesolevas seaduses I kategooria kaitsealuse liigi kaitseks sätestatud nõudeid.

Looduskaitsealuse üksikobjekti kaitse alla võtmisega moodustub selle ümber kuni **50 m** kauguseni piiranguvöönd, kui kaitseeskirjaga pole kehtestatud teisiti.

4.3 Avalikult kasutatavad veekogud

Alus: Vabariigi Valitsuse 18. juuli 1996. a. määrus nr. 191. «Avalikult kasutatavate veekogude nimekirja kinnitamine» (RT I 1996, 58, 1090; 1997, 73, 1205)

Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse määrusest on *avalikult kasutatavad vooluveekogud planeeringu piirkonnas:*

Jrk nr.	1995.a kood	Nimi	Lähe	Suubla	Pikkus (km)	Valgala pindala (km ²)
28	10082	Väike Emajõgi , välja arvatud Võrtsjärvest Pikasilla sillani	Pühajärv	Võrtsjärv	83	1380

ja *avalikult kasutatavad järved planeeringu piirkonnas:*

Jrk. nr.	1986. a. kood	Nimi	Asukoht	Pindala (ha)	Märkused
40	210460	Neitsijärv	Pühajärvest 150 m põhja pool	7,5	läbivooluga
47	210520	Nüpli järv	Otepäält 2,5 km lõuna pool	27,5	väljavooluga
48	210530	Pühajärv	Pühajärve vald	285,9	väljavooluga

4.4 Kalda ulatus, veekaitsevööndid ja veekogu ehituskeelualad

Alus: Ranna ja kalda kaitse seadus (RT I 1995, 31, 382)
Veeseadus (RT I 1994, 40, 665; 1996, 13, 241)

Kalda ulatus

Jõgede ja ojade, mille valgala on üle 25 km² (**Väike-Emajõgi**), ning järvede ja veehoidlate, mille pindala on üle 10 ha (**Pühajärv** ja **Nüpli järv**), kaldad on vähemalt **200 m** laiused.

Jõgedel ja ojad, valgala üle 10 km² kuid alla 25 km² (**Marguse** ja **Poslovitsa ojad**), ning järvedel ja veehoidlatel, pindalaga 5...10 ha (**Neitsijärv**), on kallaste laiuseks **100 m**.

Ülejäänud veekogude (**Sulaoja e. Valuoja, Mülke, Nüpli ja Kangru ojad** ning **Neitsijärve oja (kraav)**); tiikide/ veehoidlate) kalda ulatus osaüldplaneeringu alal on **25 m** (kehtestatakse käesoleva osaüldplaneeringuga).

Kalda ulatuse vähendamiseks on vaja keskkonnaministri nõusolekut.

Ehituskeeluvööndite ulatus

Jõgedel ja ojad, valgala üle 25 km² (**Väike-Emajõgi**) ning järvedel ja veehoidlatel, pindalaga üle 10 ha (**Pühajärv** ja **Nüpli järv**), on **50 m** laiune ehituskeeluvöönd.

Jõgede ja ojade ääres, mille valgala on üle 10 km² kuid alla 25 km² (**Marguse** ja **Poslovitsa ojad**), ning järvede ja veehoidlate ääres, mille pindala on 5...10 ha (**Neitsijärv**) on **25 m** laiune ehituskeeluvöönd.

Üleriigilise tähtsusega puhkepiirkonna tuumikosa järvede kalda-alade maastikuilme paremaks säilitamiseks ja avaliku kasutamise soodustamiseks on käesoleva üldplaneeringuga suurendatud ehituskeeluvööndit Nüpli järve ja Neitsijärve ääres 100 meetrini. Pühajärve ääres on ehituskeeluvööndit suurendatud üldjuhul 100 meetrini, kui osaüldplaneeringu kaardil pole märgitud teisiti (vt. ka käesoleva planeeringu ptk. 1.5.3 Järved).

Ehituskeeluvöönd ei laiene üld- ja detailplaneeringu alusel rajatavale, rekonstrueeritavale või taastatavale veeliikluse objektile, tehnilistele kommunikatsioonidele ja taluhoonestusele algses kohas, kui kinnisasja kõlvikute sihtotstarbeks on põllu- või metsamajanduslik kasutamine.

Veekaitsevööndite ulatus

Vee ja vee-elustiku kaitseks ning kalda-alade ilme säilitamiseks on kõikidel osaüldplaneeringu alal paiknevatel järvedel, veehoidlatel ja jõgedel veekaitsevööndi laiuks 10 m. Maaparandusobjektide eesvoolude veekaitsevöönd on kuni nende suubumiseni looduslikesse veekogudesse **1 m**.

Kallasrajad

Kallasraja ulatus avalikuks kasutamiseks olevatel veekogudel on **4 m**. Veekogude kaldaid (kallasrada) tuleb hoida läbitavana. Suurvee ajal, kui kallasrada on üleujutatud, võib vabalt ja takistamatult liikuda **2 m** laiusel kaldaribal.

4.5 Metsakaitse kategooria

Alus: Metsaseadus (RT I 1993, 69, 990; 1998, 113, 1872)
Eesti Metsakorralduskeskus "Metsakorralduse lühikursus"
1993

Metsas toimuva ja metsaga seotud inimtegevuse reguleerimiseks jagatakse metsad kolme kategooriasse: hoiumetsad, kaitsemetsad (neis kahes kehtivad metsakasutuse piirangud) ja tulundusmetsad.

Kaitsemets - siia kategooriasse kuuluvad peamiselt mulda, vett, asulaid, teid, maastikke ning teisi objekte kaitsvad metsad. Kaitsemetsas on lubatud hooldus-, valik- ja lõppraie, kuid raiumisel tuleb täiendavalt tähelepanu pöörata lankide paigutamisele, raieaegadele, intensiivsusele ja muude konkreetsest kohast sõltuvatele asjaoludele. Lõppraie on lubatud turberaiena või kitsaste lankidena.

Hoiumets - siia kategooriasse kuuluvad erilist kaitset ja pikemaajalist säilitamist vajavad metsad ning reservaadid. Hoiumetsadeks on rahvuspargi- ja looduskaitsealade metsad, parkmetsad, haruldaste lindude ja loomade elupaigad, haruldaste taimede kasvualad, loodus ja kultuurimälestiste ümber paiknevad metsaosad jne. Metsavarumisel on selle kategooria juures teisejärguline tähendus ning see võib ka hoopis keelatud olla. Hoiumetsas on lubatud ala juhtfunktsiooni täitmiseks vajalik hooldus-, valik- ja lõppraie turberaiena või kitsaste lankidena, välja arvatud reservaadid, kus majandustegevus on keelatud.

Mets, mille juhtfunktsioon ei ole määratud, arvatakse tulundusmetsade kategooriasse.

4.6 Maantee kaitsetsoon

Alus: Maanteeseadus (RT I 1992, 1, 1)
 Riigimaanteede kasutamise ja kaitse eeskiri (RTL 1995, 7)
 Eesti Maanteeameti 07. 06. 1993 a. käskkiri nr. 35

Riigimaanteede (antud juhul kohalik maantee) kaitsetsooni laiuseks on **50 m** mõlemale poole tee teljest. Kõik kaitsetsoonis rajatavad ehitised ja kaitsevööndis looduskeskkonna muutmiseiga seotud tööd tuleb eelnevalt kooskõlastada Maanteeameti Valga Teedevalitsusega.

Vallamaanteedel ja teise omaniku maavaldusega külgnevatel eramaanteedel kehtestab kaitsetsooni laiuse vallavalitsus.

4.7 Kõrgepinge õhuliinide kaitsetsoon

Alus: ENSV MN 11. 04. 1984 a. määrus “Üle 1000 V pingega elektrivõrkude kaitse eeskirjade kohta”
 Asjaõigusseadus (RT I 1993, 39, 590; 1995, 26-28, 355)

Kõrgepinge õhuliinide kaitsetsoon mõlemale poole liini on:

10 kV – 10 m
 15 kV – 15 m
 35 kV – 15 m

Rajatavad ehitised ja tööd kaitsetsoonides on lubatud liini valdaja - Lõuna Elektrivõrgu loal.

Liinikoridoris võib tegeleda põllundusega. Aedades ei tohi viljapuude kõrgus ületada 4 m. Kokkuleppel liini valdajaga võib kasvatada istikuid, jõulukuuski ja energeetilist võsa.

Teisele isikule kuuluval kinnisasjal asuvad liinirajatised ei ole kinnisasja olulised osad.

4.8 Puurkaevude sanitaarkaitsetsoon

Alus: Veeseadus (RT I 1994, 40, 655; 1996, 13, 241) ja
 Eesti Keskkonnaministri 16.12.1996 a. määruse Nr. 61
 (RTL 97, 3) “Veehaarde sanitaarkaitseala moodustamise ja projekteerimise kord”

Põhjaveehaardele moodustatakse sanitaarkaitseala, üldjuhul **50 m** raadiuses ümber puurkaevu või **50 m** kaugusele mõlemale poole kaevusid ühendavast sirgjoonest ja **50 m** raadiuses ümber puurkaevude rea otsmiste puurkaevude. Sanitaarkaitseala ei moodustata, kui kasutatav põhjavesi ei sobi omadustelt olmeveeks või kui vett võetakse põhjaveekihi alla $10 \text{ m}^3/\text{d}$ ühe kinnisasja vajadusteks.

Põhjaveehaarde sanitaarkaitsealal laiusega kas **30 m** või **50 m** on keelatud majandustegevus, välja arvatud veehaarderajatiste teenindamine, metsa hooldamine, heintaimede niitmine ja vee-seire. Veehaarde omanik või valdaja võib keelata veehaarderajatise teenindamisega mitteseotud isikute viibimise veehaarderajatise seadmetel.

Veehaarde ulatust on võimalik vähendada Keskkonnaministri otsusega seaduse alusel.

Ühe kinnisasja omanikule vajaliku kaevu asukoht peab olema võimalike reostusallikate (kogumiskaevud, prügikastid jne) suhtes põhjaveevoolu suunas (järgib üldjoontes maapinna kallakust) ülesvoolu ja neist krundi piires võimalikult kaugemal (mitte vähem kui 10 m).

4.9 Reoveepuhastite sanitaarkaitsetsoon

Alus: SNiP 2.04.03-85

Reoveepuhastite sanitaarkaitsetsooni laius elamuteni ja/või ühiskondlike hooneteni on **150 m**.

Reoveepuhastitel koos setteväljakutega on sanitaarkaitsetsooni laius elamuteni ja/või ühiskondlike hooneteni **300 m**.

Reoveepuhastite ja biotiikide sanitaarkaitsetsoon tabelis on toodud lähimate elamute ja ühiskondlike objektideni.

Jrk nr.	Asukoht	Tüüp	Järelpuhastus	Biotiigi kaitsetsoon
1.	Kolga-Oru	Biotiik	-	150 m
2.	Luhasaar, Otepää aedlinn	Biotiik	-	150 m
3.	Ojamäe	Biotiik	-	150 m

Pumbajaamadest on sanitaarkaitsetsoon elamute ja ühiskondlike hooneteni **20 m**.

4.10 Kanalisatsiooni survetrass

Alus: SNiP 2. 07. 01-89

Ehituskeeluala mõlemale poole trassi telge **5 m**.

4.11 Farmide, tööstushoonete, ladude sanitaarkaitsetsoonid

Alus: SN 245-71

Sanitaarkaitsetsoon elamute ja ühiskondlike hooneteni on reeglina **50 m**. Tsooni ulatus tuleb selgitada iga konkreetse ettevõtte ja selle kasutusfunktsiooni muutumise puhul eraldi.

4.12 Tuleohutusnõuded

Alus: Tuleohutuseeskirjad, Üldeeskiri TE-1 (22.06.1995)
EV Ehitusministeeriumi 08.06.1992 a. määrus nr. 5
“Talude projekteerimise ajutised tuleohutus- ja sanitaar-
nõuded”

Tuleohutusnõuded territooriumi kohta: juurdesõiduteed, läbisõidukohad ja juurdepääsud hoonetele, rajatistele, tuletõrje- ja päästevahenditele ja -veevõtukohtadele peavad olema vabad ning aastaringselt kasutamiskõlblikus seisukorras.

Territooriumil ei tohi ladustada hoonete ja rajatiste vahelistesse tuleohutuskujadesse põlevmaterjale, põlevpakendis seadmeid ja taarat ning parkida transpordivahendeid ja muud tehnikat.

Välise tulekustutusvee saamiseks looduslikust veekogust tuleb sellele ette näha juurdesõiduteed ja tuletõrje veevõtukohad.

Täpsed tuleohutuskujad määratakse detailplaneeringu või ehitusprojektiga.

Hetkel asub lähim tuletõrje veevõtukoht asub Otepää aedlinnas.

5 MAA- JA VEEALADE KASUTUSPÕHIMÕTTED

5.1 Säilitamisele kuuluvad alad

Mitmed piirkonnad osäüldplaneeringu alal on säilitamist väärivad oma praeguses seisundis. Osades neist kehtivad seadustega ja määrustega kehtestatud piirangud, osades mitte. Lähtudes nende alade väljakujunenud ilme säilitamise soovist ongi seal ehitus- ja elutegevuse reguleerimiseks kehtestatud mõningad täiendavad vallapoolsed soovitused.

5.1.1 Kaitse alla kuuluvad alad

Alljärgnevalt on välja toodud piirkonnad, mille edasisel kasutamisel tuleks maastikuilme säilumisele erilist rõhku panna.

Mittemajandatavaks looduspargi sihtkaitsevööndiks on *Lepasaare sihtkaitsevöönd (pindala 2 ha)*, mis on loodud Pühajärve saarte loodusliku ilme – metsakoosluse ja loodusliku mitmekesisuse pikaajaliseks säilitamiseks ilma inimese majandusliku sekkumiseta (sihtkaitsevööndi piirikirjeldus on toodud kaitse-eeskirjas; vt. *lisa I*).

Majandatavaks looduspargi sihtkaitsevööndiks planeeringu maaalal on *Pühajärve sihtkaitsevöönd (pindala 590 ha)*, mis on loodud Pühajärve ja tema ümbruse maastikuilme ning bioloogilise mitmekesisuse hoidmiseks (sihtkaitsevööndi piirikirjeldus on toodud kaitse-eeskirjas; vt. *lisa I*).

Täielik kaitstavate loodusobjektide ametlik nimikiri on toodud *lisa 2*. Kaitstava loodusobjekti puhul kehtivad seaduslikud piirangud on toodud ptk. 4.2 Looduskaitsealuse objekti piiranguvöönd.

Vastavalt seadusele on kaitse all seni kaitsmata I kategooria looduskaitsealuste liikide kasvukohad ja pesapaigad nende avastamise hetkest kuni otsuseni kaitseala moodustamiseks või selle moodustamisest loobumiseni.

5.1.2 Väärtuslikud looduspiirkonnad ja kooslused

Valla eesmärk on kasutada valla looduskeskkonda võimalikult säästlikult nii, et see säiliks kasutamise- ja elamisväärseks ka

tulevastele põlvedele. Keskkonna pikaajalisest ja säästlikust kasutamisest on juttu käesoleva kausta peatükis 2.

Peatükis 3.3 Maastikuhooldus on välja toodud maastikuökoloogiliselt olulised biotoobid ja nendega seotud soovitusel ja ettepanekud.

Lisaks sihtkaitsevöönditele ja piirkonna veekogudele, vajaksid erilist säilitamist veel piirkonna iseloomulike pinnavormidena: Sannamägi, Tedremägi, Kolgamägi, Kügemägi ja Hobusemägi.

5.1.3 Rekreatsioonialad

Pühajärve ümbrus on enamkasutatav puhkeala kogu Otepää piirkonnas ja seepärast on sellel alal paratamatu teatud looduskomplekside muutumine (mulla tihenemine, osade taimeliikide väljalangemine, loomade häirimine jt.). Sellises olukorras on oluline maastiku üldilme ja põhiliste struktuurielementide säilimine vähemalt kaasaegses seisus.

Oluline on säilitada või taasavada vaatekohad maastikule (vt. ptk. 1.8 Rekreatsiooniresursid ja puhkevõimalused).

Osaüldplaneeringu peatükis 3.4 Turism, rekreatsioon ja sportimisvõimalused on ära toodud võimalikud rekreatsioonistruktuuride parendustööd.

5.1.4 Tähelepanu vääriva kultuuri ja külamiljööga alad

Tähelepanu väärivaid tervikliku külamiljööga alasid planeeringu piirkonnas ei esine. Küll aga esineb mitmeid kultuurilooiga seotud paiku. Samuti on kogu piirkonna kohta loodud arvukalt legende. Säilitamist vajavad pärandmaastiku olulised elemendid on ära toodud peatükis 3.3 Maastikuhooldus.

Kaitsealuste arheoloogia-, ajaloo- ja arhitektuurimälestiste ametlik nimekiri on toodud *lisas 4*. Kaitstava muinsuskaitseobjekti puhul kehtivad seaduslikud piirangud on toodud ptk. 4.1 Riikliku kaitse all oleva mälestise kaitsevöönd.

5.2 Senise maakasutuse säilitavad alad (n.ö. "valged alad")

5.2.1 Osaüldplaneeringu kaardil olevad valged alad

Valge ala osaüldplaneeringu kaardil tähendab, et antud aladel maakasutuse sihtotstarve senisest ei muutu. Ka pole nendele aladele Eesti Vabariigi seadusandlusega ette nähtud suuremaid ja eraldi käsitlemist väärivaid kitsendusi ega piiranguid (kehtivad

piirangud on eelkõige kaitsetsoonid - näiteks puurkaevu kaitsetsoon). Maakasutaja jaoks tähendab see, et praegust sihtotstarbelist maakasutust saab jätkata. Maakasutuse sihtotstarbe muutmiseks tuleb vastava kirjaliku taotlusega pöörduda Pühajärve vallavalitsuse maakorraldaja poole ja sõltuvalt maade asukohast või uue kasutuse iseloomust koostada detailplaneering.

5.2.2 Senise kasutuse säilitavad alad

Senise maakasutuse säilitavatel aladel maa kasutamine lähtub Eesti Vabariigi seadusandlusest. Ehitustegevus neil aladel lähtub siinses osaiüldplaneeringus toodud ehitamise põhimõtetest hajaasustuses (vt. ptk. 5.4 Ehitamise printsiibid) ja Pühajärve valla ehitusmäärusest kui vald konkreetse ehituskrundi puhul ei määra teisiti.

Veekogu kallastel kehtivad Ranna ja kalda kaitse seadusest ning Veeseadusest tulenevad piirangud (vt. ptk. 4.3 Avalikult kasutatavad veekogud ja 4.4 Kalda ulatus, veekaitsevööndid ja veekogu ehituskeelualad).

Senised avalikud veekogud säilitavad oma funktsiooni ja teiste veekogude avalikuks muutmist ei peeta vajalikuks.

5.3 Maa reserveerimine ja sihtotstarbe määramine

5.3.1 Maa reserveerimise üldpõhimõtted

Maa reserveerimise all mõistetakse alasid, mis on reserveeritud mingiks muuks maakasutamise eesmärgiks tulevikus kui seda on praegune sihtotstarve. See ei tähenda selle maa-ala terviklikku ega automaatset teiseks eesmärgiks kasutuselevõttu vaid pigem seda, et antud ala oleks võimalik hiljem, sellekohase vajaduse ja soovi tekkimisel reserveeritud otstarbest lähtudes kasutada. Näiteks maade reservi arvamine elamuehitamiseks, teede rajamiseks või mõnel teisel välja toodud eesmärgil. Seega mingiks otstarbeks reserveeritud maad võib maa omanik kasutada edasi selle praegusel sihtotstarbel seni, kuni ta seda soovib.

Maa reserveeritud otstarbeks käikuvõtmiseks tuleb maaomanikul maa uueks otstarbeks kasutusele võtta, misjärel võib maa maaomanikult tema nõusolekul õiglase hüvitise eest ära osta. Näiteks elamuehitusmaana reserveeritud maale võib maaomanik tellida detailplaneeringu ja seejärel ala kruntida ning krundid elamuehituseks edasi müüa.

Osaüldplaneeringu või detailplaneeringu elluviimiseks võidakse kohaldada kinnisasja sundvõõrandamist (s.o. kinnisasja võõrandamine omaniku nõusolekuta üldistes huvides õiglase ja kohese hüvitamise eest) seadustes ettenähtud alustel. Kui algatav detailplaneering võib kaasa tuua kinnisasja sundvõõrandamise vajaduse või krundi senise ehitusõiguse muutmise, teatab kohalik omavalitsus tähtitud kirjaga detailplaneeringu algatamisest vastava kinnisasja omanikule kahe nädala jooksul, arvates planeeringu otsuse tegemise päevast.

Juhul kui valla osaüldplaneeringuga või detailplaneeringuga kitsendatakse senist maakasutust või krundi ehitusõigust teatab kohalik omavalitsus kinnisasja omanikule tähtitud kirjaga antud planeeringu avalikust väljapanekust hiljemalt kaks nädalat enne avalikku väljapanekut ja ka kahe nädala jooksul pärast antud planeeringu kehtestamist.

Kinnisasja omanikul on õigus nõuda kitsendustest ja ka detailplaneeringu tühistamisest tuleneva kahju õiglast ja kohest hüvitamist seaduses ettenähtud korras.

5.3.2 Elamu- ja suvilamaade reserveerimine

Elamu- ja suvilaehituseks maade reservi arvamisel on võimaluste piires arvestatud olemasolevate elamupiirkondade, töökohtade, sotsiaal- ning teenindusasutuste paiknemise ja Otepää kui jalakäijate/ jalgrattasõidu linna põhimõtetega.

Elamuehituseks tiheasustusena on reserveeritud Otepää aedlinnast üle Otepää - Pühajärve - Sihva tee loodesse jääv, samal positiivsel pinnavormil olev maa-ala. Elamuehitusala laiendamine sellele maa-alale järgiks Otepää linna reljeefis paiknemise põhimõtet. Laienev elamupiirkond oleks Otepää linnastruktuuridele piisavalt lähedal.

Hajaasustusse uute eluhoonete rajamisel tuleb jälgida reljeefi (ilmakaared, varjuküljed) ja võimalust siduda hoone eksisteeriva maastikuga.

Kehtivatest piirangutest ehitustegevusele Eesti Vabariigi seaduste ja määruste järgi annab ülevaate ptk. 4 Kehtivad piirangud.

5.3.3 Äri- ja tootmismaade reserveerimine ja määramine

Käesoleva osaüldplaneeringuga on määratud ärimaaks lisas 7 nimetatud kõigi (v.a. Lõhmuse talu) majutusasutuste maa-alad (vt. osaüldplaneeringu kaart).

Käesoleva osaüldplaneeringuga on määratud ärimaaks Sulaojal, Pühajärve tee ja Kolga tee ristmiku vastas asuv hr. Avo Raidile kuuluva kinnistu osa 1,8 ha ulatuses (vt. osaüldplaneeringu kaart).

Tööstuse arendamist osaüldplaneeringu maa-alal ei soosita, mistõttu uusi maid tootmistegevusele juurde ei reserveerita. **Osaüldplaneeringu maa-alale pole lubatud rajada uusi tööstushooneid.**

5.4 Ehitamise printsiibid

5.4.1 Üldised põhimõtted

Hajaasutusse ehitamisel tuleb krundi omanikul arvestada piiranguid, mis tulenevad ehitus- ja kultuurimälestistest ning looduskaitsealustest objektidest ja nende kaitsetsoonidest. Samuti piiranguid, mis on kehtestatud Eesti Vabariigi seadusandluse ning normatiivdokumentide poolt (näiteks: veekaitsevööndid, ehituskeelualad vastavalt Ranna ja kalda kaitse seadusele jne.).

Lisaks neile seadusandlusest ja normidest tulenevatele piirangutele tuleb ehitustegevuses lähtuda Planeerimis- ja ehitusseadusest (RT I 1995, 59, 1006; 1996, 36, 738; 1996, 49 953), Pühajärve valla ehitusmäärusest, käesolevast vallaosa üldplaneeringust ning Pühajärve valla üldplaneeringust, mis reguleerivad planeerimis- ja ehitustegevust Pühajärve vallas.

Detailplaneering tuleb koostada kõikide hoonete rajamiseks kogu osaüldplaneeringu territooriumil, välja arvatud:

1. väljaspool Pühajärve, Neitsijärve, Nüpli järve ja Väike-Emajõe kalda-alasid, nn. Pühajärve ringteed, Pühajärve parki ja Pühajärve sihtkaitsevööndit uute väiksemate eluhoonete (nendeks loetakse käesoleva üldplaneeringuga hooned, mis on kuni 2,5 kordsed, väiksema kui 300 m² üldpinnaga ja kuni kahe korteriga) ehitamisel teineteisest kaugemale kui 200 m või kui eluhoonetele lisaks rajatakse samale krundile vähem kui 3 abihoonet;
2. samas piirkonnas olemasolevatele taludele kuni 2 uue abihoone rajamisel kui need on üldpinnaga alla 300 m²;

Vallavalitsus võib detailplaneeringu koostamist nõuda ka teiste veekogude kalda-alale või säilitamisele kuuluvate piirkonna iseloomulikele pinnavormidele (Sannamägi, Tedremägi, Kolgamägi, Kiigemägi ja Hobusemägi) või nende lähedale ehitamise puhul. Samuti võib vallavalitsus detailplaneeringu koostamist nõuda kinnistu jagamisel väiksemateks osadeks kui 1 ha.

Enne uue hoone projekti või detailplaneeringu kinnitamist, tuleb esitada ka *välialade kujundusplaan* (haljastuse- ja väli-rajatiste paigutuse plaan).

Detailplaneeringute lähteülesanded ja projekteerimistingimused väljastab Pühajärve valla territooriumil Pühajärve vallavalitsus. Tehniliste rajatiste ja kommunikatsioonide projekteerimistingimused aga vastav riigi ametkond või kommunikatsioonide haldaja.

5.4.2 Olemasoleva keskkonnaga arvestamine

Soovitav on ehitustegevuseks mitte kasutada häid põllu ning metsamaid, samuti veekogude kallastel olevaid niite ja karjamaasid, soostunud või soostuvaid alasid, liigrikaste biotoopidega alasid ja kasutusväärtusega maavarade või maa-ainesega alasid.

Vallal tuleb iga ehituskruundi eraldamist ja selle ehitusloa andmist eraldi kaaluda, lähtudes ehituskruundi asukohast ja kavandatava hoone sobivusest ümbrusega.

Maastiku struktuur on siin primaarne ja määrab suuresti hoone asukoha (arvestades reljeefi, eksisteerivat taimkatet, veekogude asendit ja pinnasetingimusi). Hoone paigutamisel peab arvestama mitte ainult hoone lähimat ümbrust, vaid ka kaugemat - kogu vaa-tevälja ulatuses nähtavat maastikku.

Mikrokliimaatilistel ja maastikulistel kaalutlustel ei ole soovitatav paigutada hooneid oru põhja ega künka tippu. Sobivaimaks asukohaks hoonetele on avatud ja suletud maastiku (maastikuruumi) serva-ala. Maksimaalse lõuna- ja õhtupäikese saamiseks peaks ehituskruunt olema avatud lõuna ja lääne suunda.

5.4.3 Keskkonnast tulenevate ehituspiirangute rakendamine

Äri-, eriotstarbeliste, tööstus- jt. keskkonda oluliselt mõjutavate objektide (näiteks: golfiväljak, prügila) rajamisel tuleb koostada lisaks detailplaneeringule valla või Valga Maavalitsuse Keskkonnaosakonna nõudmisel ka keskkonnamõjude analüüs/ keskkonnaekspertiis.

Vältimaks rajatavate eluhoonete liigset domineerimist maastikus, on soovitatav mitte rajada planeeringupiirkonda uusi eluhooned, mis on rohkem kui pooleteistkordsed. Katuse tüübina tuleks eelistada viilkatuseid või teisti piirkonnas levinud katusetüüpe. Ei ole soovitatav kasutada plastik ja metallaknaid (k.a. alumiinium) ning plastikust, silikaat-tellistest või treitud ümarpalkidest välisvooderdust. Soovitatavaks viimistlusmaterjaliks on kohalikud traditsioonilised materjalid (puit, krohv, punane tellis).

Vallal tuleb nõuda vastavalt Planeerimis- ja ehitusseadusele omavoliliste hoonete likvideerimist, juhul kui neid on püstitatud seadusega ja üldplaneeringuga mitte ettenähtud korras või nad on vastuolus üldplaneeringu oluliste põhimõtetega.

5.4.4 Tehnovõrgud

Hajaasustus piirkonnas rajatakse kommunikatsioonid reeglina krundi omaniku poolt. Kommunikatsioonide projektid tuleb kooskõlastada Pühajärve valla ja vastavate ametkondadega.

Tehnovõrke haldavaid ametkondi tuleb teadvustada Otepää maastiku väärtusest ja juhtida tähelepanu sellele, et telefoni- ja madalpinge liinid risustavad vaateid. Uute liinide rajamisel tuleb soovitada vanade liinikoridoridega arvestamist. Võimaluse korral paigutada uued liinid maa alla.

6 DETAILPLANEERINGUTE KOOSTAMISE SOOVITUSLIK JÄRJESTUS

Detailplaneeringud tuleb koostada lähtudes jooksvast vajadusest ja käesoleva osaüldplaneeringuga kehtestatud nõuetest.

Alad, mis vajaksid detailplaneeringutega maa-kasutuse selgitamist on järgmised:

- Supelranna ala millele taotletakse Sinilippu,
- Pühajärve pargiala,
- Pühajärve sadama-ala Vana-Kolga lahes,
- Majutusasutused piirkonnas,
- Pühajärve lõunatipp koos võimaliku parkla ja nn. Kooliranna alaga.

Keskkonda oluliselt mõjutavate rajatistele (ühiskondlik-teenindavad asutused) detailplaneeringu koostamisel võidakse nõuda ka keskkonnamõjutuste hinnangu/ keskkonnaekspertiisi läbiviimist.

7 VARASEMATE PLANEERINGUTE TÜHITAMINE

Käesoleva üldplaneeringu kehtestamisega tühistatakse järgmised osaüldplaneeringu maa-alal järgmised seni kehtinud planeeringud:

- Otepää maastikukaitseala planeerimisprojekt (RPI "EMP", 1990);
- Otepää kõrgustiku puhkepiirkonna planeerimisprojekt (RPI "EMP", 1976).

KASUTATUD KIRJANDUS

1. CORINE biotoobid Eestis. 1998. Koost.: K. Möller. EV Keskkonnaministeerium, Info- ja tehnokeskus. Tallinn.
2. Dramstad, W., E., Olson, J., D., Forman, R., T., T. 1996. Landscape Ecology Principles in Landscape Architecture and Land-Use Planning. Harvard University Graduate School of Design. Island Press. Washington.
3. Eesti kaitsealad - geoloogia ja vesi. 1996. Koost.: H. Kink. Toim.: A. Raukas, T. Kaasik. Stockholmi Keskkonna Instituut, Geoloogia Instituut. Tallinn.
4. Eesti Loodus nr.11. 1986. Otepää erinumber. Koost.: I. Kask. lk. 690 - 763.
5. Eesti NSV jõgede, ojade ja kraavide ametlik nimestik. 1986. Eesti NSV MN ja Eesti Veemajanduseinspeksioon. Tallinn.
6. Eesti NSV puhkealad. 1974. Koost.: M. Margus. Valgus. Tallinn.
7. Eesti turbavarud. 1992. Koost.: M. Orru. RE Eesti Geoloogiakeskus. Tallinn.
8. Eesti valdade rahvastik. 1995. Riigi Statistikaamet Tallinn.
9. Eesti valdade rahvastik. 1996. Riigi Statistikaamet Tallinn.
10. Eesti valdade rahvastik. 1997. Riigi Statistikaamet Tallinn.
11. Hermann, M. Otepää maastikukaitseala. Eesti Loodus nr.1. 1982. lk. 9 - 17.
12. Igaüheõigus. 1996. Koost.: V. Ranniku. Eesti Keskkonnaministeerium ja Huma. Tallinn.
13. Laasimer, L. 1965. Eesti NSV taimkate. Tallinn.
14. Looduse õpperajad. 1986. Koost.: J. Eilart. Eesti NSV Looduskaitse Selts. Tallinn.
15. Metsakorralduse lühikursus. 1993. Eesti Metsakorralduskeskus
16. Mäemets, A. 1977. Eesti NSV järved ja nende kaitse. Tallinn.
17. Mäemets, A. 1989. Matk Eesti järvedele. Tallinn.
18. Mägi, H., Veri, K. 1983. Siin ja sealpool maanteed. Valga rajoon. Tallinn.
19. Nõmmsalu, F. Mitte ainult Pühajärv. Eesti Loodus nr.1. 1975. lk. 50 - 59.
20. Ramst, R. 1992. Eesti järvemudavarud. RE Eesti Geoloogiakeskus. Tallinn.
21. Sepp, H. Otepää ja Pühajärve ümbrus tulevikus. Eesti Loodus nr.2. 1963. lk. 102 - 105.
22. Valgamaa aastaraamat. 1995. Valga Maavalitsus. Valga.
23. Valgamaa aastaraamat 1995. 1996. Valga Maavalitsus. Valga.
24. Valgamaa aastaraamat 1996. 1997. Valga Maavalitsus. Valga.
25. Valk, U. Eesti sood. 1988. Tallinn.

KASUTATUD KÄSIKIRJAD JA PROJEKTID

26. Justice, C., L. 1996. Landscape Improvements to Combined Otepää Town Park & Pühajärve Resort Hotel Grounds. Plans & Reports. Canadian Executive Service Organization. Otepää Linnavalitsus. Pühajärve Puhkekodu. Otepää.

27. Keskkonnaekspertiis Otepää looduspargi kaitse-eeskirjale. 1996. Koost.: E. Leibak, A. Kaasik, L. Lutsar. Eestimaa Looduse Fond. Tartu.
28. Luhaorg, A. Maakorralduslikke küsimusi spordi- ja puhkealade planeerimisel Otepää maastikukaitsealal. Seletuskiri diplomiprojektile (kõitmata). 1984. Eesti Põllumajanduse Akadeemia. Maakorralduse kateeder. Tartu.
29. Otepää kõrgustiku puhkepiirkonna planeerimise projekt. II kaust. Seletuskiri. 1976. ENSV Ehituskomitee. RPI Eesti Maaehitusprojekt. Töö nr. 5000211. Tallinn.
30. Otepää maastikukaitseala arenduskava. 1986. Koost.: A. Örd. ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium. Eesti Metsanduse ja Looduskaitse Teadusliku Uurimise Instituut. Tartu.
31. Pühajärve valla sotsiaal-majandusliku arengu kava. 1991. Koost.: Pühajärve külanõukogu.
32. Valga Maakonnaplaneering (korrekatuur)

KASUTATUD SEADUSANDLIKUD AKTID

33. Asjaõigusseadus (RT I 1993, 39, 590; 1995, 26 – 28, 355)
34. Avalikult kasutatavate veekogude nimekirja kinnitamine (RT I 1996, 58, 1090; 1997, 73, 1205). Vabariigi Valitsuse 18. juuli 1996. a. määrus nr. 191.
35. Kaitstavate loodusobjektide seadus (RT I 1994, 46, 773; 1998, 23, 323)
36. Maanteeseadus (RT I 1992, 1, 1)
37. Metsaseadus (RT I 1993, 69, 990; 1998, 113, 1872)
38. Muinsuskaitse seadus (RT I 1994, 24, 391)
39. Otepää looduspargi kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine (RT I 1997, 25, 38; 1998, 66, 1036) Vabariigi valitsuse 18. märts 1997. a. määrus nr. 63
40. Ranna ja kalda kaitse seadus (RT I 1995, 31, 382)
41. Riigimaanteede kasutamise ja kaitse eeskiri (RTL 1995, 7) Eesti Maanteeameti 07. 06. 1993 a. käskkiri nr. 35
42. SNiP 2.04.03-85
43. SNiP 2. 07. 01-89
44. SN 245-71
45. Säästva arengu seadus RT I 1997, 26, 390
46. Talude projekteerimise ajutised tuleohutus- ja sanitaarnõuded. EV Ehitusministeeriumi 08.06.1992 a. määrus nr. 5
47. Tuleohutuseeskirjad, Üldeeskiri TE-1 (22.06.1995)
48. Veehaarde sanitaarkaitseala moodustamise ja projekteerimise kord. (RTL 97, 3) Eesti Keskkonnaministri 16.12.1996 a. määruse nr. 61
49. Veeseadus (RT I 1994, 40, 665; 1996, 13, 241)
50. Üle 1000 V pingega elektrivõrkude kaitse eeskirjade kohta ENSV MN 11. 04. 1984 a. määrus

LISAD

LISA 1 OTEPÄÄ LOODUSPARGI KAITSE-EESKIRI

Otepää looduspargi kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine

Vabariigi Valitsuse määrus nr 63

Vastu võetud: 18-03-1997

Jõustumise kuupäev: 28-03-1997

Avaldatud: RT I 1997, 25, 388

Redaktsioon: v. m. 14.07.98 nr. 157

Antud kujul akti kehtivuse aeg: 23-07-1998..

Kaitstavate loodusobjektide seaduse (RT I 1994, 46, 773) paragrahvi 5 lõike 4 ning paragrahvi 6 alusel Vabariigi Valitsus määrab:

1. Kinnitada:

- 1) Otepää looduspargi kaitse-eeskiri (juurde lisatud);
- 2) Otepää looduspargi välispiiri kirjeldus (juurde lisatud).

1. Määrata Otepää looduspargi valitsejaks Metsaameti peadirektor.
2. Tunnistada kehtetuks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. septembri 1979. a. määruse nr. 497 «Looduskaitsealade edasise väljaarendamise kohta» (ENSV Teataja 1979, 43, 521) punkt 1 ja lisa 1.

Peaminister Mart SIIMANN

Keskkonnaminister Villu REILJAN

Riigisekretär Uno VEERING

Otepää looduspargi kaitse-eeskiri

I. Üldsätted

1. Otepää looduspargi (edaspidi looduspargi) moodustati Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. juuli 1957. a. määrusega nr. 242 «Abinõudest looduskaitse organiseerimiseks Eesti NSV-s» (ENSV Teataja 1957, 14, 125) Pühajärve, Väikese Munamäe ja Tedremäe maastikuliste keelualadena ning reorganiseeriti Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. septembri 1979. a. määrusega nr. 497 «Looduskaitsealade edasise väljaarendamise kohta» (ENSV Teataja 1979, 43, 521) Otepää maastikukaitsealaks.
2. Looduspargi maa-ala on määratletud Otepää looduspargi välispiiri kirjeldusega.
3. Looduspargi maa-ala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärade ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks vööndiks: sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks.
4. Looduspargi vööndite ja alavööndite, samuti kohustustega koormatavate alade piirid kantakse riiklikusse maakatastrisse.
5. Looduspargi ja selle vööndite piiride kirjeldus on koostatud riigiettevõtte Eesti Maauuringud maakasutuskaardi (möötkava 1:20 000), Eesti

Metsakorralduskeskuse Otepää ja endise Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna 1993. aasta puistuplaanide ja Sangaste metskonna 1985. aasta puistuplaani alusel ning talumaade osas vastavalt 1940. aasta kinnistukaartidele.

II. Kaitsekorra üldpõhimõtted

6. Inimestel on lubatud viibida ning marju ja seeni korjata kogu looduspargis. Liikumine eramaal toimub vastavalt asjaõigusseadusele (RT I 1993, 39, 590; 1995, 26-28, 355; 57, 976; 1996, 45, 848; 51, 967) ja kaitstavate loodusobjektide seadusele (RT I 1994, 46, 773), kusjuures erateed ja -rajad on päikesetõusust kuni päikeseloojanguni avalikuks kasutamiseks.
7. Telkimine ja lõkketegemine on lubatud ainult looduspargi valitseja poolt selleks ettenähtud ja tähistatud paikades ning eramaa omanikul omal maal või maavaldajal oma valduse piires.
[14.07.98]
8. Looduspargis on keelatud:
 - 1) veemootorsõidukitega liiklemine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, ning looduspargi valitseja nõusolekul ühe mootorpaadi kasutamine **Pühajärvel** ja Kaarnajärvel turistide ja veesportlaste teenindamiseks;
 - 2) jalgratastega liiklemine väljaspool selleks ettenähtud teid ja radu;
 - 3) mootorsõidukitega liiklemine ja nende parkimine väljaspool selleks ettenähtud teid ja parklaid, välja arvatud teaduslikel välitöödel, järelevalve- ja päästetöödel ning käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud metsa- ning põllumajandustöödel, samuti mootorsaanidega liiklemisel looduspargi valitseja nõusolekul selleks määratud paikades turistide teenindamiseks ning suusaradade hooldustöödel.
9. Harrastuslik kalapüük ja jahipidamine looduspargis toimuvad vastavalt seadusandlusele ja käesolevale kaitse-eeskirjale.
10. Metsa kasutamise kord kaitsealal sätestatakse võõnditi. Keelatud on üheliigiliste metsakultuuride rajamine, puhtpuistute kujundamine varem rajatud metsakultuuride alal, energiapuistute rajamine ning keemiline võsatõrje.
[14.07.98]
11. Looduspargis on keelatud uute ehitiste püstitamine:
[14.07.98]
 - 1) üle 10 ha suuruse pindalaga järve, Väikese Emajõe ning Elva jõe kaldal veepiirist 50 meetri ulatuses;
 - 2) 5--10 ha suuruse pindalaga järve ning veehoidla ja 10--25 km² suuruse valgalaga jõe kaldal veepiirist 25 meetri ulatuses.
12. Looduspargi valitseja nõusolekuta on looduspargis keelatud:
 - 1) maa sihtotstarbe muutmine;
 - 2) kinnitada maakorralduskava ja väljastada metsaomanikule metsamajandamiskava;
[14.07.98];
 - 3) detail- ja üldplaneeringu kehtestamine ning projekteerimistingimuste andmine;
[14.07.98]
 - 4) [14.07.98]
 - 5) [14.07.98]

- 6) looduslike veekogude kuju ja veetaseme muutmine, samuti sildade ja truupide rajamine;
 - 7) rahvaürituste (osalejate arvuga üle 500 inimese ööpäevas) ning maastikujalgratta- ja motosportdivõistluste korraldamine, kusjuures korraldajad peavad kõrvaldama loodusest kõik ajutised rajatised ja suunaviidad ning lõpetama ürituse toimumispaiga korrastustööd hiljemalt 24 tunni möödudes ürituse lõpust (kui looduspargi valitsejaga pole kokku lepitud teisiti) ja hüvitama loodusele tekitatud kahju.
13. Looduspargi valitseja nõusoleku saamiseks käesolevas kaitse-eeskirjas ettenähtud juhtudel peab vastava loa taotleja või projekti või kava kooskõlastuse taotleja esitama looduspargi valitsejale kirjaliku taotluse. Looduspargi valitseja vastab taotlusele nõusoleku või motiveeritud keeldumisega ja vajaduse korral omapoolsete tingimuste esitamisega nii taotlejale kui ka loaandjale hiljemalt ühe kuu jooksul pärast taotluse saamist. Sõltumatu (tellitava) ekspertiisi tegemise vajaduse korral on looduspargi valitsejal õigus taotlusele vastamist edasi lükata kuni ekspertiisiakti saamiseni, teavitades sellest nii nõusoleku taotlejat kui ka loaandjat. Looduspargi valitseja vaatab raieloataotluse läbi ning annab oma nõusoleku või esitab motiveeritud keeldumise ja vajadusel omapoolsed tingimused kümne päeva jooksul pärast taotluse saamist.
14. Vabariigi Valitsuse seaduse (RT I 1995, 94, 1628; 1996, 49, 953; 88, 1560; 1997, 29, 447; 40, 622; 52, 833; 73, 1200; 81, 1361 ja 1362; 87, 1468; 1998, 28, 356; 36/37, 552; 40, 614) paragrahvi 44 lõike 2 alusel määrata looduspargi piires asuva kinnisasja võõrandamisel riigi esindajaks ostueesõiguse teostamisel keskkonnaminister, kellele teatatakse kinnisasja võõrandamisest asjaõigusseaduses sätestatud korras.
- [14.07.98]

III. Sihtkaitsevöönd

15. Sihtkaitsevöönd on looduspargi osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.
16. Looduspargi sihtkaitsevöönd jaguneb **mittemajandatavaks** ja **majandatavaks alavööndiks**.
17. Looduspargis on 3 sihtkaitsevööndi mittemajandatavat alavööndit:
- 1) **Kösti sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:
Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalid 37 (nii riigi maa kui ka kinnistute 53A, 53B ja Pursa B lahusmaatükkide osas), 38 ja 39;
 - 2) **Kolmjärve sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:
Pühajärve vallas Otepää metskonna kvartalid 58 (ainult eraldised 5 ja 11-13 täielikult ning eraldise 10 loode-kagusuunalisest kraavist kirde poole jääv osa; nii riigi kui ka kinnistute A5 ja A3 maa osas), 59 (nii riigi kui ka kinnistute A1, A3, A7, A9 ja A16 maa osas), 63 (ainult eraldis 7 täielikult ning eraldise 6 loode-kagusuunalisest kraavist kirde poole jääv osa; kinnistu A6 maa osas), 64 (ainult eraldised 1-10, 15 ja 16 täielikult ning eraldiste 20, 21 ja 22 ida-läänesuunalisest kraavist põhja poole jäävad osad ja eraldise 12 idapoolseimast kraavist ida poole ja Jaanimäe (A15) talu põhjapiirist põhja poole jääv osa; nii riigi kui ka kinnistute A12, A16, A6 ja A17 maa osas) ja 65 (ainult eraldised 1-12 ja 14-20 täielikult ning eraldiste 13 ja 21 ainult riigi maale jäävad osad; nii riigi kui ka kinnistute A9, A19 ja A20 maa osas) ning Kolmjärv Lodi (7) talu maale jäävas osas;
 - 3) **Lepasaare sihtkaitsevöönd**, kuhu kuulub:

Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartal 18 (ainult eraldised 26-28; kinnistu A19 maa).

18. Mittemajandatavas sihtkaitsevööndis on lubatud hooldustööd kaitstavate liikide elutingimuste säilitamiseks.

[14.07.98]

19. Mittemajandatavas sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, välja arvatud:

- 1) marjade ja seente korjamine;
- 2) ulukite arvukuse reguleerimine looduspargi valitseja nõusolekul;
- 3) võõrpuuliikide raie looduspargi valitseja igakordsel nõusolekul;
- 4) õpperadade rajamine ning veekogude, teede ja jalgradade hooldustööd looduspargi valitseja nõusolekul.

20. Sihtkaitsevööndi mittemajandatava alavööndi metsad kuuluvad hoiumetsa kategooriasse (juhtfunktsioon - looduskaitse; metsaökosüsteemi areng üksnes loodusliku protsessina).

21. Sihtkaitsevööndi mittemajandatava alavööndi maa jäetakse kaitsealuse maana riigi omandisse Eesti Vabariigi maareformi seaduse (RT 1991, 34, 426; RT I 1996, 41, 796; 1997, 13, 210) paragrahvi 29 ja paragrahvi 31 lõike 1 punkti 2 alusel.

22. Looduspargis on 18 sihtkaitsevööndi majandatavat alavööndit:

1) **Pühajärve sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalid 15, 16, 17, 18 (ainult eraldised 5-12 ja 25; nii riigi kui ka kinnistu A19 maa ja talude A36 ning A37 Marguse oja äärsete lahusmaatükkide osas), 20 (ainult eraldised 3-5 ja 9-23), 21 (ainult eraldised 2-4, 7, 9-17, 23-32, 36 ja 49 täielikult ning eraldise 6 Metsajärve (A18) talu maale ja eraldiste 5 ja 8 riigi ning Metsajärve (A18) talu maale jääv osa; nii riigi kui ka Metsajärve (A18) talu maa osas), 22 (ainult eraldised 2-10 ja 14-31 täielikult ning eraldise 34 riigi maale jääv osa; nii riigi kui ka Metsajärve (A18), Paluotsa (2) ja Pohlametsa (1) talu maa osas), 23 (ainult eraldised 1-6 ja 14-18 täielikult ning eraldise 15 riigi maale jääv osa; nii riigi metsamaa kui ka riigi tagavaramaa Lit. V-VIII osas), 24 (ainult eraldised 1-5 ja 19-48; Saare (3) ja Raudsepa (6D) talu maa osas), 25 (ainult eraldised 1-11 ja 13-29; Saare (3), Ojasuu (A3), Raudsepa (6A) ja Raudsepa (6D) talu maa osas), 26 (ainult eraldised 1-18 täielikult ning eraldise 20 kirde-edelasuunalisest pinnasteest loode poole jääv osa; Saare (3), Raudsepa (6D) ja Vilka (6E) talu maa osas), 27 (ainult eraldised 1-21, 24-27, 32 ja 36; Raudsepa (6D) ja Raudsepa (6A) talu maa osas) ja 28 (ainult eraldised 1-7, 9, 17, 18, 20 ja 22 täielikult ning eraldiste 14 ja 16 Paina (A4) talu maale jääv osa; Ojasuu (A3) ja Paina (A4) talu maa ning Kellamäe (A1), Palava (9) ja Kööri (A23) talude Mülke soo äärsete lahusmaatükkide osas), samuti järgmiste talude maa: Raudsepa (6A) talu maa põhitüki Saare-Raudsepa teest ida poole jääv osa, Ojasuu (A3) talu maa Saare - Meoski pinnasteest lõuna poole jääv osa, Kellamäe (A1) ja Kööri (A23) talude Mülke soo äärsed lahusmaatükid, Meoski (A2) talu maa Meoski - Paina pinnasteest lääne ja edela poole jääv osa ning Paina (A4) talu maa Meoski - Paina pinnasteest edela poole jääv osa;

2) **Päidla sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:

Palupera vallas Päidla Ahvenjärv Silla (A12) ja Aksli (A14) talude maal ning Päidla Suurjärv Saaremäe (A17), Põdra (A11), Päidla (A9) ja Silla (A12) talude maal;

3) **Murru sihtkaitsevöönd**, kuhu kuulub:

Pühajärve vallas Murru (6) talu maa Vana-Otepää-Pikajärve teest lõuna poole jääv osa (välja arvatud Kaarnamäe tee äärne puistu talu maa lääneosas ja Vana-Otepää-Pikajärve tee äärne puistu talu maa idaosas ning elamumaa, õuemaa ja haritav maa);

4) **Pursa sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalid 33 (ainult eraldised 1-3 ja 11-27; nii riigi kui ka Pursa (A19) talu maa osas), 34 (ainult eraldised 1-4, 6 ja 9), 35 (nii riigi kui ka Pursa (A19) talu maa osas), Paklamäe (42) talu maa loodekagusuunalisest elektriliinist põhja poole jääv osa, Aaviku (A19) talu maa Arula oja praeguse ja 1940. a. sängi vaheline osa (soo ja mets) ja kinnistu A9 lahusmaatükk Arula oja ääres;

- 5) **Karja sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:
Sangaste vallas Sangaste metskonna kvartal 61 (ainult eraldised 1-15 ja 19-21) ning Karja (A15) talu maa Sihva-Sangaste maanteest lääne poole jääv osa;
- 6) **Pilkuse sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:
Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalid 7, 8 (ainult eraldised 1-7 ja 9-21 täielikult ning eraldise 8 riigi maale jääv osa), 9 (ainult eraldised 1-7 ja 17-22), 10 (ainult eraldised 1-9, 12, 13, 15-19 ja 21-30) ja 11;
- 7) **Lüüsjärve sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:
Pühajärve vallas kinnistute A21, A22 ja A23 Lüüsjärve äärsed lahusmaatükid, Tammemäe (A43) talu maa Otepää-Neeruti maanteest ida poole ja elektriliinist lõuna poole jääv osa, Järvesaare (88) talu maa Kaarnamäe-Kooli pinnasteest põhja poole jääv osa (välja arvatud elamumaa, õuema ja haritav maa), Järvesaare (87) talu maa Kaarnamäe-Kooli pinnasteest põhja poole jääv osa (välja arvatud elamumaa, õuema ja haritav maa) ning Järvesaare (87) talu lahusmaatükk Lüüsjärve idakaldal, Jaanimäe (A7) talu maa elektriliinist lõuna poole jääv osa ning maatükkide I, II ja III Otepää-Neeruti maanteest ida poole jäävad osad;
- 8) **Kukemäe sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:
Pühajärve vallas Saaremäe (A15) talu maa ida-läänesuunalisest teest lõuna poole jääv osa (välja arvatud elamumaa, õuema ja haritav maa), Käsemäe (A14) talu maa ida-läänesuunalisest teest lõuna poole ja elektriliinist kagu poole jääv osa, Kalda (A17) talu maa ida-läänesuunalisest teest lõuna poole ja elektriliinist lääne poole jääv osa (välja arvatud elamumaa, õuema ja haritav maa), Oru (A18) talu maa elektriliinist lääne poole jääv osa (välja arvatud haritav maa, maatüki edelanurga põõsastu ning rohumaa ja Neitsijärve kraavi läänekaldal olev puistu ning sellest lõuna poole jääv soine ala) ning elektriliinist ida poole jäävad puistud, soo ja rohumaa talu õuemaast põhja pool ning kinnistute A8, A9, A10, A11 ja A38 lahusmaatükid Kukemäe järve ääres;
- 9) **Arula sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:
Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartal 30 (ainult eraldised 8-17, 19-28 ja 32-46 täielikult ning eraldiste 18, 30 ja 31 pinnasteest lõuna poole jäävad osad; nii riigi kui ka Variku (A23) ja Lõuna (A15) talu maa ning kinnistu A28 Arula Perajärve äärse maa osas), Perajärve (A42) talu maa (välja arvatud elamumaa ja õuema), Arula vesiveski (A18) talu maa (välja arvatud haritav maa), kinnistu A12 Arula Perajärve äärne lahusmaatükk, kinnistu A21 Arula Vahejärve äärne lahusmaatükk ja Järve (A22) talu maa (ainult Perajärve ja selle veekaitsevööndi osas),
Puka vallas Koolimaa Rebase (28-a) talu maa kirde-edelasuunalisest teest kagu poole jääv osa (välja arvatud elamumaa, õuema ja haritav maa), Rebase (28) talu maa kirde-edelasuunalisest teest kagu poole jääv osa (välja arvatud elamumaa, õuema ja haritav maa), Rebase Tõnise (30) talu maa kirde-edelasuunalisest pinnasteest kagu poole ning Rebaselt Sikamäele suunduvast pinnasteest lõuna poole jääv osa (välja arvatud haritav maa) ja Sikamäe talu maa

Sikamäelt Rebasele ning Sikamäelt Arula - Mägestiku maanteele suunduvate pinnasteede vaheline osa (välja arvatud elamumaa, õuemaa ja haritav maa);

10) **Mädajärve sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Mädajärve (A36) talu maa (välja arvatud elamumaa, õuemaa ning Äidiku - Silla pinnasteest kirde poole jääv osa),

Puka vallas Mädajärve (A36) talu maa, Vaela (A96) talu maa idaosa soo ning mets (lääne suunas kuni haritava maa, rohumaa ja pinnasteeni) ja Ala Albi (63) talu maa lääneosa soo ning mets (ida suunas kuni haritava maa ja rohumaani);

11) **Voki sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Ala - Ruusa (38b) talu idaosa puistud ja lamminiit (haritavast maast ida ja kagu pool), Suur Juusa (41B) talu ida-läänesuunalisest pinnasteest lõuna poole jääv soo ning metsa- ja rohumaa (välja arvatud pinnasteenäärne rohumaa), Suur Juusa (41A) talu maa ida-läänesuunalisest pinnasteest lõuna poole jääv osa (välja arvatud elamumaa, õuemaa ning taluhoonetest ida poole jääv haritav maa), Voki talu maa Voki - Väike - Juusa põhja-lõunasuunalisest teest lääne poole ja Voki - Arula maanteest põhja poole jääv osa (välja arvatud haritav maa ja tootmismaa) ning kinnistu 45B lahusmaatükk Voki oja ääres;

12) **Palu sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:

Palupera vallas Otepää metskonna kvartalid 28 (ainult eraldised 12 ja 13), 33 (ainult eraldised 1-6 ja 8-24 täielikult ning eraldise 7 riigi maale jääv osa), 34, 40 (ainult riigi ja Vallamaa (A87) talu maa osas), 41 (ainult eraldised 1-10 ja 14-16; nii riigi kui ka Vallamaa (A87) talu maa osas), 42 (ainult eraldise 5 Palu jõe vasakkaldale jääv osa), 49 (ainult eraldised 3, 9-15, 22, 23 ja 27-30; nii riigi kui ka Vallamaa (A87) ja Pullisaare (A88) talu maa osas) ja 50 (ainult eraldis 35 täielikult ja eraldise 1 Palu jõe vasakkaldale jääv osa ning eraldiste 2, 21 ja 22 Palu jõe vasemharu vasakkaldale jääv osa);

13) **Kiriku sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Otepää metskonna kvartalid 56 (ainult eraldiste 7, 11 ja 13 kinnistu A7 maale jääv osa), 57 (ainult riigi maa ning kinnistute A7 ja A4 lahusmaatükid eraldistel 1-14, 16 ja 18-23), 58 (ainult eraldised 1-4 ja 6-9 täielikult ning eraldise 10 loode-kagusuunalisest kraavist edela poole jääv osa; nii riigi kui ka kinnistute A4 ja A37 maa osas), 62 (ainult riigi ning kinnistute A7 ja A16 maa eraldistel 5-13, 20, 21 ja 23), 63 (ainult riigi ja kinnistute A37, A6 ja A26 maa eraldistel 1-5, 8-11, 15-23 ja eraldise 6 loode-kagusuunalisest kraavist edela poole jääval osal), 64 (ainult riigi ja kinnistute A6, A26 ja A17 maa eraldistel 11, 13, 14 ja 17-19 ning eraldise 12 idapoolseimast kraavist lääne poole jääval osal), 68 (ainult eraldis 8 täielikult ning eraldise 7 kustutatud sihist ida poole ja ida-läänesuunalisest pinnasteest põhja poole jääv osa), 69 (ainult eraldiste 1-6 riigi maale jääv osa) ja 70 (ainult eraldiste 1 ja 2 riigi maale jääv osa);

14) **Pülme sihtkaitsevöönd**, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartal 69 (ainult eraldised 2, 5-12 ja 14 täielikult, eraldise 4 pinnasteest lõuna poole jääv osa ning eraldise 25 vallapiirist põhja poole jääv osa; Männimäe (A307) ja Jaasi (A306) talu maa osas) ja Jaasi (A306) talu maa Jaasi - Mesila pinnasteest kagu poole jääv osa, Sangaste vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalid 64 (ainult eraldised 11, 12, 21-23 ja 28 täielikult ning eraldise 4 pinnasteest lõuna poole jääv osa, eraldise 16 pinnasteest ida poole jääv osa ning eraldise 27 põhja-lõunasuunalisest pinnasteest ida poole ja kirde-edelasuunalisest pinnasteest loode

poole jääv osa; Lõõndre Lauri (A1) ja Mesila talu (158) maa osas), 68 (ainult eraldised 1-17, 19, 23-25 ja 40 täielikult ning eraldiste 18 ja 26 Lõõndre Lauri (A1) talu maale jääv osa; Lõõndre Lauri (A1) ja Mesila (158) talu maa osas) ja 69 (ainult eraldised 22, 23, 26-29 ja 32 täielikult ning eraldiste 24, 30, 31 ja 36 Lõõndre Lauri (A1) talu maale jääv osa ja eraldise 25 vallapiirist lõuna poole jääv osa; talude A1 (Lõõndre Lauri) ja A164 maa osas);

15) Kortina sihtkaitsevöönd, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Otepää metskonna kvartal 84 (nii riigi kui ka talu A10 maa osas), Kondi (82) ja Kondi (83) talude maa Vana – Otepää - Kintsli teest ida poole jäävad osad (välja arvatud elamumaa, õuemaa ja haritav maa), Kortina (78) talu maa kirde-edelasuunalisest teest kagu poole jääv osa (välja arvatud elamumaa, õuemaa ja haritav maa) ja Kortina (79) talu maa Vana - Otepää-Kintsli teest ida poole jääv lõunapoolseim osa (välja arvatud haritav maa);

16) Alevijärve sihtkaitsevöönd, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Juusa (7) talu maa Otepää-Kanepi maanteest lõuna poole ja loode-kagusuunalisest pinnasteest lääne poole jääv osa (välja arvatud elamumaa ja õuemaa), Linnamäe (A34) talu maa Otepää-Kanepi maanteest lõuna poole ja Tehvandile suunduvast pinnasteest ida poole jääv osa (sealhulgas Linnamäe (A34) talu maa Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartali 1 eraldiste 5 ja 8-10 pinnasteest ida poole jääval osal), Jaanimäe (93) talu maa Otepää-Kanepi maanteest lõuna poole jääv osa (välja arvatud elamumaa ja õuemaa), kinnistu A30 lahusmaatüki Otepää-Kanepi maanteest lõuna poole jääv osa, Juusa (8) talu Juusa järve lahustükk ning Alevijärv;

17) Trepimäe sihtkaitsevöönd, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Trepimäe (A9) talu maa kirde-edelasuunalisest pinnasteest lõuna poole jääv osa (välja arvatud elamumaa, õuemaa ja haritav maa), Kungla (A11) talu maa põhjapoolseimast kraavist ja selle mõttelisest sirgjoonelisest idasuunalisest pikendusest põhja poole jääv osa ja kinnistu A27 Trepimäe järve äärsel lahusmaatüki Otepää-Kanepi maanteest ida poole jääv osa;

18) Kääriku sihtkaitsevöönd, kuhu kuuluvad:

Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalid 56 (Kerke (31), Kondi (5), Nugise (34) ja Kerre (33) talu maa eraldistel 1-25, 29 ja 30) ja 57 (Kerke (31), Nugise (34) ja Kerre (33) talu maa eraldistel 1-14, 18 ja 29), Kerke (31) talu maa Sihva - Kääriku maanteest lõuna poole ja Tornioja kraavist, Kääriku järve läänekaldast ja Kääriku järve edelast suubuvast ojast ida poole ning Kääriku - Nugise teest põhja poole jääv osa (välja arvatud spordiväljaku maa), Kerre (33) talu maa Kääriku - Nugise teest põhja poole jääv osa ja Nugise (34) talu metsamaa Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalitest 56 ja 57 ida pool (lõuna suunas kuni Kääriku - Nugise pinnasteeni ning kirde suunas kuni loode-kagusuunalise pinnasteeni).

23. Sihtkaitsevööndi majandatavas alavööndis on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, välja arvatud:

- 1) marjade ja seente korjamine;
- 2) teede, jalgradade, õhuliinide ja rajatiste hooldustööd ning looduspargi valitseja nõusolekul õppe- ja suusaradade rajamine;
- 3) harrastuslik kalapüük spinningu, vedeli, ankurdamata unna ja mitme käsiõngetega;
- 4) ulukite arvukuse reguleerimine, välja arvatud Pühajärve, Kukemäe ja Lüüsjärve sihtkaitsevööndites;

- 5) valikraie looduspargi valitseja igakordsel nõusolekul, kusjuures looduspargi valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja, puidu väljaveo ning puistu lõppkoosseisu ja täiuse osas;
 - 6) poollooduslike koosluste ilme ja liigilise koosseisu säilitamiseks vajalik tegevus, kusjuures looduspargi valitsejal on õigus esitada nõudeid tööde läbiviimise aja ja kasutatava tehnoloogia suhtes;
 - 7) kraavide hooldustööd looduspargi valitseja nõusolekul;
 - 8) mittetootmisliku iseloomuga ehitiste rajamine Pühajärve ja Kääriku sihtkaitsevööndis looduspargi valitseja nõusolekul, välja arvatud veekogude kallastel paiknevas ehituskeeluvööndis.
24. Sihtkaitsevööndi poollooduslike koosluste (looduslike rohumaade) esinemisaladel on nende ilme ja liigilise koosseisu tagamiseks kohustuslik heina niitmine ja võsa raiumine, kusjuures heinatöid ei alustata Karja, Kukemäe, Arula, Voki ja Alevijärve sihtkaitsevööndis varem kui 25. juunil.
25. Sihtkaitsevööndi majandatava alavööndi metsad kuuluvad hoiumetsa kategooriasse (juhtfunktsioon - looduskaitse; bioloogilise mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine).

IV. Piiranguvöönd

26. Piiranguvöönd on looduspargi majanduslikult kasutatav ning pärandkultuurmaastikuna säilitatav osa, kus majandustegevuses tuleb arvestada kaitstavate loodusobjektide seaduses ning selle alusel käesolevas kaitse-eeskirjas kehtestatud tingimustega.
27. Piiranguvöönd on looduspargi piires olev maa-ala, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.
28. Piiranguvööndi taastumatuid loodusvarasid võib kasutada ainult kohalike vajaduste tarbeks traditsiooniliste looduslähedaste tegevusalade jätkamisel looduspargi ja Otepää linna piires.
29. Piiranguvööndis on lubatud looduskaitseõuetega kooskõlas olev majandustegevus, välja arvatud käesoleva kaitse-eeskirja punktides 7, 8, 10, 11 ja 12 keelatud ning järgmised keelatud tegevused:
- [14.07.98]
- 1) uute maaparandussüsteemide rajamine;
 - 2) [14.07.98]
 - 3) maavarade ja maa-ainese kaevandamine, välja arvatud:
 - a) aktiivseteks varudeks kinnitatud ja kaevandamisloaga leiukohtades kõrgusega vähem kui 150 m üle merepinna looduspargi valitseja nõusolekul,
 - b) maa-ainese, liiva ja kruusaliiva võtmine eraõiguslikul maal oma tarbeks looduspargi valitsejaga kooskõlastatud kohtades;
 - 4) lõppraie, välja arvatud turberaie ning raie looduspargi valitseja nõusolekul vaadete avamiseks;
 - 5) prügi ja heitmete ladustamine, välja arvatud kohaliku olmeprügi ladustamine kohaliku omavalitsuse ja looduspargi valitseja juures registreeritud kohtades ja oma kinnisasja piires looduspargi valitsejaga kooskõlastatud kohtades;
 - 6) väetiste ja mürikkemikaalide kasutamine:
 - a) veekogude veepiirile lähemal kui 25 m,
 - b) üleujutatud aladel ja külmunud pinnasel,
 - c) metsamaal ja looduslikul rohumaal;
 - 7) looduspargi valitseja nõusolekuta uute teede, õhuliinide ja muude kommunikatsioonide rajamine, rajatiste püstitamine (välja arvatud karjaaiad),

kusjuures looduspargi valitsejal on õigus esitada looduskaitsealistest ja maastikuarhitektuurilistest kaalutlustest lähtuvaid tingimusi ja ettekirjutusi;

[14.07.98]

8) jahipidamine Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalites 12, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 ja 27 ning Kärnjärvel ja Neitsijärvel;

9) kulu põletamine, välja arvatud keltsalt.

30. Piiranguvööndi metsad kuuluvad hoiumetsa kategooriasse (juhtfunktsioon - looduskaitse; maastikuilme säilitamine).

31. Piiranguvööndis on kuppelmaastiku ilme ja liigilise koosseisu tagamiseks kohustuslik looduslike rohumaade niitmine, kuid mitte varem kui iga aasta 25. juunil, või loomade karjatamine nendel, samuti praeguste metsata nõlvade ja kuplite hoidmine lagedana.

[14.07.98]

31¹. Piiranguvööndi veekogude, sealhulgas allikate ja tugevalt survealiste vetega alade kallaste kahjustamise vältimiseks peab eramaa omanik või valdaja loomade karjatamisel vältima loomade juurdepääsu nendele.

[14.07.98]

V. Kaitsealused pargid ja kaitstavad looduse üksikobjektid

32. Looduspargis asuvad järgmised kaitsealused pargid ja kaitstavad looduse üksikobjektid:

1) **park:** Pühajärve park (Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalis 18; kinnistu A19 maal);

2) **allikad:**

(a) Armuallikas (Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartali 22 eraldises 20 Pohlametsa (1) talu maal) ja

(b) Väikese Munamäe allikas (Pühajärve vallas Kaga (11) talu maal);

3) **rändrahn:** Väikese Munamäe kivi (Pühajärve vallas Kaga (11) talu maal);

4) **põlispuude rühmad:**

(a) Pilkuse tammed (2) (Pühajärve vallas Trepimäe (A9) talu maal);

(b) Kloostriisaare tammed (2) (Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartali 18 eraldises 25 kinnistu A19 maal);

(c) Sõsarsaarte tammed (3) (Pühajärve vallas Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartali 18 eraldises 10 kinnistu A19 maal);

(d) Nüpli-Lõhmuse põlispärnad (11) (Pühajärve vallas Lõhmuse (A13) talu maal);

(e) Märdi korgitammed (5) (Pühajärve vallas Märdi talu maal);

(f) Risti tammed (3) (Pühajärve vallas Libliko talu maal) ja

(g) Pühajärve sõjatammik (Pühajärve vallas kinnistu A75 maal);

5) **põlispuud:**

(a) Pühajärve sõjatamm (Pühajärve vallas kinnistu A75 maal);

(b) Liivaku tamm ja kask (Pühajärve vallas Liivako (27) talu maal);

(c) Trepimäe tamm (Pühajärve vallas Trepimäe (A9) talu maal);

(d) Tsuura kuusk (Pühajärve vallas Tsuro Kaare (3) talu maal) ja

(e) Jaanimäe mänd (Puka vallas Tsorro (33) talu maal).

33. Looduspargis asuvate kaitstavate looduse üksikobjektide mistahes kahjustamine on keelatud. Üksikobjekti seisundit või ilmet mõjutava töö teostamine on lubatud ainult looduspargi valitseja nõusolekul.

34. Kinnisasja omanik on kohustatud hoolt kandma kaitstava looduse üksikobjekti seisundi ja selle ümbruse korrasoleku eest ning tagama juurdepääsu kaitstavale looduse üksikobjektile.

VI. Lõppsätted

35. Isikud, kes rikuvad käesoleva kaitse-eeskirja nõudeid, kannavad haldus-, kriminaal- või tsiviilvastutust seaduses ettenähtud korras.
36. Käesolevast kaitse-eeskirjast tulenevad vaidlused lahendatakse kohtus, kuid pooled võivad vaidluse lahendamiseks pöörduda ka keskkonnaministri poole.

Keskkonnaminister Villu REILJAN

Kinnitatud: Vabariigi Valitsuse 18. märtsi 1997. a. määrusega nr. 63

Otepää looduspargi välispiiri kirjeldus

Otepää looduspargi välispiir (edaspidi piir) kulgeb Palupera vallas Nõuni- Neeruti teeristist Otepää-Tartu maanteel mööda Nõuni-Neeruti maantee teemaa lõunapiiri kagu suunas kuni Kangro (A11) tallu suunduva loode-kagusuunalise pinnasteeni ning edasi mööda seda kagu suunas kuni Lutike-Otepää maanteele suunduva kirde-edelasuunalise pinnasteeni, mööda seda kirde ja ida suunas Lutike-Otepää maantee teemaa läänepiirini ning mööda seda lõuna suunas Maaritsa teeristini. Edasi kulgeb piir mööda Lutike-Otepää maantee teemaa loodepiiri edela suunas (kuni Palupera ja Pühajärve valla vahelise piirini ning edasi Pühajärve vallas) kuni Kure (3) talu suunas kulgeva loode-kagusuunalise pinnasteeni. Edasi kulgeb piir mööda nimetatud teed kagu suunas kuni Kure (3) taluni, edasi mööda Piirikolga (26) ja Raudsepa (31) talude vahel kulgevat pinnasteed Raudsepa (31) taluni ning edasi mööda nimetatud talu juurest Pikajärvele kulgevat ida-läänesuunalist pinnasteed ida suunas kuni maakonnapiirini. Piir jätkub mööda maakonnapiiri kuni Otepää-Valgjärve maanteeni, edasi mööda selle teemaa põhjapiiri lääne suunas kuni Männiku (6) ja Kolga (7) kinnistuid läbiva kruusateeni ning edasi mööda seda lõuna suunas kuni Kolga (7) talu lõunapiirini ja mööda seda kuni maakonnapiirini, edasi mööda seda kuni kirde-edelasuunalise pinnasteeni Otepää metskonna kvartali 110 eraldises 2 ning edasi mööda nimetatud teed läbi kvartalite 110, 109, 108 ja 107 edela suunas kuni Otepää-Kanepi maanteeni. Edasi kulgeb piir mööda nimetatud maantee teemaa läänepiiri kuni Vastsemõisa - Vidrike maanteeni, edasi mööda selle teemaa põhjapiiri edela suunas kuni Otepää metskonna kvartali 120 lõunanurgani ning sealt edasi mööda Suitsu (21) tallu kulgevat kruusateed lääne ja põhja suunas kuni nimetatud taluni. Piir jätkub mööda Suitsu (21) talu juurest Alaküla - Rüa teele kulgevat põhja-lõunasuunalist kruusateed põhja suunas kuni Alaküla - Rüa teeni ning edasi mööda seda kuni Otepää - Vidrike - Sangaste maanteeni ja seejärel mööda selle teemaa läänepiiri lõuna suunas kuni Kooli (A8) talu lõunapiirini. Edasi kulgeb piir mööda Kooli (A8), Laasmägi (A19), Hinni (A28) ja Konno (A34) talu lõunapiiri, Konno (A34) ja Väike - Ruusa (7) talu edelapiiri ning Vilka (6E) ja Raudsepa (6A) talu lõunapiiri kuni Vidrike - Sihva maanteeni ning edasi mööda selle teemaa põhjapiiri loode suunas kuni Väikese Emajõe sillani. Piir jätkub mööda Väikese Emajõe vasakkallast kuni Märdi veskini (Sihva-Sangaste vana tee sillani), järgides Saksoo maaparandusobjekti juures läänepoolsemat kanalit, nimetatud objekti looduspargist välja jättes. Edasi kulgeb piir mööda Sihva- Sangaste vana teed lõuna suunas kuni Otepää-Sihva-Sangaste maanteeni, ning edasi mööda selle teemaa lääne- ja põhjapiiri (kuni Pühajärve ja Sangaste valla vahelise piirini ning edasi Sangaste vallas) Restu - Pringi maanteeni. Edasi kulgeb piir mööda Restu - Pringi maantee teemaa kirdepiiri kuni Pringi - Kibena - Puka teeni ning edasi mööda selle teemaa idapiiri (kuni Sangaste ja Puka valla vahelise piirini ning edasi Puka vallas) kuni Meegaste

teeristini. Edasi kulgeb piir mööda Kibena - Meegaste tee teemaa ida- ja lõunapiiri kuni Linnamäe teeristini ning edasi mööda Linnamäe - Komsu tee teemaa idapiiri kuni Liinamäe (9) talu põhjapiirini ja edasi mööda Liinamäe (9) talu põhjapiiri, Väike-Järve (41b) talu lõuna-, loode-, põhja- ja idapiiri ning Ütti Jaani (38) talu loodepiiri kuni Meegaste - Tsorro (Jaanimäe) teeni. Mööda Meegaste- Tsorro (Jaanimäe) teed kulgeb piir ida suunas kuni Perdu (34) taluni pöörava teeni, edasi mööda seda kirde, põhja ja loode suunas kuni Tsorro (32) talu läänepiirini ning seejärel mööda seda, Pallo talu edelapiiri (kuni Puka ja Palupera valla vahelise piirini ning edasi Palupera vallas) ja talu 48 lahusmaatüki edelapiiri kuni Piiri ja Kulla talude vahelise pinnasteeni. Edasi kulgeb piir mööda seda põhja suunas läbi talu 48 lahusmaatüki, Kulla (IX) ning Pallo talu maa kuni Pallo talu põhjapiirini, edasi mööda seda, talu 61 (V) lahusmaatüki läänepiiri, talu 52 (IV) lahusmaatüki lääne- ja põhjapiiri ning Ansu (1) talu põhjapiiri kuni Miti - Roopjärve teeni. Edasi kulgeb piir mööda seda põhja suunas kuni Karjamõisa (31) talu sissesõiduteeni (Otepää metskonna kvartali 32 loodepiiril), edasi mööda seda, Karjamõisa (A31) talu õue- maa piiri ning Karjamõisa (A31) talust Miti - Roopjärve teele kulgevad kirde-edela- suunalist pinnasteed uuesti Miti - Roopjärve teeni ning edasi mööda seda kirde ja põhja suunas kuni Rõngu-Otepää maanteeni. Edasi kulgeb piir mööda selle teemaa lõunapiiri kagu suunas kuni Karjamõisa oja sillani, edasi mööda Karjamõisa oja allavoolu kirde suunas kuni Palu jõeni, mööda seda allavoolu põhja suunas kuni Elva jõeni ning mööda seda ülesvoolu kagu suunas kuni Palu - Ketneri teeni. Edasi kulgeb piir mööda nimetatud teed Hellenurme - Päidla maanteeni, edasi mööda selle teemaa lõunapiiri kagu suunas kuni Räbi - Mõrtsuka teeni ja mööda seda kirde suunas kuni Laguja - Päidla maanteeni. Seejärel kulgeb piir mööda Väärsi – Kollo - Nõuni teed ida ja kagu suunas kuni Otepää-Tartu maanteeni ning mööda selle teemaa läänepiiri kuni Nõuni-Neeruti teeristini.

Looduspargist jäävad välja Otepää linn oma haldusterritooriumi ringpiiris (välja arvatud endise Pühajärve (nüüd Otepää) metskonna kvartalid 3 (ainult Otepää-Pühajärve maanteest kagu poole jääv osa), 4 (ainult Otepää-Pühajärve maanteest kagu poole jääv osa), 5 ja 6) ning Pühajärve valla maa-alal Otepää linna haldusterritooriumist vahetult lääne pool asuvad: Kuuse (A87) talu maa ja lahusmaatükk, Kivisaare (A85) ja Kivistiku (A84) talu maa ning Pühajärve telliskivitehase maa (ainult Kullamäe teest ida poole jääv osa).

Otepää looduspargi välispiiri kirjeldus on koostatud riigiettevõtte Eesti Maa-uuringud maakasutuskaardi (möötkava 1:20 000) ja NSVL Ministrite Nõukogu Geodeesia ja Kartograafia Valitsuse 1986. aasta topograafilise kaardi (möötkava 1:25 000) ning Eesti Metsakorralduskeskuse endise Pühajärve (nüüd Otepää) ja Otepää metskonna 1993. aasta puistuplaanide ning Sangaste metskonna 1985. aasta puistuplaani alusel ja talumaade osas vastavalt 1940. aasta kinnistukaartidele.

Keskkonnaminister Villu REILJAN

Kinnitatud: Vabariigi Valitsuse 18. märtsi 1997. a. määrusega nr. 63

LISA 2 PIIRKONNA LOODUSKAITSEALUSED OBJEKTID

Kood	Looduskaitseobjekt	Asukoht
PAV17	Pühajärve park	Otepää metskonna kvartalis 18; kinnistu A19 maal
PPV35	Pühajärve sõjatamm	kinnistu A75 maal
	Pühajärve sõjatammik	kinnistu A75 maal
PPV36	Sõsarsaarte tammed (3)I, II, III	Otepää metskonna kvartali 18 eraldises 10 kinnistu A19 maal
PPV37	Kloostriisaare tammed (2) I, II	Otepää metskonna kvartali 18 eraldises 25 kinnistu A19 maal
	Armuallikas e. Veriläte	Otepää metskonna kvartali 22 eraldises 20 Poslovitsa (1) talu maal
PPK579	Nüpli pärnad (11)	Nüpli külas, Lõhmuse (A13) talu maal

LISA 3 KAITSET VÄÄRIVAD LIIGID JA KOOSLUSED

Kaitset väärivatest taimedest leidub Pühajärve vallas: suur ja väike vesiroos, metspipar, näsiniin, raudtarn, täpiline ja vööthuul-sõrmkäpp, roomav öövilge, pesajuur, harilik käoraamat, sooneiuvaip.

Putukatest väärivad kaitset: pääsusaba, *Aporia crataegi*, *Colias crocea*, *Coenonympha* spp., *Limenitis populi*, *Limenitis camilla*, *Vanessa atalanta*, *Vanessa cardui*.

Kaladest väärivad kaitset: angerjas, koha, nurg ja hink.

Kahepaiksetest väärivad kaitset: kärnkonn, järvekonn, rabakonn, mudakonn ja tähnikvesilik.

Roomajatest väärivad kaitset vaskuss.

Lindudest väärivad kaitset: sarvikpütt, hallhaigur, musttoonekurg (I kategooria), herilaseviu, väike-konnakotkas, lõopistrik, teder, sookurg, rukkirääk, tait, karvasjalg-viu, värbkakk, öösorr, jäälind, roherähn, hallrähn, valgeselg-kirjurähn, kolmvarvas-kirjurähn, vööt-põõsalind, jõgi-ritsiklind.

Imetajatest väärivad kaitset: mets-karihiir, saarmas, ilves ja karu.

Kooslustest on olulised kaitsta looduslikke rohumaid, märgalaid ja salumetsasid.

LISA 4 PIIRKONNA MUINSUSKAITSEKAITSEALUSED OBJEKTID

Vana kood	Uus kood	Kaitsealune objekt	Asukoht
Arheoloogiamälestised			
1716	13159	Maa-alune kalmistu	Nüpli küla
1739	13156	kivikalmed I aastatuhande I pool	Nüpli küla, Sannamäel
1740	13157	kivikalmed I aastatuhande I pool	Nüpli küla, Sannamäel
40-k		asulakoht II aastatuhande I pool	Nüpli küla Lõhmuse (A13) talu maal
Ajaloomälestised			
27-k		Poslovitsa talu	Nüpli küla
23-k		Saare talu	Sihva küla
24-k		Kolga talud	Nüpli küla
629		Nüpli-Lõhmuse elumaja	Nüpli küla, Nüpli järve ääres
606		Pühajärve sõja koht	Pühajärve küla
Arhitektuurimälestised			
22		mõisahooned (puhkekodu)	Pühajärve küla

LISA 5 PIIRKONNA PUURKAEVUD

Asukoht	Passi nr.	Sügav (m)	Vee-horisont	Puurimis-aasta	Võimsus m ³ /h	Omanik
Pühajärve puhkekodu	5175	83	Q	1982	25	AS Pühajärve Puhkekodu
Marguse puhkebaas	-	38	D ₃₋₂	1976	9	EPMÜ
Kolga puhkebaas	-	80	D ₃₋₂	1971	2	AS Kolgaoru Motell
Saare talu	-	150	D ₃₋₂	-	-	Otepää Metskond - Looduspark
Välgi talu, Nüpli külas	6669	73	D ₃₋₂	1994	-	Välgi puhkekeskus
Puustusmäe	2925	145	D ₃₋₂	1971	14	AS Ternes

LISA 6 SPORDIINVENTAARI LAENUTUSED JA AJAVIITEVÕIMALUSED PÜHAJÄRVE ÜMBRUSES

Teenuse pakkuja	Kasutamiskoht	Märkused	Kontakt telefon
Paadi laenutused			
EE Meema paadilaenus	Laenus Pühajärve rannas Sõiduks Pühajärvel	paadid, vesi- rattad, puri- lauad, purjekad	(276) 55 219
Lossitare B&B	Sõiduks Pühajärvel		(276) 56 256
Neitsijärve võõrastemaja		paadid	(276) 55 903
Saare puhkemaja	Sõiduks Pühajärvel	paadid	(276) 56 217
Kanuumatkad			
Liikumisklubi Toonus Plus	Pühajärvel jt. avalikud veekogud	Võhandu, Ahja, Väike-Emajõgi	(276) 57 263 (25) 255 702
Veete AS	Pühajärvel jt. avalikud veekogud	Võhandu, Ahja, Väike-Emajõgi	(276) 54 065 (25) 260 987
Minigolfi väljak			
Pühajärve puhkekodu		Puhkekodu pargis	(276) 55 103
Tenniseväljakud			
Hotell Väike Bernhard		2tk	(276) 69 600
Pühajärve puhkekodu		2 tk	(276) 55 103
Jalgrataste laenus			
AS Sport			(250) 43 158 (250) 77 540
Neitsijärve võõrastemaja			(276) 55 903
Pühajärve puhkekodu			(276) 55 103
Saare puhkemaja			(276) 56 217
Suusalaenus			
Liikumisklubi Toonus Plus		mäesuusad ainult	(276) 57 263 (25) 255 702
Pühajärve puhkekodu			(276) 55 103

LISA 7 MAJUTUSASUTUSED PÜHAJÄRVE ÜMBRUSE S

Asutuse nimetus	Tüüp	Majutuskohti	Toitlustus	Konverentsisaal	Omanik/ haldaja
Kolga	Puhkemaja	20	Ettetel- limisel		Keskkonna- ministeerium, Otepää MLP
Kolga-Oru Setanta	Motell	26	Iiri Pubi		AS Hotell Kolga- Oru
Lõhmuse	Talu/ puhkemaja	10			Tartu Kirjandus- muuseum
Marguse	Puhkemaja	100/80	Ettetel- limisel	olemas	Haridusminis- teerium, EPMÜ
Marguse talu	Puhkemaja	5	Ettetel- limisel		Meelis Linnamägi
Neitsijärve võõrastemaja	Puhke- maja	16/20	Ettetel- limisel		Nieländer
Pühajärve puhkekodu	Hotell	200	Restoran, 2 baari	olemas	AS Pühajärve
Saare	Puhkemaja	20/25	Ettetel- limisel		Keskkonna- ministeerium, Otepää MLP